Cena 30 lir
Tel.: Trst 94-638, 93-808, 37-338 - Gorica 33-82
Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

PRIMORSKI DNEVNIK

TRST, torek
15. decembra 1959
Leto XV. - Št. 296 (4450)

UREDNISTVO: UL. MONTECCHI st. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA st. 20 — Tel. st. 37-338 — Podružnica GORICA: Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15. do 18. — Tel. 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — MALI OGLASI: 30 lir beseda.

NAROCNINA: mesečna 480 lir — vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 30 din, mesečno 250 din — Nedeljska: letno 1.440, polletno 720, četrtletno 360 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I., tel 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375

Zasedanje zunanjih ministrov NATO v znamenju francosko-ameriškega spora

Ostri komentarji francoskega vladnega tiska - Herterjev razgovor z de Murvillom in S. Lloydom - Spaak skuša podcenjevati novi spor - Eisenhower bo skušal v soboto ublažiti spor med razgovorom z de Gaullom

PARIZ, 14. — Dan pred zunanjih ministrov NATO tajnik Herter, ki je prišel francoskim zunanjim ministrom de Murvillom, ki ni bil v programu.

Herter in de Murville sta obširno govorila o novem sporu, ki je nastal med ZDA in Francijo v zvezi s poročilom načelnika ameriškega glavnega štaba generala Twininga, v katerem ta obtožuje Francijo. O tem se je Herter pozneje razgovarjal tudi s tajnikom NATO Spaakom in z generalom Norstadom.

Gre sicer za vprašanje, ki ni novo, kajti že dolgo je znano, da general de Gaulle nasprotuje integraciji oboroženih sil NATO. To je poudaril tudi v svoji spomenici lansko leto, ko je zahteval, naj se v NATO ustanovi anglesko-francosko-ameriški direktorij. Ker ni dobil zadoščenja, je odklonil dovoljenje, da bi v Franciji zgradili raketna oporišča in skladišča za atomsko orožje, in končno je odtegnil francosko sredozemsko mornarico poveljstvu NATO.

Francoska vlada in general de Gaulle sta sporočila svoje veliko nezadovoljstvo zaradi kritike, ki jo je izrekel general Twining, da Francija ovira vojaško krepitev NATO. Kakor je znano, je Francija zahtevala izredno sejo stalnih predstavnikov NATO, danes pa je de Murville zahteval od Herterja podrobnejša pojasnila in protestiral tudi zaradi tega, ker so se ZDA vzdržale pri glasovanju o resoluciji v zvezi z Alžirijo v OZN, namesto da bi glasovale proti.

V pooblaščenih krogih v Parizu se je zvedelo, da je bil večji del razgovora de Murvilla s Herterjem posvečen prav izjavam generala Twininga. Francija se posebno protestira, ker so bile te izjave objavljene, in zdi se z vednostjo in privolitvijo ameriške vlade.

Herter je zahteval razgovor z de Murvillom, da bi se z njim razgovarjal o delu NATO, zahodni konferenci najvišjih in o vprašanjih, ki naj bi jih na njej obravnavali. Toda de Murville je poudaril glavno pozornost prav izjavama Twininga in vzdržanju ZDA pri glasovanju o afriško-azijski resoluciji v OZN. Glede poročila Twininga je de Murville izjavil, da je ta v svojem poročilu prekoračil in ga prevec dramatiziral. Kar se tice Alžirije, je de Murville izjavil, da se more razumeti ravnanja ameriških delegatov, ki sicer podpirajo alžirsko politiko francoske vlade, vendar pa niso upali omenjeni resoluciji, ki bo po mnenju pariške vlade samo ovirala izvajanje francoske politike. V Parizu pravijo, da čeprav je resolucija omiljena, vendar vztraja na potrebi politicnih pogajanj na podlagi nacela samoodločbe, kar pa francoska vlada odklanja. De Murville je dalje poudaril, da bi bilo potrebno v sedanjem trenutku bolje poudariti atlantsko solidarnost. Od petnajstih držav članic NATO se jih je pri glasovanju v OZN šest vzdržalo, ali pa so glasovale za afriško-azijsko resolucijo.

Francoski vladni tisk obsoja danes izjave Twininga in vztrajanje ZDA pri glasovanju o afriško-azijski resoluciji. Desničarski list «Aurore» piše o tem pod naslovom: «Twining in Cabot Lodge ne olajšujeta nujnega zahodnega sodelovanja», «Figaro» piše: «Amerika sama ni brez krivde. Upira se prilagoditvi NATO sedanjim pogojem in noče raztegniti pristojnosti te organizacije na politična vprašanja vsega sveta, ki lahko učinkujejo na interese velikih držav.» Konservativni «Parisienne Liberé» komentira «francosko-ameriško napetost» in ugotavlja, da «nikoli ni bil nesporazum med člani atlantskega zavezništva tako globok».

Neodvisni «Combat» ugotavlja, da sta se dogodila «dva obsojanja vredna incidenta prav pred sestankom NATO», in dodaja: «To je nesrečen uvod v mednarodne sestanke, ki so uvod v konferenco najvišjih».

«Petnajst držav NATO, piše «Paris-Jour» bo v prihodnjih treh dneh pralo svoje umazano perilo.»

Ameriški državni tajnik Herter se je razgovarjal tudi z britanskim zunanjim ministrom Selwynom Lloydom, ki je prišel davi v Pariz. Razgovor se je začel ob 12.30 in je trajal do 17. Govorila sta o razorožitvi, o odnosih med Vzhodom in Zahodom, o vprašanju «šestih» in «sedmih» v Evropi ter o ženevski konferenci za prekinitev jedrskih poizkusov. Nista pa govorila o izjavah ameriškega generala Twininga

Tajnik NATO Spaak pa je imel tiskovno konferenco, na kateri je med drugim izjavil, da bo ta organizacija lahko živela, samo ce se bo prilagodila novim pogojem. Zatem je Spaak izjavil, da ni mnenja, da je de Gaulle mislil vojaški sistem NATO, ko je nedavno izjavil, da je po njegovem mnenju integracija preživela svoj čas.

Zatem je Spaak povedal, da so na dnevnem redu zasedanja tudi vprašanja, ki jih je sprozil general Twining. Dodal je da se mu zdi, da ni nič slabega, če se to obravnava, ker ni mnenja, da je mogoče razna vprašanja rešiti, če se ignorirajo.

«Ne verjamem v obstoj hude atlantske bolezni,» je zatem izjavil Spaak. «V zavezništvu, kakor je NATO, je zakonito, da obstajajo nesoglasja med zavezniki. Ta nesoglasja niso znak šibkosti.»

V zvezi s poročilom Twininga je Spaak izjavil, da ta ni podal «senzacionalnih odkritij», in da je povsem naravno, da je Twining izrekel svojo sodbo o nekaterih pomanjkljivostih zavezništva. Druga stvar pa je, da so bile njegove izjave objavljene. Vendar pa je dodal, da «se ne preveč zgraža ali škandalizira», ker «v demokraciji ne more nič ostati tajno»

Zatem je Spaak izjavil, da bodo na seji sveta ministrov NATO govorili o datumu, sestavu in dnevnem redu konference najvišjih med Vzhodom in Zahodom. Poleg tega bodo govorili tudi o političnem in vojaškem položaju zavezništva. «Na poti smo k dobi mednarodne pomiritve,» je dejal dalje Spaak. «Upamo, da se bo ta pojav pomirjenja povečal in bo postal jasnejši. Vendar pa ne sme NATO uničiti tega, kar je bilo storjenega v desetih letih sodelovanja na političnem in vojaškem področju. Posvetovanja se morajo nadaljevati.»

V krogih blizu predsedstva francoske republike se je zvedelo, da bosta imela Eisenhower in de Gaulle v soboto privatni razgovor. Razgovor bo v Elizejski palači po prvem sestanku štirih zahodnih predsednikov vlad in pred kosilom, ki ga bo de Gaulle priredil svojim gostom. V pariških političnih krogih poudarjajo, da bosta predsednika govorila o francosko-ameriških nesoglasjih, ki so se zaostrila prav te dni.

Kriza deželne vlade na Siciliji

Danes volijo novo deželno vlado
Predlogi KD za sodelovanje z USCS

Neenotna mnenja v vodstvu KD glede vlade levega centra
Uspela stavka kmečkih delavcev

(Od našega dopisnika)

RIM, 14. — Jutri bo deželna skupščina Sicilije volila novega deželnega predsednika, nato 8 članov deželne vlade in končno še štiri njihove namestnike. Izid volitev je seveda odvisen od uspeha ali neuspeha pogajanj med predstavniki strank, ki se vršijo že več dni. Danes je bil zelo važen sestanek vodstva KD, kjer sta poročala deželni poslanec D'Angelo, deželni tajnik KD za Sicilijo in deželni poslanec Lanza, načelnik parlamentarne skupine v deželni skupščini. V poročilu, ki je bilo izdano po končani seji, je rečeno, da je «osrednje vodstvo KD odobrilo obe poročili in pooblastilo deželne organe KD, naj nadaljujejo napore za ustanovitev demokratične in učinkovite vlade v skladu z ideali, s programom in s politično tradicijo KD».

Kaj sta povedala oba predstavnika KD s Sicilije, ni znano. Znano je le, da je Lanza pristaš Fanfanija, D'Angelo pa Mora. Znano je tudi, da so demokristjani že prej ponudili Milazzu sodelovanje, tako da bi nova vlada USCS-KD pod predsedstvom Milazza imela 47 glasov večine t. j. 33 demokristjanov, 9 od USCS in 5 novih pristašev Milazzove stranke iz vrst bivših monarhistov, fašistov in demokristjanov.

Nocoj je parlamentarna skupina USCS sporočila, da je na svojem sestanku odobrila dosedanje ravnanje Milazza in da se bo jutri ponovno sestala. Razpravljali so seveda predvsem o demokristjanskem predlogu za sestavo skupne vlade, glede katerega so predstavniki USCS izjavili, da takega predloga ne mislijo načelno odklanjati. Poudarili pa so potrebo, naj KD ponovno potrdi da se v glavnem strinja z Milazzovim gospodarskim programom in s potrebo, da se doseže čimširša večina.

Na seji vodstva KD pa so bila mnenja zelo različna, zlasti glede sodelovanja PSI in njeni podpori morebitni bodoči vladi levega centra. Dorotejci so postavili za tako sodelovanje — ali tudi samo za podporo «popolno zaprtje proti KPI». Znani sindikalist Donat Cattin je izjavil, da obstaja bistvena razlika med podporo in sodelovanjem PSI v vladi. On je tudi za njeno sodelovanje v vladi, toda izključiti je treba podporo KPI in PSI. Mladinski voditelj De Stefanis se je izrazil za večino s PSI, ki naj pripravi načrt gospodarskega razvoja. Levičar Sullo je dejal, da sta možni samo dve rešitvi: koalicija KD - USCS - PSI - PSDI ali pa obnova stare vlade. Barbi je poudaril, da večina 46 poslancev ne obstaja več in da je treba zaradi tega «zapreti na desno». Tudi Malfatti je zahteval izolacijo KPI. Stari Piccioni je bil mnenja, da se mora govoriti s socialisti, in sicer neposredno. Seja je bila zelo važna in navzoč je bil tudi Segni

Tiskovni urad deželnega odbora PSI pa je sporočil, da socialisti negativno presojajo — s političnega stališča — demokristjanski predlog Milazzu za sodelovanje USCS in KD. Socialisti «se strinjajo z možnostjo, da se postavi v osnovo avtonomistično vprašanje, okrog katerega bi se ustvarila večina, ki bi vključevala tudi krščansko demokracijo». PSI je mnenja, da je «nujno razpravljati o vladni formuli, ki bi bila izraz take večine in je pripravljena neposredno sodelovati v deželni vladi, ki bi bila sestavljena iz PSI, USCS in KD».

Današnja stavka kmečkih delavcev je dobro uspela. Povsod so imeli stavkajoči zborovanja. Največja so bila v Bologni, Modeni, Mantovi, Andrii in drugod. Stavko so vodile vse tri glavne sindikalne organizacije.

Poslanska zbornica je danes nadaljevala razpravo o predlogu treh zakonov za referendum. Poslanec Guidi (KPI) je med drugim izjavil, da obstajajo zakoni za referendum v vseh državah, od ZDA do Švice. Obtožil je KD, da ni izpolnila svoje obveze glede tega, za sedanjo vlado pa je dejal, da noče razpravljati niti o zadevnem predlogu bivše Fanfanijeve vlade. Demokristjan Russo je dejal, da je KD za popolno izvajanje ustave «upoštevajoč potrebo, da se to doseže postopoma in brez sunkov». Liberalec Colitto se je izrekel za določbo, s katero naj bi se izvajal člen 138 ustave. Republikanski voditelj Reale pa je dejal, da demokristjani izbirajo iz ustave tiste «cvetlice», ki jim ugajajo, kar je nedopustno ker se na ta način ustava spreminja v kos papirja. Razprava se bo nadaljevala drugič.

—«»—

Dillon zaključil posvetovanja v Evropi

PARIZ, 14. — Ameriški državni podtajnik Dillon je zaključil obisk v štirih državah Zahodne Evrope in je popoldne odpotoval z letalom v Washington. Pred odhodom je izjavil, da je bilo njegovo potovanje po Evropi «velik uspeh». Dodal je: «Mislim, da se vsi strinjamo, da je potrebna tesnejša povezava med ZDA in Evropo v trgovinskih zadevah. Seveda je bil smoter mojega potovanja postaviti temelje za vse delo, ki ga je treba še napraviti».

—«»—

Nennijevo predavanje v Beogradu

BEOGRAD, 14. — Tajnik Socialistične stranke Italije, Pietro Nenni, ki je gost zvezne odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije, je predaval danes v zavodu za proučevanje delavskega gibanja o aktualnih vprašanjih mednarodnega položaja in o nekaterih aktualnih vprašanjih italijanskega delavskega gibanja. Predavanja so se udeležili znanstveni sodelavci tega zavoda, zavoda za mednarodno politiko in gospodarstvo, zavoda za družbene znanosti in številni politični in javni delavci.

Pietra Nennija je danes obiskala skupina Jugoslovanov, ki so bili med zadnjo vojno internirani na italijanskem otoku Ponza, kjer je bil interniran tudi Nenni. Pietro Nenni in Nino Fogliarese, ki sta gosta zveznega odbora Socialistične zveze Jugoslavije, sta včeraj obiskala Zrenjanin, kjer sta se seznanila z uspehi in problemi jugoslovanskega kmetijstva.

Po razgovorih z zastopniki okrajev in z zadružniki, je Pietro Nenni izjavil novinarjem: «Navdušen sem zaradi velikih uspehov, ki ste jih dosegli tako na področju industrije kot kmetijstva. Posebno so me prijetno presenetili nekateri dosežki na področju kmetijske politike, kjer sem našel potrdilo o pravilnosti te politike, ki se občuti na področju družbene uprave in na področju zadružništva».

Tretji dan velikih poplav v Jugoslaviji

Vodovje se polagoma umika
Najhuje je v Bosanski Dubici

Le pri novi hidrocentrali nad Omišem se je stanje poslabšalo, kjer je vasico Zakučac popolnoma zasulo

Nekatera področja Jugoslavije, ki so ogrožena zaradi poplav

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 14. — Položaj na poplavljenih področjih Jugoslavije se je danes pričel popravljati. Z glavnih poplavljenih področij se je voda pričela umikati. Po podatkih uprave za vodno gospodarstvo Bosne in Hercegovine je na ozemlju republike poplavljenih okrog 50.000 ha obdelane površine. Največje površine pod vodo so na področju Une, srednjega dela Posavine in v dolini reke Neretve. Najhujši položaj je v Bosanski Dubici, kjer je v samem mestu še vedno poplavljenih okrog 950 hiš, medtem ko je 350 hiš resno poškodovanih. Izpraznjenih je okrog 100 ogroženih prizidnih hiš. Zaradi težkega položaja z oskrbo prebivalstva s pitno vodo in hrano so prišle na pomoč enote jugoslovanske ljudske armade. V okolici Bosanske Dubice je poplavljenih osem vasi, od katerih so morale biti nekatere izpraznjene.

Položaj v Sanskem mostu, ki je bil včeraj skoraj popolnoma poplavljen, se je danes zboljšal, reševalne ekipe so evakuirale prebivalstvo iz okrog 800 ogrozenih hiš. Nad 80 družin je ostalo brez strehe nad glavo, ker so njihove hiše popolnoma uničene ali težko poškodovane. V Prijedoru je voda prekoracila obrambni nasip in poplavila področje Tukovo. Položaj v Doboju se polagoma popravlja; toda zaradi velikega deževja se je pričel premikati hrib 7 km od Doboja, ki ogroža progo Doboj-Modrica.

Pri Omišu v Dalmaciji se je nasprotno položaj ponoči poslabšal. Vasica Zakušac blizu gradbišča nove hidrocentrale «Split» je skoraj popolnoma zasuta s kamenjem in zemljo, ki jo je prinesla voda, ko je prebila zaščitni jez. Na nekaterih mestih so grmade kamenja in zemlje visoke 2 metra.

Na Hrvatskem sta na področju Karlovca Mreža in Kolpa poplavili okrog 16.000 ha obdelovalne površine. Voda je na nekaterih krajih prekinila cestni promet.

V dolini Neretve med Capljino in Zabelo je stanje še vedno težko, ker so Neretva in njeni pritoki poplavili ogromne površine zemlje in poškodovali več mostov. Južno od Capljine je poplavljeno okrog 600 hiš.

Centralni higienski zavod je poslal na ogroženo področje posebne ekipe. Vsem okrajnim in občinskim odborom so dali navodila, naj tako formirajo ekipe za cepljenje prebivalstva proti trebušnemu tifusu. Po uradnih podatkih je na področju Bosne in Hercegovine prekinjeno 7 železniških prog, na področju Hrvatske pa 5 cest. Medtem ko se je položaj v dolini Bosne, Neretve, Sane pričel popravljati, se stanje na podrocju Sane zaradi dotoka novih vodnih mas, posebno južno od Jasenovca slabša. Zato je uprava za vodno gospodarstvu Bosne in Hercegovine izdala navodila za izredno obrambo nasipov ob Savi. Vzdolž reke Donave in Morave je položaj normalen.

B. B.

LJUBLJANA, 14. — Grič pri Tržiču se še vedno premika, čeprav je po mišljenju strokovnjakov glavna nevarnost minila, ker se je premik zemlje zmanjšal na 8 do 10 cm na uro. Najbolj kritičen položaj je bil danes zjutraj, ko je zemlja zajezila strugo reke Bistrice in se je voda začela izlivati do vasi Spodnja Preska. Stanje se je popravilo, ko je prišel na pomoč 30-tonski bager z Jesenic, ki je počistil nakopičeno zemljo in omogočil normalni odtok vode. Kljub izboljšanemu položaju so še vedno ogrožene vse hiše na pobočju griča. Iz ogroženih hiš se je doslej izselilo 61 družin. Za izselitev je pripravljenih se okrog 20 družin iz vasi Preska. Danes so odnesli tudi vse stroje iz četrtega obrata tovarne «Peko». Ogroženo področje je obiskal danes predsednik izvršnega sveta Slovenije Boris Kraigher skupno z zastopniki mestnih oblasti in direktorjem uprave za vodno gospodarstvo Slovenije inž. Kerinom, ki nadzoruje resevalna dela. Delovni kolektivi, politične, družbene in sindikalne organizacije Slovenije pošiljajo denarno pomoč prizadetemu prebivalstvu.

Zaključeno 14. zasedanje skupščine OZN

NEW YORK, 14. — Glavna skupščina OZN je včeraj okoli 10. ure končala svoje štirinajsto zasedanje, ki se je bilo začelo 15. septembra. Predsednik letošnjega zasedanja Victor Belaunde je v svojem zaključnem govoru med drugim izjavil: «Soglasno smo izglasovali resolucije o razorožitvi, vesolju in zelo pomembnih socialnih in gospodarskih vprašanjih. Na splošno so bile za razpravo značilne objektivnost, umerjenost in dostojanstvo»

Vsi govorniki so pred koncem zasedanja izjavil, da je bilo za letošnje zasedanje značilno popuščanje mednarodne napetosti ter iskreni napori za utrditev miru.

Pred zaključkom je prišlo tudi do kompromisa glede tretje nestalne članice Varnostnega sveta. Poljska je bila izvoljena za eno leto, in nato jo bo drugo leto zamenjala Turčija. O kompromisu so se sporazumele delegacije SZ, ZDA, Poljske in Turčije.

Moskovska «Pravda» piše, da je skupščina opravila letos koristno delo in sprejela večje število pozitivnih rezultatov, kakor pri prejšnjih zasedanjih.

Tudi «New York Times» piše, da sedanje zasedanje ni bilo brezplodno, čeprav se ne more označiti za «triumfalno zasedanje».

—o—

Makarios izvoljen za predsednika Cipra

NIKOZIJA, 14. — Včeraj so bile na Cipru volitve za predsednika republike. Izvoljen je bil z ogromno večino nadškof Makarios. Nasprotni kandidat je bil predstavnik sindikatov John Clerides.

Makarios je dobil 144.501 glas proti 71.753, ki jih je dobil njegov nasprotnik Clerides. Makarios je zmagal v vseh mestnih središčih razen v Famagusti, kjer je Clerides dobil 200 glasov več.

Zvečer je Makarios objavil svoj prvi predsedniški proglas in je med drugim poudaril, da osebno nima političnih ambicij in da se postavlja v službo ciprskega ljudstva brez razlike na politične skupine ali socialne razrede.

Navdušen sprejem Eisenhowerja ob njegovem prihodu v Atene

Danes bo predsednik ZDA govoril v grškem parlamentu - Indijsko-ameriško poročilo poudarja, da je treba spore reševati s pogajanji
Govor v iranskem parlamentu

ATENE, 14. — Predsednik Eisenhower je prispel danes popoldne v Atene. Iz Novega Delhija je odpotoval danes zjutraj v Teheran, kjer se je ustavil šest ur in je nato nadaljeval pot v Atene. Tu se bo ustavil do jutri do 14. ure in bo nato odpotoval s helikopterjem na križarko «Des Moines», s katero bo nadaljeval pot v Toulon.

Na letališču v Atenah je Eisenhowerja pozdravil kralj Pavel s člani vlade in drugimi osebnostmi. Poleg tega so predsednikov prihod pozdravili z 21 topovskimi salvami. Zvonovi v vseh cerkvah pa so zvonili. Med potjo z letališča v mesto je predsednika pozdravljala ogromna množica.

Na letališču je kralj Pavel izrekel ameriškemu predsedniku dobrodošlico. Eisenhower pa je v odgovoru pozdravil grško ljudstvo in poudaril njegovo privrženost svobodi.

Jutri zjutraj bo Eisenhower govoril v grškem parlamentu in se bo nato razgovarjal s predsednikom vlade Karamanlisom. Ob 14. uri bo odpotoval s helikopterjem na križarko «Des Moines» in nato v Tulon.

O razgovorih v Novem Delhiju so objavili uradno poročilo, ki pravi, da sta Eisenhower in Nehru pregledala mednarodni položaj, ter si izmenjala misli o številnih vprašanjih skupnega interesa za obe državi.

Poročilo pravi dalje, da je Eisenhower sporočil Nehruju, da so mu vsi voditelji držav, ki jih je obiskal, izjavili, da so odločeni reševati vsa sporna vprašanja na miroljuben način in s pogajanji. To velja za Italijo, Turčijo, Pakistan in Afganistan

Poročilo pravi zatem da predsednik ZDA «ne želi na noben način podcenjevati važnosti ali težav v zvezi z nekaterimi vprašanji, toda ugotavlja, da se te težave obravnavajo v spravljivem duhu, ki daje dobro upanje za prihodnost. Oba državnika sta «izrazila zadovoljstvo, ker so odnosi med obema državama prisrčni in prijateljski ter sta izrazila prepričanje, da bodo skupni smotri iskanja miru zagotovili ohranitev in razvoj prijateljskih vezi med obema državama».

Uradno poročilo ne omenja, da sta oba državnika govorila o indijsko - kitajskem sporu, toda Hagerty je izjavil, da sta o tem govorila. Dodal je, da je Eisenhower izrazil Nehruju upanje, da bo mogoče zadevo mirno rešiti ob konferenčni mizi. Eisenhower ni niti najmanj skušal posredovati v tem sporu.

Na vprašanje, ali je Eisenhower zajamčil Indiji ameriško podporo v primeru kitajskega napada, je Hagerty odgovoril, da «jamstvo v tem smislu ni bilo niti zahtevano niti dano».

Pred odhodom iz Indije je Eisenhower objavil poslanico, ki pravi med drugim: «Moj obisk je bil med najbolj ganljivimi izkušnjami mojega življenja. Toda kar ima največjo vrednost, je to, da sem opazil duha nove Indije, ki napreduje v gotovo prihodnost z graditvijo velike moderne demokracije na temeljih stare kulture».

Tudi o dveurnem razgovoru z iranskim šahom v Teheranu so objavili uradno poročilo, ki pravi, da je Eisenhower «izkoristil priložnost, da izreče občudovanje ameriškega ljudstva nad pogumnim stališčem iranskega ljudstva in iranske vlade nasproti zunanjim pritiskom».

Oba voditelja sta govorila o «Organizaciji centralnega pakta» (bivši bagdadski pakt) in sta poudarila važnost tega zavezništva na Srednjem vzhodu. Poudarila sta trdno odločenost podpirati «CENTO» in «priznalai koristnost dvostranske pogodbe, ki sta jo leta 1959 podpisali ameriška in iranska vlada».

Glede mednarodnega položaja sta Eisenhower in šah poudarila, da verjameta v načelo pogajanj kot sredstvo za pravično rešitev vprašanj med državami

Poudarila sta tudi, da je v interesu miru potrebno iskati razorožitev s primernim nadzorstvom.

Obravnavala sta med drugim tudi položaj na Srednjem vzhodu in Eisenhower je priznal, da «nudi Iran bistven prispevek k stabilnosti» na Srednjem vzhodu. Šah se je zahvalil za ameriško pomoč Iranu, Eisenhower pa je potrdil, da se bo ta pomoč nadaljevala.

Med bivanjem v Teheranu je Eisenhower govoril tudi v parlamentu. Izjavil je, da je eden od smotrov njegovega prihoda v Teheran tudi povečati medsebojno razumevanje. Dodal je, da nameravajo ZDA delovati «skupno z Iranom za mir in prijateljstvo v svobodi».

Pripomnil je, «da nudi svetovna borba številne plati, ker je na eni strani ideološka, politična, vojaška, na drugi strani pa hkrati duhovna in gospodarska».

—«»—

Stavka tiskarskih delavcev

RIM, 14. — V okviru sindikalnih protestov tiskarskih delavcev pri časopisnih podjetjih je bilo sklenjeno, da bodo 15. in 16. decembra stavkali tiskarski delavci v Turinu, Florenci, Bologni in Livornu, in sicer 48 ur.

Sovjetski protest bonnski vladi proti novim oborožitvenim ukrepom

Podoben protest je sovjetska vlada sporočila tudi v Londonu, Parizu, Rimu, Haagu, Bruslju in Luksemburgu

MOSKVA, 14. — Agencija Tass javlja, da je sovjetski odpravnik poslov v Bonnu Tikošenko sporočil zahodnonemškemu zunanjemu ministru protest zaradi nedavnih oborožitvenih ukrepov Zahodne Nemčije. Tudi v Londonu je sovjetski poslanik Malik protestiral pri zunanjem ministru Selwynu Lloydu proti oboroževanju zahodnonemške vojske z atomskim orožjem. Podoben protest je sovjetska vlada sporočila tudi v Italiji, na Nizozemskem, v Belgiji in v Luksemburgu.

Sovjetska vlada obtožuje zvezno vlado, da ustvarja ovire za likvidacijo ostankov vojne, ki jo je povzročil nemški militarizem.

Tass javlja dalje: «Zahodnonemška vlada izkorišča vse sredstev, da bi onemogočila likvidira tistih ukrepov omejitev, ki so bile prvotno predvidene v pariških sporazumih. Taka dejanja vlade zvezne republike ne morejo biti v skladu z izjavami te vlade v prid splošne razorožitve. Sovjetska vlada opozarja nemško zvezno vlado na odgovornost, ki jo prevzema pred svojim ljudstvom in pred narodi drugih držav, ko skuša povečati oboroževalno tekmo in ko ustvarja ovire za likvidacijo ostankov vojne ki jo je povzročil nemški militarizem.

Politika zvezne vlade ne da je nobenega vzroka da bi domnevali da ta vlada želi miroljubno rešitev povojnih vprašanj na prihodnji konferenci najvišjih. Drugače ne bi delala korakov ki peljejo k novim tezavam ki ovirajo sleherni sporazum.»

Sovjetska nota omenja tudi nekatere nedavne primere pospešenega oboroževanja Zahodne Nemčije in poudarja zatem važnost prihodnjih mednarodnih pogajanj zlasti glede razorožitve ter izreka upanje, da bo zvezna vlada upoštevala vse posledice, ki bi jih njeni oborožitveni ukrepi imeli za mir in za interese samega nemškega naroda.

—«»—

Tito v Varaždinu

ZAGREB, 14. — Predsednik republike maršal Tito je obiskal danes Varaždin. V govoru na kosilu, ki mu ga je priredil predsednik okrajnega ljudskega odbora, je maršal Tito ugotovil, da je Jugoslavija dosegla stopnjo, ko lahko ne le gradi in razširja kar ima, temveč lahko posveti večjo pozornost življenjski ravni prebivalstva. V Jugoslaviji so že ustvarjeni pogoji, da sploh ne more priti do nezaposlenosti. Potrebno je le pravilno razdeliti delovno silo in da se [illegible] privadijo iti na delo v druge kraje, kjer primanjkuje delovna sila.

Kompromisni predlog SZ na ženevski konferenci

SZ sprejema skoraj vse zahodne predloge glede prekinitve jedrskih poizkusov, le da prispeva k sporazumu

ŽENEVA, 14. — Sovjetski delegat na konferenci za prekinitev jedrskih poizkusov je predložil kompromisno rešitev za vsa neresena važna vprašanja.

Voditelj sovjetske delegacije Carapkin je obrazložil vzroke, ki so pripravili njegovo vlado, da predlaga to kompromisno rešitev: izjavil je med drugim, da želi SZ doseči čimprej končen sporazum o prekinitvi jedrskih poizkusov. Zaradi tega je Moskva pripravljena odpovedati se vsem svojim stališčem, ki so povezana tudi z njeno notranjo varnostjo, le da se enkrat za vselej rešijo vprašanja, o katerih se še pogajajo.

Sovjetski kompromisni predlog vsebuje tri člene: 1. Sestava nadzorstvene komisije. Glede tega ostaja SZ pri svojem prvotnem predlogu. Komisija bo morala biti sestavljena na paritetni podlagi: trije zahodni predstavniki, trije sovjetski in en nevtralen (zahodne države predlagajo, naj bi v komisiji bili trije zahodni predstavniki, dva sovjetska in dva nevtralna). 2. Osebje nadzorstvenih postaj. Sovjetska vlada sprejema angleško-ameriški predlog, ki določa enako razdelitev števila znanstvenega osebja med SZ ter Angleži in Američani ter pripadniki nejedrskih držav. 3. Glasovanje v nadzorstveni komisiji o finančnih vprašanjih in proračunu: SZ ne zahteva več veta o tem vprašanju in sprejema zahodni predlog, ki določa dvotretjinsko večino za sklepe o finančnih in proračunskih zadevah.

Zahodni delegati so priznali važnost sovjetskega predloga, a so si pridržali čas da ga proučijo. Prihodnja seja bo jutri.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 9, najnižja 7,2, ob 17. uri 7,2, zračni tlak 1013,6, veter severovzhodnik 26 km, vlaga 58 odst., nebo jasno, morje razburkano, temperatura morja 12,1.

Tržaški dnevnik

Danes, TOREK, 15. decembra
Kristina
Sonce vzide ob 7.38 in zatone ob 16.21. Dolžina dneva 8.43. Luna vzide ob 17.03 in zatone ob 7.23.
Jutri, SREDA, 16. decembra
Albina

Dušan Hreščak petdesetletnik

Resen fant, sem si večkrat mislil, če sem ga srečal kjerkoli, tudi zadnje čase, vendar toplo, človeško iskren, kot je to značilno za človeka, ki mu temeljita kultura ni le prazna fraza, marveč vsakdanja življenjska potreba in doživetje. Da ni več fant v tradicionalnem smislu besede, mi je že davno tudi v podzavesti, a da me bodo v uredništvu Dnevnika spomnili, da je že skoro 50-letnik, to se mi še sanjalo ni (četudi bi bil tudi sam lahko to izračunal).

Pri srečanjih človeku na prvi hip in v osnovnem občutju prevladujejo najmočnejši vtisi iz podzavesti, t. j. pač največkrat iz mladostnih spominov — če jih je kaj! — In pri Dušanu je nepogrešljiva povezava z našim študentovskim «junačevanjem» v Gorici.

Vse prej kot razigrano študentovsko junačevanje takrat pod prekleto trdo fašistično knuto. Okrog Trsta so že gorele prve šole-potujčevalnice, vsak hip je kdo padel v zapor, ali vsaj v kake preiskave, zaslišavanja, begi, pretepi, potlačeni časopisi in društva. In vendar smo še to čutili kot odmor — tišino pred viharjem.

Zato je bila takratna mladina izredno resna, in med njo še posebno Dušan. (Tudi osebno ni bilo zanj prijetno: očeta, znanega marksističnega delavca med učiteljstvom so fašisti odpustili iz službe, ker ni hotel v izgnanstvo v Italijo, a je moral zato v zasebno službo, v delavsko za-

drugo v Idrijo, a zatem v emigracijo, stran od družine). In delavna. In ne le v šoli in Dijaškem društvu «Adrija», kjer so se družili in vzajemno delali narodno-napredni in marksistični dijaki. Predvsem med množico: v celicah in po prosvetnih društvih, kjer jih je še bilo. Takrat smo bili zasnovali tajen, hektografiran dijaški list «Soča», ki ji je bil že drugo številko uredil Ciril Kosmač, ki je prvič takrat, kot zelen študentek že jasno pokazal pristno pisateljsko žilico. Njegovemu pozivu se je takrat že pridružil s kako pesmico — preko ideološkega plota, proti fašizmu smo bili prav vsi zatrdno in iskreno združeni — tudi Stanko Vuk. Na politično-sociološkem pa sta se predvsem oglašala Dušan in Srečko Vilhar ter Zmago Krašna, z dosledno marksističnimi pojmovanji.

In takrat je res treščilo, h koncu avgusta 1928. leta. Nameč najprej iz samokresa Dušanovega tovariša iz celice, Podgorca Breganta, ki je upihnil ovaduha Kogeja in fašističnega miličniškega hierarha, in še nekaj hipov zatem, ko je sam padel pod karabinjerskim svincem. Zasilna idila je bila s tem razbita. Vrglo je vsakega v svoj konec: ene v zapor, druge v emigracijo, tretje v bolnico, Draga Bajca čez nekaj mesecev v grob.

Dušan z bratom, s Krašno, Ušajem itd. je šel v zapor. Četudi je bilo jasno, da je bil atentat strogo osebni čin zanesenjaškega Breganta, je dobil — le 27 let zapora, ker je bil mladoleten. Sicer bi jih bil ujel 30 kot Longo, Markič itd., kar je bilo jasno že iz imenske zloglasne dvojice Cristini-Dessy, predsednika fašističnega posebnega tribunala in državnega tožilca, kakor v bazoviškem procesu. Zato je tekla nadaljnja njegova mladost od goriških sodnih zaporov k zloglasni «Nebeški kraljici» Regina Coeli v Rim, v Fossombrone, v Civitavecchio (med temi sem najbrž še kakšno ime preskočil). Ko sva se spet srečala čez skoro 10 let v zaporu v Civitavecchii, bilo je že proti koncu onih zatohlih let (on je bil vendar med nami Nestor tega življenja, ker je bil padel v luknjo kako poldrugo leto pred nami drugimi), — je bil že cel mož. Poznalo se mu je, da je bil svoj «prostih» čas temeljito izrabil s študijem filozofije, zgodovine, jezikov, literature itd., seveda predvsem v ostri borbi s trdo arestantsko sredino.

Pa sem ga pravtako bežno spet srečal čez kakih sedem let, morda mesec dni pred koncem vojne, takrat na osvobojenem ozemlju v Crnomlju, ko je po internaciji in partizanščini od nekje prihajkal na poroko svoje sestre. V naslednjih tednih, med zadnjimi hajkami pred belimi doli proti hrvaškemu Gorskemu Kotarju, sem ga spet izgubil izpred oči, dokler ga nisem kmalu zatem spet srečal v Trstu.

To je na debelo «kratka», trnova in premočrtna pot celega moža, iz «enega samega kosa», — že davno moža, ki skoro ni poznal mladosti, od onih daljnih prvih let tu gori na našem bližnjem sežanskem Krasu.

O vseh mogočih, na videz postranskih «podrobnostih», ki to pravzaprav niso, kot tudi o zadnjih 15 letih in delu po raznih organizacijah, uredniških periodičnih publikacij, predvsem pri «Primorskem dnevniku», kjer je še sedaj in kjer je bil več let glavni in odgovorni urednik.

Da bi bila nadaljnja njegova pot še dolga, dolga, mu iskreno želimo znanci, prijatelji, sodelavci.

Z. JELINCIC

V nedeljo popoldne na Občinah

Svečana proslava 18. obletnice smrti Tomažiča in njegovih tovarišev

Pred spominsko ploščo so napredne stranke, demokratične in antifašistične organizacije in ustanove položile vence - Venec gen. konzulata FLRJ v Trstu

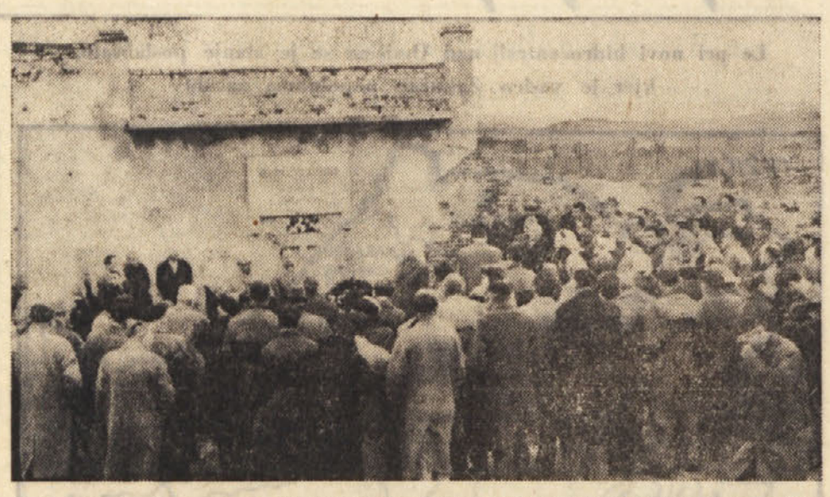

V nedeljo popoldne, ob 18. obletnici smrti Tomažiča, Kosa, Ivančiča, Vadnala in Bobka, smo se spet zbrali pred ploščo na openskem strelišču, da počastimo spomin onih, ki so v borbi proti fašizmu, za svobodo in lepšo prihodnost vsega človeštva darovali svoja življenja.

Potem ko so predstavniki domačinov, Neodvisne socialistične zveze, Zveze bivših partizanov, Slovenske kulturno-gospodarske zveze, Komunistične partije in pred tem še generalnega konzulata FLR Jugoslavije v Trstu — položili k spominski plošči vence, je najprej spregovoril domačin Bratož, ki je v kratkih besedah obudil spomin na padle junake, prisotni pa so z enominutnim molkom počastili njih spomin. Sledil mu je Giovanni Postogna, ki je v svojem govoru poudaril, da je bila vsa «krivda» Tomažiča in tovarišev v njihovi neizprosni borbi proti fašističnemu režimu za osvoboditev ljudstva izpod fašistične jarma, in zaradi te «krivde» so morali v smrt.

Bili smo pred drugo svetovno vojno, je dejal Postogna, in fašisti so čutili, da se je v Trstu in Julijski krajini sploh že od španske vojne naprej vse bolj organiziralo močno antifašistično gibanje, ki je zajemalo delavce in kmete. Fašizem je čutil, da nima podpore ljudskih množic, čutil je to notranjo slabost in zato se je poslužil edinega sredstva, ki mu je še preostalo, da je lahko ostal na oblasti: še večjega terorja! Treba je bilo dati lekcijo antifašistom in vsem, ki so čutili v sebi pogum za borbo. In tako je prišlo v Trst Posebno sodišče in vsakdo je že vnaprej vedel, kaj to pomeni: Smrt!

Govornik je tudi orisal lik Pinka Tomažiča, njegov značaj in poudaril, da je seme, ki so ga zasejali on in njegovi tovariši, bogato obrodilo. Po njihovih stopinjah je hodilo tisoče, milijone ljudi, ki so se borili do končne zmage.

Danilo Stubelj je počastil padle junake s tem, da je obudil spomin na one nesrečne dneve, ko ni bilo antifašista, ki ne bi tedaj občutil bol in gnev, odpor in željo, da nadaljuje z borbo tam, kjer so jo oni morali končati. Prikazal je svetle ideale, ki so vodili mlade ljudi v njinovi borbi za boljše in lepše življenje in njihovo veliko žrtev.

Govornik je nato poudaril, da se je od takrat do danes v svetu marsikaj spremenilo, a so še vedno na delu sile, ki nočejo po poti mirnega sožitja. Zato naj bo naša današnja borba usmerjena proti tem mračnim silam in za to, da si ohranimo naše s krvjo pridobljene pravice. Pinko Tomažič in tovariši pa nam bodo tudi danes svetal zgled, spomin na njihovo žrtev pa nas bo bodril, da z borbo za mir in sožitje ne bomo nikoli prenehali.

Z vzklikom «Slava padlim» so vsi prisotni še enkrat počastili spomin Tomažiča, Kosa, Ivančiča, Vadnala in Bobka, potem pa so se razšli. Spominska plošča pa je ostala in pod njo so v burji šelesteli trakovi vencev.

Sestanek odbora za zaščito tržaškega gospodarstva

Pobude za najširšo akcijo za izboljšanje gospodarstva mesta

Na zadnjem sestanku odbora za zaščito tržaškega gospodarstva je tajništvo poročalo o do sedaj sprejetih pobudah in o sedanjem gospodarskem položaju v zvezi z izjavami ministra za državne udeležbe Ferrarija Aggradija o največjih industrijskih podjetjih. Odbor je tudi razpravljal, da bi uskladil vrsto čim širših akcij, da se mobilizira prebivalstvo in javno mnenje.

Na sestanku je prišla do izraza enotna volja, da se delavci, vsi delovni ljudje, ustanove in združenja podrobno upoznajo z dejansko kritičnim položajem in pomanjkanjem perspektiv.

Pobude, ki jih je odbor sprejel v zadnjih mesecih, so potrdile, da vlada med prebivalstvom volja, da se ustvari zelo široka fronta, ki lahko odstrani zapreke pri izdelavi in izvajanju programa in uveljavitvi tistih vladnih ukrepov, ki lahko edini omogočijo mestu in okolici perspektive za obnovo. Po drugi strani pa obstajajo, in to ne maloštevilne, sile, v katerih interesu je, da Tržačane razdele, da razdvojijo njih ustanove, predstavniške organe, politične organizacije, združenja in stranke in tako onemogočijo, da bi mobilizacija javnega mnenja privedla do uresničitve potrebnih in neodložljivih ukrepov, kot so deželna uprava s posebnim statutom, okrepitev podjetij IRI, gradnja metanovoda, omejitev moči monopolov in drugih ukrepov, glede katerih vlada med veliko večino prebivalstva enotno stališče.

Odbor je sklenil okrepiti svojo aktivnost in je pooblastil tajništvo, da sprejme vse potrebne pobude.

Učiteljice Slavice Tence ni več

V nedeljo ni bilo v Nabrežini človeka, ki ga ne bi pretresla žalostna vest, da naše učiteljice Slavice Tence ni več. Vedeli smo, da je bila hudo bolna, saj se je že dolgih pet let borila z boleznijo, a vsi smo upali, da ji bo uspelo premagati jo, saj je bila polna poguma, vere v življenje in volje do dela.

Kako daleč so, Slavica, Tvoje Helene, Tvoje šegave Maričke, Tvoje pretresljive matere, s katerimi si nastopala v igrah, ki si jih za nas igrala. Nič ve ne bomo slišali Tvojega lepega glasu, ki je pred toliko leti zvenel v našem mladinskem zboru. Pozneje smo ga še tolikokrat slišali spodbujajočega izza kulis, ko si pri zaključnih šolskih nastopih osrečevala svoje otroke. Tvoji so bili otroci, ki so sedaj že odrasli in tisti, ki so še letos zaman čakali in spraševali, kdaj se bo vendar vrnila njihova učiteljica. Toliko načrtov je umrlo s Teboj, toliko igric, toliko plesov in pesmi, s katerimi bi se lahko pred svojimi starši postavili. In kdo bo tistim manj pogumnim vlival zaupanje vase, kdo jim bo pomagal?

Ni Te več. Smrt Te je vzela Tvoji mami, ki je sedaj čisto sama in vsem nam, ki smo Te spoštovali, občudovali, imeli radi.

Seja tržaškega občinskega sveta

Demokristjanska večina izvolila svojega predstavnika v Del. zadruge

Svetovalec dr. Pincherle (PSI) o nedopustnih higienskih razmerah v tovarni «Lucky Shoe Company»

Na sinočnji seji tržaškega občinskega sveta ni prišla na vrsto diskusija o občinskem proračunu, ker se je precej zavleklo razpravljanje v zvezi z imenovanjem predstavnika občinske uprave v upravni svet Delavskih zadrug. Kot običajno so postavili občinski svetovalci nekaj vprašanj, na koncu pa so odobrili vrsto upravnih sklepov.

Med drugimi je dr. Pincherle (PSI) opozoril odbornika za higieno in zdravstvo na nedopustne higienske razmere v tovarni «Lucky Shoe Company» v starem prostem pristanišču. V tovarni, kjer je zaposlenih okrog 600 uslužbencev in uslužbenk, ni dovolj stranišč in umivalnih školjk, ni tople vode, ni ločenih slačilnic za uslužbenke, ni prostora za menzo in mora osebje pojesti kosilo, ki ga prinese s seboj, na delovnem mestu itd. Isti svetovalec je predložil tudi resolucijo z zahtevo po imenovanju kake mestne ulice po velikem tržaškem pesniku Umbertu Sabi.

Demokristjanski svetovalec Zanetti je predložil resolucijo z zahtevo po ureditvi pokojnin občinskih uslužbencev, ki jih dobivajo na podlagi raznih predpisov, tako da se dogajajo velike diskriminacije. Svetovalec Agneletto je vprašal, kaj misli storiti občina v zvezi s prošnjami za gradnjo hiš v bližini openskega pokopališča in kaj namerava storiti za vrtec v Bazovici, ki je v zelo tesnih in neprimernih prostorih.

Župan je nato v imenu odbora predlagal, naj se hitro izglasuje imenovanje zastopnika občinske uprave v upravni svet Delavskih zadrug. Pri tem je predlagal, naj se imenuje bivši demokristjanski svetovalec Mario Gallopin, ki je tudi podpredsednik ACLI. Svetovalec Toneli je pri tem omenil, da je ta predlog nedemokratičen, ker ne upošteva, da se je večina članov na volitvah izrekla za listo levice. Pri tem je omenil tudi imenovanje prof. Dulcija (PSDI) za predsednika upravnega sveta, čeprav je predstavnik PSDI dr. Puecher svoj čas zanikal trditve svetovalcev, ko so dejali, da so se demokristjani in socialdemokrati sporazumeli o tem imenovanju. Dejal je, da gre pri tem za načrtno politiko «stolčkov» ali kakor bi se po starem reklo za «koritarstvo». Ob volitvah v Delavskih zadrugah so demokristjani pokazali, da «ne znaju izgubiti» kljub toliko opevani demokratičnosti. Ta postopek je kritiziral tudi dr. Teiner (PSI), dr. Pincherle pa je predlagal kot kandidata levice dr. Senigaglio. Pri glasovanju, ki je sledilo, je dobil Gallopin 27 glasov, Senigaglia pa 14.

Med drugimi sklepi so izglasovali tudi pet sklepov o dodatnih davkih. Levica je glasovala proti tem sklepom, ker je omenjene dodatne davke prvi uvedel prefekturni komisar in ker prizadenejo predvsem revnejše kmete in sloje.

Včeraj je praznoval tov.
DUSAN HRESCAK
svoj petdeseti rojstni dan.
Odborniki in učitelji Glasbene Matice v Trstu mu iskreno čestitajo in kličejo: Se na mnoga leta!

Uslužbenci Delavskih zadrug zahtevajo izvajanje del. pogodbe

V nasprotnem primeru bodo začeli s sindikalno akcijo

Tajništvo sindikalne organizacije uslužbencev trgovinske stroke FILCEA - CGIL je včeraj poslalo ravnateljstvu Delavskih zadrug vrsto pisem v zvezi z izrecnimi zahtevami uslužbencev, da se takoj urede nekatera pereča vprašanja. O teh vprašanjih so uslužbenci razpravljali na skupščini, na kateri so tajništvo pooblastili, da glede teh vprašanj stori prav odločne korake. Predvsem gre za pismo, v katerem se zahteva, da ravnateljstvo do konca tedna izplača povišanje plač, ki jih predvideva nova delovna pogodba za trgovske uslužbence in sicer poviške v višini 2.5 odst. ter zaostanke za deset mesecev. V obratnem primeru bodo uslužbenci prisiljeni pričeti s sindikalno akcijo.

Drugo se nanaša na dopuste, ki jih večina uslužbencev Delavskih zadrug ni mogla izkoristiti in zato zahtevajo, da se izplača do 31. XII. po delovni pogodbi predvidena vsota za nadomestilo. Tretje pismo se nanaša na razveljavitev sporazuma od 7. septembra 1959 glede skrčenega delovnega urnika na osrednjem sedežu in prizadeti uslužbenci zahtevajo: 1. Takoj je treba uveljaviti normalni urnik, ker je prišlo do preštevilnih nadur in ker sedaj preveč izkoriščajo uslužbence skladišč in prometnega oddelka. 2. Izplačati je treba v celoti vse nadure. 3. Izplačati je treba prispevke za zaostale počitnice in trinajsto plačo v razdobju, ki ga predvideva delovna pogodba.

Končno so poslali še pismeno zahtevo tržaški občini, ki dobavlja obroke za menzo, da naj hrano izboljšajo.

Nezgode na delu

Zaradi ran na gornji dlesni, zloma zoba ter odrgnin po čelu, nosu in dlani leve roke, so včeraj zgodaj popoldne sprejeli na stomatološkem oddelku 26-letnega Fausta Tavčerja od Banov št. 40.

Tavčer, ki se je pripeljal v bolnišnico z delodajalčevim avtom, je povedal, da je na hodniku tovarne «Cola cola», kjer je zaposlen, zdrsnil in padel, pri čemer je udaril po šipi na vratih, ki se je razbila. Zdraviti se bo moral 8 ali v najslabšem primeru 15 dni.

Žrtev padca, tokrat v kuhinji zdravilišča v Nabrežini, je postala tudi 47-letna bolničarka Angela Sklavnik por. Peressini iz Ul. Diaz v Villesse.

Peressinijeva, katero so proti večeru pripeljali z rešilnim avtom v bolnišnico, je izjavila, da je zjutraj zdrsnila in padla in kar je najhuje je z glavo udarila ob rob vrat. Pri tem se je ranila po glavi in ker so ji ugotovili tudi lažji možganski pretres, so jo poslali s prognozo okrevanja v 8 ali 15 dneh v I. kirurški oddelek.

Medtem ko je Giuseppe Torcello s Trga Libertà z nogami tlačil smeti v avto mestne čistoče, je neki njegov delovni tovariš ki je stal na cesti, nehote pritisnil na ročico, s čimer je zaprl vratca. Torcella je to presenetilo in tako ni mogel pravočasno odtegniti noge. Ko je stopil na cesto, je spoznal, da ima izpahnjen gležnj desne noge, zaradi česar mu ni preostalo drugega, kot da se je zatekel v bolnišnico, kjer je ostal na ortopedskem oddelku. Verjetno ima tudi kostne poškodbe in tako se bo moral zdraviti 7 ali največ 30 dni.

Prometna nesreča

Okoli 17.30 so agenti prometne policije spremili v bolnišnico 46-letnega Vittoria Saina z Jeričljevega trga in 23-letnega Evarista Donata iz Ul. Trissino. Prvega so pridržali s prognozo okrevanja v 6 ali 7 dneh na opazovalnem oddelku, drugega pa so po nudeni zdravniški pomoči odslovili.

Policaji so izjavili, da se je malo prej Donato peljal na lambreti ki jo je šofiral 19-letni Enrico Parisi iz Ul. E. De Amicis po Ul. Baiamonti proti spodnjemu delu ceste. Nekako nasproti hiše s št. 47 je naproti vozeči avto oslepil Parisija, ki ni opazil Saina, v katerega se je zaletel in se skupno z njim Donatom zvrnil na tla. Parisi se je rešil brez poškodb. Kot so pripomnili, je Sain tik pred nezgodo stopil iz ustavljenega avta in je hotel prečkati cesto.

Iz Rima poročajo, da 18. decembra nepreklicno zapade rok za tiste, ki niso v predpisanem roku plačali davke in razne takse in ki lahko na osnovi zakona od 30.7.1959 št. 559 dosežejo amnestijo glede plačevanja glob. Vsi zainteresirani morajo zato plačati zaostale takse in davke do označenega roka.

Zadela je v polkno in končala v bolnišnici

Med hojo po Ul. F. Venezian 57-letna Anna Fornasaro por. Contento iz Ul. Sv. Justa ni opazila odprtega okenskega polkna in se je obregnila vanj, zaradi česar je izgubila ravnotežje in se je zvrnila na tla.

Tudi zanjo ni bilo druge izbire kot oditi v bolnišnico in ker so ji tu povedali, da ima poleg odrgnin po čelu tudi zlom desne noge, zaradi česar bi se morala zdraviti 40 dni, je sprejela predlog zdravnikov, da bi ostala na ortopedskem oddelku.

Koristni naslovi in tel. številke

Občinski davčni urad: Ulica Nordio 11 — Urnik: od 8,10 do 12. V februarju, aprilu, juniju, avgustu, oktobru in decembru, ko zapadejo roki za plačilo davkov, so uradi odprti v dneh od 10. do 18. tudi popoldne, in sicer od 15,30 do 17,30.

***

Občinski trošarinski urad: Ul. del Teatro 4 — tel. 35-520.

***

Anagrafski urad: Ul. A. Diaz št. 25-27 — tel. 35-425. Urnik: od 8,30 do 12.

***

Važne telefonske številke

Gasilci — 22-22
Rdeči križ — Trg V. Veneto — 24-024
Prometna policija — 37-777
Glavna bolnišnica — 93-743
ACEGAT (za okvare): 24-151

SLOVENSKI AKADEMSKI KLUB
JADRAN
vas vljudno vabi na
ŠTEFANOVANJE
ki bo 26. t. m. v dvorani *na stadionu «Prvega maja»*
PLES od 21. do 4. ure
igral bo
AKADEMSKI MALI ANSAMBEL
iz Ljubljane
Vstop samo z vabilom

GLEDALIŠČA

Slovensko gledališče v Trstu

IGRALSKA ŠOLA

V četrtek 17. t. m. ob 20.30 na KONTOVELU,

v petek 18. t. m. ob 20.30 v prosvetni dvorani «A. Sirk» v KRIŽU

Srečni dnevi

VERDI

Danes ob 20.30 druga predstava opere Ognjeni angel, Sergeja Prokofjeva v italijanski ritmični verziji Maria Nordia. Dirigent Gabor Otvös.

Nadaljuje se prodaja vstopnic pri gledališki blagajni.

MODERNO

Ob 16.30. Po uspehih v Melbournu, Sydneyu, Londonu in Parizu se je vrnila na italijanske odre Alda Silani z revijo «...e i papaveri stanno a guardare», v kateri nastopata tudi Pino Patti in Annamaria Moreno. Na platnu pa boste videli film «Car gozda».

ŠOLA GLASBENE MATICE V TRSTU

V sredo 16. decembra ob 20.30 v mali dvorani Glasbene šole, Ul. R. Manna 29

klavirski večer

Tatjana Uršič
absolventka sred. Glasbene šole

Spored:
D. Scarlatti: Dve Sonati, *L. van Beethoven:* Sonata op. 13 v c-molu - «Patetique» - grave, allegro molto e con brio, adagio cantabile, rondo-allegro, *F. Chopin:* Preludij v Desduru, *F. Chopin:* Etuda op. 25 št. 9 v Ges-duru, *J. Brahms:* Intermezzo op. 118 št. 1, *L. M. Skerjanc:* Preludij, *C. Debussy:* Vrtovi v dežju.

KINO

Excelsior 16.00 «Tajnosti Filadelfije», Dramatičen Warner Bros s P. Neumannom, B. Rush in A. Smithom. Izkaznice neveljavne.
Fenice 15.30 «Kratka ljubimkanja na Palmi Di Malorca». Obilo smeha. Alberto Sordi, Dorian Gray, Belinda Lee. Cinemascope v barvah. Izkaznice neveljajo.
Filodrammatico 16.00 «Neznanec v mojem življenju», J. Allyson in J. Chandler.
Grattacielo 16.00 «La notte brava», R. Schiaffino, E. Martinelli, R. Terzieff, A. Lualdi, F. Interlenghi in M. Demongeot. Strogo prepovedano mladini. Izkaznice neveljavne.
Supercinema 16.00 «Hiroshima, mon amour», E. Riva in Eiji Okada, Japonski film, nagrajen na festivalih v Benetkah, Cannesu in Moskvi.
Arcobaleno 16.00 «Dvoboj s pištolo». Cinemascope technicolor. Joel Mc Crea, J. Adams, J. Mc Intire.
Astra 16.30 «Nevihta», S. Mangano in V. Heflin
Aurora 15.30 «Moja zemlja», R. Hudson.
Alabarda 16.00, 19.00 in 22.00 «Anatomija zločina», J. Stewart, L. Remick. Mlad prepov.
Capitol 16.30 Kralj kriminalk Alfred Hychock vam predstavlja svojo umetnino «Mednarodna spletka», G. Grant, E. M. Saint, J. Mason. Izkaznice neveljavne. Zadnji dan.
Cristallo 16.00 «Nasilno poletje», E. R. Drago in J. Trintignant.
Garibaldi 16.00 «Na svidenje, Rim», Mario Lanza, Marisa Allasio, Renato Rascel, Rosella Como. Technicolor.
Impero 16.30 «Ubežnika sva», Tognazzi in Vianello.
Italia 16.00 «Predor ljubezni», Cinemascope Metro z Doris Day in Richardom Widmarkom. Mladini prepovedano.
Massimo 14.30 «Herkul in kraljica Lidije», S. Reeves, S. Lopez in Silva Koscina. Technicolor, cinemascope.
Viale 16.00 «Ustavi se, kovboja», A. Murphy, T Moore. Pustolovščine z Zahoda.
Vittorio Veneto 16.00 «Arhimed Le Clochard», J Gabin in B. Blier. Vesel, zabavni film; nagrajen na festivalu v Berlinu za najboljšo igro.
Ideale 16.00 «Vitezi zakletega grada». Fantastična in skrivnostna pustolovščina. Igrajo Irene Tunc, Marino Serrato, Luisella Boni.
Marconi 16.00 «Zelo častitljiv g. Pennypacker». Zabavni, barvni film. Clifton Webb, Dorothy Mc Guire.
Savona 16.00 «Cesta grešnikova», G. Montgomery, G. Broocks. Prepovedano mladoletnim.
S. Marco 16.00 «To noč ali nikoli več». Zabavni Cinemascope. J. Simmons, Paul Douglas, Anthony Franciosa.
Odeon 16.00 «Zadnja nebesa». Velika ljubezenska zgodba. Cinemascope.
Novo cine 16.00 «Obtoženec mora umreti», Glenn Ford, Dorothy Mc Guire.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 14. decembra t. l. se je v Trstu rodilo 6 otrok, umrlo je 18 oseb, porok pa je bilo 8.

POROČILI SO SE: zobozdravnik Sergio Semacchi in učiteljica Graziella Gliubich, delavec Enrico Pischedda in gospodinja Iolanda Ludvik, industrijski izvedenec Bruno Pettirosso in učiteljica Maria Longo, agent P.S. Angelo Carelli in gospodinja Annamaria Conticello, podoficir mornarice Ario Scatton in uradnica Maria Teresa Ursini, kuhar Vittorio Danieli in gospodinja Stefania Polese, oficir mornarice Giuseppe Topazi in učiteljica Carmela Iovino, uradnik Lucio Rizzan in gospodinja Nella Corazza.

UMRLI SO: 86-letna Giuseppina Eisner, 82-letna Luigia Botteghez vd. Parenzan, 81-letna Antonia Faiman vd. Zimolo, 88-letna Domenica Spadaro vd. Fonda, 55-letna Olga Zuppane vd. Kustrin, 62-letna Elena Sara Zaccai, 65-letni Attilio Sabbatini, 70-letni Benvenuto Mascagni, 60-letna Anna Zanella por. Tolja, 75-letna Ida Glacich, 71-letni Luigi Conestabo, 74-letna Giuseppina Predonzani por. Fonda, 73-letni Giuseppe Gulin, 72-letna Marianna Michelotti vd. Martinelli, 73-letni Carlo Fonda, 66-letna Anna Cominetti, 79-letni Domenico Rossin, 53-letni Ivan Jablanšček.

NOCNA SLUŽBA LEKARN

Dr. Codermatz, Ul. Tor San Piero 2; De Colle, Ul. P. Revoltella 42; Depangher, Ul. sv. Justa 1; Alla Madonna del Mare, Trg Piave 2; Zanetti-Testa d'oro, Ul. Mazzini 43.

RAZNA OBVESTILA

Danes 15. t. m. ob 19.30 bo v prosvetni dvorani v Lonjerju sestanek lonjerskih kmetov, lastnikov zemljišča Hudo leto.

Odbor podpornega društva Dijaška Matica bo imel sejo jutri 16 decembra ob 20. uri na sedežu v Ul. Roma 15-II.

SEJA SPD V TRSTU

Danes ob 21. uri ustanovna seja novega odbora Slov. planinskega društva v društvenih prostorih v Ul. R. Manna 29-II.

LJUDSKA PROSVETA

Odbor SPZ v Trstu bo imel sejo v petek 18. decembra ob 18. uri na sedežu v Ul. Roma 15-II.

DAROVI IN PRISPEVKI

V počastitev spomina 18. obletnice smrti našega Pinka Tomažiča darujejo strici Colja 3.000 lir za Dijaško Matico, v isti namen darujeta Karel Čok 1000 lir in Elvira Svab 500 lir.

Ob enajsti obletnici smrti pokojnega strica Antona Miklavca daruje Marija Kette 1000 lir za Dijaško Matico.

Namesto cvetja na grob pok. botra Karla Fonde daruje družina Avgusta Sancina 2.500 lir za Dijaško Matico.

RADIO

TOREK, 15. decembra 1959

RADIO TRST A

7,00 Jutranja glasba in koledar; 11,30 Brebobvezno, drobiž od vsepovsod in... «Zena in dom, obzornik zanimivosti za naše gospodinje»; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12,45 V svetu kulture; 12.55 Ansambel Carlo Pacchiori; 13,30 Glasba po željah; 17,30 Plešite z nami; 18.00 Radijska univerza; 18.10 Simfonični koncert, ki ga vodita Bogo Leskovic in Zivojun Zdravković; 18.45 Vokalni tercet Metuljček; 19.00 Šola in vzgoja — Rado Rauber: «Vzgojitelj in učitelj Stefan Ferluga, ob stoletnici rojstva»; 19.15 Pestra glasba; 20.00 Sport; 20,30 Znane in priljubljene melodije; 21,00 Ilustrirano predavanje; nato Porterjevi in Berlinovi motivi; 22.00 Umetnost in življenje; 22.15 Jugoslovanski skladatelji: «Primož Ramovž»; 22.45 Večerni ples; 23.30 Glasba za lahko noč.

TRST

12.10 Tretja stran; 17,05 Eno uro v diskoteki.

NACIONALNI PROGRAM

11.00 Šolska oddaja; 12.10 Venček pesmi; 12.30 Glasbeni album; 16.15 Oddaja za otroke; 18.00 Simfonični koncert; 19.45 Glas delavcev; 21.00 Močvirja, tri dejanja Diega Fabbrija; 22.45 Lahka glasba.

II. PROGRAM

9.00 «Capolinea», glasba, jutranje vesti, koledar in druge zanimivosti; 10.00 Zeleni disk, pestra dopoldanska oddaja; 14.00 On, ona in tretji; 15.00 Glasbena obzorja; 16,00 Tretja stran; 16.30 Zločin in kazen, roman v nadaljevanjih; 18,30 Sest glasov in osem glasbil; 20.30 Mali glasbeni variete, nato «Tuttototo», pesmi, poezije, spomini; 21.00 Skrinjica, oddajo vodi Mike Bongiorno.

III. PROGRAM

19.30 Knjižne novosti; 20.15 Večerni koncert; 21.20 «Il Romancero»; 21.50 Webernove skladbe; 22.40 Povesti napisane za radio; 23.05 Skladbe Roberta Schumanna.

KOPER

5.00-6.15 Prenos RL; 7.00-7.15 Prenos RL; 7.15 Glasba za dobro jutro; 7.40 Glasba za dobro jutro; 11.00 Otroški kotiček; 11.30 A. Lajovic: «Capriccios, M. Lipovšek: «Rapsodija za violino in orkester», M. Majer: «Makedonski ples»; 12.00 Glasba po željah; 12.50 Glasba po željah (II. del); 13.40 Kmetijska univerza: «Nov zakon o izkoriščanju kmetijskih zemljišč»; 13.50 Odlomki iz oper; 14.30 Šola in življenje: «Kmalu nas bo obiskal Dedek Mraz»; 14.50 Glasbena medigra; 15.20 Narodne pesmi in plesi iz raznih krajev Jugoslavije; 15.40-17.00 Prenos RL; 17.00 Igra Leal Pescador s svojim orkestrom; 17.30 Filmska glasba; 18.00 Kronika iz jugoslovanskega življenja; 18.10 Simfonični koncert; 19.00 Pojejo znani ansambli lahke glasbe; 19.30-22.15 Prenos RL; 22.15 «Blues serenade», igra Duke Ellington; 22.35 Glasba za lahko noč.

SLOVENIJA

8.05 Jutranji spored solistične glasbe; 8.35 Z evropskimi plesnimi orkestri; 9.00 Tri znamenite taktirke: Arturo Toscanini, Leonard Bernstein, Wilhelm Furtwängler; 10,10 Izberite melodijo tedna; 10.55 Orkester Erwin Haletz; 11.00 Solisti ljubljanske Opere 11,30 Oddaja za otroke; 12.00 Hammond orgle; 12.15 Kmetijski nasveti — Ing. Tone Marolt: Več skrbi povečanemu strojnemu parku čez zimo; 12,25 Pozdravljajo vas Zadovoljni Kranjci; 12.45 Zbor «Slava Klavora» iz Maribora; 13.15 Obvestila in zabavna glasba; 13.30 Dvorak-Cajkovski-Fibich; 13.50 Zabaval vas bo ansambel Mojmira Sepeta; 14.10 Dva odlomka iz Bizetove opere Carmen v izvedbi ansambla zagrebške Opere; 14.25 Zanimivosti iz znanosti in tehnike; 14.40 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.40 Naši popotniki na tujem; 16.00 Izbrali smo za Vas; 17.10 Razgovor z volivci; 17.20 Friderik Chopin: Koncert za klavir in orkester št. 1 e-molu; 18.00 Iz zbornika spominov; 18.20 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe; 18.45 Razgovori o mednarodnih vprašanjih; 20.00 Pesmi o gorah; 20.30 Giuseppe Tartini: Koncert za violino in orkester v d-molu; 21.45 Spomini za kitarista Djanga Reinhardta Henri Krolla s svojim ansamblom; 22.15 Iz jugoslovanske komorno - glasbene ustvarjalnosti; 23.10 S popevkami po svetu; 23.35 Moderna plesna glasba.

ITAL. TELEVIZIJA

13.30 Solska oddaja; 17.00 Oddaja za otroke; 18.30 Poročila; 19.00 Simfonični koncert; 19.45 Pustolovščine velikih del; 20.30 Poročila; Ježa pri morju, igra; 22.30 Oddaja športnega srečanja; 23.15 Poročila.

JUG. TELEVIZIJA

Od 20.50 dalje prenos sporeda tuje TV postaje.

ČITATELJI!
NAROČITE SE NA
«Primorski dnevnik»
za leto 1960
že sedaj in ne čakajte novega leta.
Vsak novi naročnik dobi za nagrado še lepo slovensko knjigo.
NE ZAMUDITE UGODNE PRILIKE!
Uprava PRIMORSKEGA DNEVNIKA
Ul. sv. Frančiška 20-III
Tel. 37-338.

BOŽIČNA DREVESCA, srebrne jelke iz drevesnice. Velika izbira. Zelo ugodne cene. Ulica Valdirivo 19, tel. 25581.

KAM NA SILVESTROVANJE???
POTOVALNI URAD
«AURORA»
Trst, Ul. Cicerone 4, tel. 28-243
priredi od 31.12.59 do 1.1.60 sledeče izlete:
OPATIJA-REKA-POREČ
Vpisovanje do 16. 12. 1959

ZAHVALA

Vsem, ki so z nami sočustvovali ob bridki izgubi našega očeta in nonota

IVANA DANEVA

se najtopleje zahvaljujemo.

Žalujoče družine DANEV in BAN

Kontovel, 15. decembra 1959.

ZAHVALA

Najtopleje se zahvaljujemo vsem, ki so na kakršenkoli način z nami sočustvovali in počastili spomin našega predragega

KARLA FONDE

Žalujoči družini: FON

XII. REDNI LETNI OBČNI ZBOR SLOVENSKE PROSVETNE ZVEZE

Pritegniti k delu mladino Poživiti društveno dejavnost

Prosvetno društvo naj postane središče družabnega življenja

Preteklo nedeljo ob 9. zjutraj se je v Ulici Roma 15 pričel XII. redni letni občni zbor Slovenske prosvetne zveze v Trstu z naslednjim dnevnim redom:

1. Otvoritveni govor predsednika
2. Volitev verifikacijske in volilne komisije
3. Poročilo odbora in razprava
4. Sprememba pravil
5. Poročilo verifikacijske komisije in nadzornega odbora
6. Volitve
7. Razno

Predsednik prof. dr. Andrej Budal je otvoril XII. občni zbor tržaške SPZ, pozdravil

Prof. dr. Andrej Budal

goste iz Slovenije, predvsem predstavnika Zveze Svobod in prosvetnih društev tov. Trinkausa, nato delegate iz Nove Gorice in Kopra, kakor tudi delegate tržaških ustanov in prosvetnih društev ter domačine.

Z enominutnim molkom so častili spomin učiteljice in pisateljice Mare Samse, ki je prostila trajne sledove v kulturnem in prosvetnem dogajanju na našem ozemlju. Nato je prof. dr. Andrej Budal nadaljeval:

Prosvetno stanje tržaških Slovencev v zadnji poslovni dobi SPZ kaže rahlo izboljšanje v tem, da se nadaljuje delanja Kulturnega doma in pričakovati v doglednem času dograditev tega poslopja, ki naj odpravi današnje pomanjkanje primerne gledališke dvorane in prostorov za slovenske kulturne in prosvetne prireditve.

Nedavno je preteklo pet let, ko je stopil v veljavo londonski sporazum s spomenico o posebnim statutom z dne 5. oktobra 1954, in dvanajst let odkar je v veljavi nova demokratična italijanska ustava. Te obletnice se je v tem spomnila na posebni seminar Slovenska kulturno-gospodarska zveza in pri tem opozorila na današnje stanje, ki ni zadovoljivo. Pred tremi dnevi so se v Italiji, tudi v tukajšnjih slovenskih šolskih z govori spominjali obletnice deklaracije Organizacije združenih narodov o človekovih pravicah z dne 10. decembra 1948, ki je podlaga za pravic za jugoslovansko etnično skupino v Italiji. Ob takih obletnic in proslav bi bil za tržaško slovensko javnost vselej nekaj dobrega, blagodejnega, pomirljivega in izpodbudnega. Takim govorom in čustvom je primerno na Tržaškem še zmeraj nekaj grenkobe ob dejstvu, da omenjene pravice, zagotovljene z veljavnimi podpisi mednarodno obveznih listin, le počasi uvajajo in počasneje izvajajo, nekatere pa se po toliko letih še vedno ne upoštevajo.

Vlade organizacije, ustanove in društva morajo ob takih prilikah žal še zmeraj ugotoviti, da je marsikaj ostalo na črka, na pr. vprašanje ureditve slovenske šole, dokler ki zahtevajo, da se strnemu slovenskemu ozemlju ne kvari njegov narodni delež s tujimi naselji in šolstvom, uveljavljanje jezikovne enakopravnosti in dvojezičnosti, podeljevanje podpor javnih sredstev slovenskim zasebnim in prosvetnim ustanovam, nameščanje Slovencev v javnih službah i. dr. Izvajanje zastarelih zakonov iz tujih dob po uradih in v škodo slovenske prebivalstva je v nasprotju z ustavnimi in mednarodnimi določbami ter slovesnimi izjavami najvišjih državnih predstavnikov ob razglasitvi londonskega sporazuma in ob drugih poznejših prilikah.

Kdor pozna ustavne in mednarodne določbe o narodnih manjšinah in jih primerja z sedanjim dejanskim stanjem, ne more ne vprašuje, kako da take razmere mogoče in kako naj trajajo. Kako da take stvari mogoče v dobi, ko se po svetu bolj in bolj uveljavlja spoštovanje človeških pravic in se vidno boljšajo odnosi na gospodarskem in kulturnem področju med obema sosednjima državama podpisnicama londonskega sporazuma?

V takih razmerah je nujno potrebno, da se manjšinska skupnost zaveda svojega položaja, pa tudi svojega človeškega dostojanstva. V takem ozračju je uspešno delovanje prosvetnih društev posebno važno. Pevski zbori gojijo domačo pesem. Društvena knjižnica posoja dobre knjige in širi zanimanje zanje. Primerna predavanja dopolnjujejo prosvetno delo. V dobi šolskega vpisovanja prosvetno društvo lahko ugodno vpliva na domače razmere. Tudi na tem področju imajo prosvetna društva razne možnosti in bi takih nalog ne smela zanemarjati.

Kljub vsem oviram in težavam si ne smemo tajiti, da so možnosti prosvetnega in kulturnega uveljavljanja še zmeraj precejšnje. Današnji občni zbor SPZ naj pregleda in pretrese prosvetno delovanje pri nas v pretekli poslovni dobi, da se ugotovijo morebitne pomanjkljivosti ter se poiščejo poti in sredstva za izboljšanje današnjega stanja in za uspešno nadaljevanje prosvetnega dela.

Nato je sledilo tajniško poročilo, ki ga je podal tov. Edvin Švab:

Skušal bom biti kratek in stvaren. Mogoče bo kdo od zastopnikov ugotovil, da sem pri naštevanju podrobnega delovanja izpustil ali prezrl kakšno stvar. Upoštevati morate, da bo PZ toliko časa težko sestaviti točno poročilo, dokler ne bomo imeli rednih mesečnih ali vsaj letnih društvenih poročil.

Delo naših prosvetnih društev je na različni ravni, od društva do društva, od kraja do kraja; večje ali manjše delovanje je odvisno od različnih činiteljev, od katerih je najbolj važen in najbolj odločujoč posameznik, ki ga je treba in ki ga moramo poiskati, pridobiti! Pripraviti moramo človeka in ljudi, ki bi znali in hoteli delati, pa naj se znajdejo v katerem koli položaju in okolici, tudi taki okolici, kjer bi sprva lahko računali na odziv dveh, treh ljudi, kajti tem bi se prav gotovo pridružili drugi. Preglejmo v kratkih obrisih delovanje naših društev, ki so: *Zarja v Svobodi* iz Sempolaja, *Igo Gruden* v Nabrežini, *Albert Sirk* v Križu, *Prosek-Kontovel*, *Andrej Čok* na Opčinah, *Slovan* v Padričah, *Lipa* v Bazovici, *Lonjer-Katinara*, *Slovenec* iz Boršta, *Valentin Vodnik* v Dolini, *Skedenj*, *Ivan Cankar* pri Sv. Jakobu, *Slavko Škamperle* pri Sv. Ivanu, *Rado Pregarc* iz Rojana-Škorklje in *Barkovlje*.

PD *Zarja v Svobodi* iz Sempolaja je v svojem delovanju nekoliko popustilo iz vzrokov, ki bi se dali mogoče nekoliko spremeniti. Pevski zbor je zaradi izstopa nekaterih pevcev prekinil z vajami, ker ni bilo dovolj glasov. Zato je odpadel tudi tradicionalni koncert, ki bi moral biti že 14. po vrsti. Skušali so kljub temu prirediti vsaj ples, ki bi seveda ne imel takega narodnega pomena kot koncert, toda tudi to se ni moglo izvesti. V primeri z lanskim letom je bilo letos eno predavanje več, to je tri, kar je vsekakor še vedno premalo. Mnenja smo, da se v Sempolaju s skupnimi močmi da in mora doseči, da se društvo spet obudi in nadaljuje s svojim delom prav tam, kjer je najbolj potrebno.

Se vedno predstavlja kočljivo vprašanje PD *Igo Gruden* v Nabrežini, ki si sicer skuša na razne načine pomagati na noge, a vsakokrat spet klecne. V začetku letošnjega leta je društvo zamigalo in v društvene prostore je prihajalo do 60 mladincev, ki so se zbirali, zato da so igrali namizni tenis, šah, judo; da so plesali, ker so mladi in tako naprej. V tistem času je društvo s pomočjo zveze organiziralo prvi mladinski dan, na katerem so nastopili mladinci in mladinke s Tržaškega. Ker je bila to prva tovrstna prireditev, je bila organizacija nekoliko šibka, ponekod pomanjkljiva, toda prireditev je bila zasnovana tako široko, da je bila za do tedaj skoraj mrtvo društvo ogromen usper. Spet moramo poudariti, da manjka tu človek, ki bi mladino povezal in jo v društvu tako zaposlil, da bi imela nekoliko zadoščenje in odgovornost.

Tudi prosvetno društvo *Albert Sirk* v Križu ne more izkoristiti svojega sorazmerno

Tov. Edvin Švab

ugodnega položaja, kajti dejstvo, da je to velika vas in da razpolagajo z lepimi prostori, nam vsiljuje misel, da niso v Križu izkoriščene vse možnosti. Res je, da je bilo tudi z naše strani nekoliko premalo zanimanja za Križ, ki bi ga bilo treba v bodoče večkrat obiskati in mu pomagati. Pevski zbor je nastopil na Prešernovi proslavi in na tekmovanju, mladina je sodelovala v meddruštvenem tekmovanju «med dvema ognjema».

PD *Prosek-Kontovel* spada med tista društva, s katerimi smo na zunaj lahko zadovoljni. Je pač tako, da nobena stvar ni nikdar tako popolna, da bi ne bila lahko boljša. Društvo deluje s polno paro, da jim je celo zmanjkalo prostora za vaje, ker se v istih prostorih v enem tednu ne morejo zvrstiti zbor, tamburaški zbor, ki se še vadi in nastaja, športni in dramski odseki, knjižnica, taborniki, godba in razni drugi priložnostni sestanki, tako politični kot prosvetni. Pevski zbor je imel šest nastopov na različnih prireditvah ter celovečerni koncert v Hrastniku na dvodnevnem gostovanju po Sloveniji. Na tekmovanju pevskih zborov je odnesel prvo nagrado, organizirali in sodelovali so pri raznih športnih srečanjih, imeli so razstavo slovenske knjige, gost društva je bil Invalidski pevski zbor iz Ljubljane. Kljub tolikšnemu delovanju pa je društvo zaprto samo vase; kar se dogaja, ostaja za zidovi društva. V društvo zahajajo samo tisti, ki pojejo, igrajo in brenkajo, poslušalcev ni, treba bo razmisliti tudi o tem, da bo za to delovanje vedel vsak domačin in tudi ostali iz sosednih vasi. To velja prav tako za vsa ostala društva.

PD *Andrej Čok* je mrtvo društvo, ki je v letošnjem letu organiziralo nastop Invalidskega pevskega zbora iz Ljubljane. Če hočemo, da se na Opčinah obudi društveno delovanje, moramo zavihati rokave in prav korajžno prijeti za delo, sicer nima smisla, da društvo obstaja samo zaradi imena.

PD *Slovan* iz Padriča sestavlja pevski zbor; če zbor preneha z delovanjem, tudi društva ni več. Zbor je nastopil trikrat in se udeležil tekmovanja pevskih zborov, kjer je dosegel četrto mesto. Priredili so enodnevni društveni izlet. Vzgojno predavanje je bilo dobro obiskano. Nedvomno bi se v Padričah dalo še marsikaj napraviti.

PD *Lipa* iz Bazovice nima lastnega še tako skromnega prostora za delovanje, kljub temu se pevci stalno zbirajo na vajah in dosegajo lepe uspehe. Na tekmovanju PZ so skupno z Dolinčani odnesli 2. in 3. nagrado. Zbor je šestkrat nastopil na naših prireditvah in na koprskem radiu. Zelo lepo so organizirali proslavo 60-letnice obstoja svojega društva, ki je ob tej priliki pokazalo, da tiči v Bazovici mnogo zdravih sil, ki niso še izkoriščene. PZ je organizirala enodnevni izlet v Koprščino, kjer so nastopili na Škofijah, na radiu Koper, obiskali tovarno Tomos in veliko hladilnico ter dolino bobrov.

PD *Lonjer-Katinara* spada med tista marljiva ruštva, ki se zavedajo pomena in važnosti svojega obstoja, četudi v neugodnih pogojih. Pripravili so tri celovečerne nastope s svojim zborom in dramsko skupino, ki je edina, ki rešuje čast naše ljudske dramatike. Proslavili so 8. marec s sodelovanjem zbora in članov. Pevski zbor se je udeležil Prešernove proslave in tekmovanja pevskih zborov. Imeli so dve predavanji. Zelo pohvalno je, da so priredili finančno zelo tvegan nastop v Miljskih hribih. Če bi vsa močnejša društva ali združenja kdaj pa kdaj gostovala v tem predelu, bi bilo to zelo pozitivno.

PD *Slovenec* v Borštu je v začetku leta imelo uspelo prireditev, na kateri so nastopili zbor, domača folklorna in dramska skupina; prireditev so ponovili v Bazovici in na Kontovelu. Sodelovali so na Prešernovi proslavi, na tekmovanju pevskih zborov v meddruštvenem srečanju v igri «med dvema ognjema»; imeli so eno predavanje. PZ jim je organizirala izlet v Umag in ogled Tomosa ter nastop na radiu Koper. Mnenja smo, da je šibka stran tega društva v pomanjkanju ali organizatorjev ali pa je tu premalo mladine; mogoče tudi je, pa ni človeka, ki bi jo prijel za roko in ji pokazal pot do dela.

PD *Valentin Vodnik* v Dolini je imelo in ima sorazmerno dobre pogoje za prosvetno delo. Kot povsod, tako je tudi tu mladina nekoliko zapuščena, starejši bi jo morali nekaj časa spremljati, da spozna, kaj je njena dolžnost. Če se mladina navdušeno sprejme, nato pa prepusti sama sebi, si mladina izbere lahko tudi tako pot, ki pelje iz društva ven. Priredili so tri celovečerne pestre sporede in nastopili v Kranju, v Borštu in doma; na vseh treh prireditvah so nastopali zbor, tamburaški zbor, «Veseli trio» in duet Dario in Darko Sodelovali so na Prešernovi proslavi v Trstu in na Kontovelu, na mladinskem dnevu v Nabrežini, na tekmovanju pevskih zborov, kjer so skupno z Bazovico odnesli 2. in 3. mesto, na proslavi 60-letnice društva v Bazovici ter na radiu Trst. Nastopili so tudi ob dnevu grozdja v Boljuncu.

PD *Skedenj* sestoji skoro iz same mladine, kajti starejši ne pridejo zraven ali vsaj zelo poredkoma. Mladina je polna dobre volje in se udejstvuje predvsem v športu, v katerem naravnost živi. Intimnega društvenega dela pri njih ni, imeli so dve predavanji in proslavo 70-letnice svojega rojaka Ivana Grbca. Popravili in uredili so prostore, v katere pogosto zahajajo tudi Italijani, kar je zelo klavrna posledica starejših ljudi, ki bi tej naši škedenjski mladini pomagali najti pravo društveno obliko, ki bi bila tudi slovenska.

PD *Škamperle* je naše najbolj neodvisno društvo, tako finančno kot organizacijsko. Pevski zbor je zaradi bolezni pevovodje prenehal z delom, toda vse ostalo delo teče naprej.

Imeli so dve predavanji in vrsto športnih nastopov, sodelovali so na Prešernovi proslavi in priredili izlet na Slavnik in v Umag. Mogoče bi se dalo vpeljati še kakšno obliko delovanja, da bi zaposlili in pritegnili tudi one Svetoivančane, ki jih društvo sedaj ne privlači.

Rado Pregarc je v glavnem mladinsko društvo in glede na starost prosvetašev dobro deluje in ima upoštevanja vredne pobude in skuša po-

(Nadaljevanje na 5. strani)

PO ZASEDANJU STROKOVNJAKOV V BEOGRADU

Raba umetnih izotopov v zdravstvene namene

Morda so nekateri od izotopov preveč pričakovali - V Jugoslaviji so glede tega na enaki ravni kot drugje v svetu - Čemu izotopi sploh služijo

V dveh člankih, ki smo jih objavili v dveh naših nedeljskih številkah, smo navedli nekaj primerov, kako so v Srbiji in na Hrvatskem ozdravili raka z jemanjem petrolija, ali ga šele zdravijo. Zadeva je vsekakor zanimiva, saj se v borbi proti temu zlu človek oprime vsake bilke. Danes pa bomo prikazali, kaj menijo jugoslovanski strokovnjaki o zdravljenju z izotopi, torej o metodi in terapiji, ki se za sedaj uveljavlja v glavnem pri ugotavljanju in zdravljenju raka. Jugoslovanski strokovnjaki za uporabo izotopov v medicini so se pred dnevi sestali na zasedanje v Beogradu in nekateri najvidnejši dali tisku sledeče izjave:

Beograjski strokovnjak dr. Milan Bekerus je napravil nekakšen uvod v to panogo zdravstva: «Množična in sistematična uporaba umetnih radioaktivnih izotopov v zdravstvu se je v svetu začela neposredno po drugi svetovni vojni, ko se je proizvodnja atomskega orožja prenehala in so bili jedrski reaktorji dani na razpolago znanosti, oziroma miroljubnemu izkoriščanju jedrske energije. Danes je znanih nad 800 umetnih radioaktivnih izotopov, izmed katerih je bilo treba izbrati tiste, ki so po svojih fizikalnih in drugih lastnostih za medicinsko uporabo najprimernejši. Tega dela se je lotila cela plejada znanstvenikov, njihovi rezultati, pa naj gre za uspešne ali neuspešne, pa so pogosto kontradiktorni. Potrebno je ob tem omeniti, da je znanstvenike v prvih časih prevzel velik optimizem, morda celo večji kot je realnost nakazovala. Že danes ima znanost relativno mnogo izkušenj in z zadostnim zaupanjem se sme govoriti o koristnosti in o uspehih v uporabi umetnih radioaktivnih izotopov v medicini.»

«Glede diagnosticiranja posameznih obolenj, glede simptomov nekih bolezni ali pa samo funkcij posameznih organov so radioaktivni izotopi dali medicini velik delež.

Vsekakor bo bralce najbolj zanimalo to, kaj se z radioaktivnimi izotopi more doseči pri zdravljenju določenih bolezni, predvsem pri zdravljenju raka. Zdi se nam, da se je glede tega pri onih, ki se s tem problemom ne ukvarjajo neposredno, ustvarila dokaj nejasna slika. Mi bi glede tega rekli le to, da je uporaba radioaktivnih izotopov pri zdravljenju mnogih bolezni dala boljše rezultate, kot bi jih bilo možno doseči z dosedanjimi metodami. toda v nobenem primeru niso radioaktivni izotopi v zdravstvu prinesli revolucije. niti niso rešili vprašanja zdravljenja raka.»

«Danes se v vseh večjih ustanovah vseh naših republik zelo resno dela, o čemer pričajo tudi rezultati, ki so bili na beograjskem zasedanju prikazani. Sredstva za nakup tako potrebnega instrumentarija in aparatov, kakor tudi samih izotopov so zagotovljena in delo na tem področju je v glavnem odvisno od volje in zanimanja naših ljudi, ki na tem področju delajo. Smemo reči, da že v marsičem ne zaostajamo za onim, kar se danes na tem področju dela in kar se je na tem področju v svetu že doseglo.»

Zagrebški strokovnjak dr. Milan Spoljar je bil v svoji izjavi glede uporabe radioaktivnih izotopov nasploh in še posebej v Jugoslaviji konkretnejši: «Neka obolenja se s pomočjo radioaktivnih izotopov morejo ugotoviti na zelo enostaven primer. Med ta obolenja spadajo predvsem obolenja jeter, motnje v cirkulaciji krvi in podobno. Po premikanju radioaktivnih izotopov po telesu, ki ga spremljamo s pomočjo občutljivih instrumentov za merjenje radioaktivnosti, je mogoče določiti stopnjo obolenja in stopnjo okvare. S pomočjo radioaktivnih izotopov se more na pr. lokalizirati tumor. Znano je namreč, da nekateri tumorji sprejemajo izotope v večji koncentraciji kot ostala tkiva. Preiskovanim osebam se daje poskusna količina izotopa. Če se na nekem mestu v telesu ugotovi večja koncentracija, se more že govoriti o tumorju. Radioaktivni izotopi oddajajo žarke, ki so po svoji prirodi podobni rentgenskim žarkom. Zaradi tega se izotopi uporabljajo ne le za določanje diagnoze določenih bolezni, pač pa tudi za zdravljenje malignih tumorjev oziroma raka. Izotopi se vnašajo v tkivo raka ali pa se njih žarčenje od zunaj usmerja na obolelo mesto.»

«Če se večja količina radioaktivnih izotopov vloži v aparat za obsevanje, dobimo aparat, ki je podoben aparatu za rentgensko obsevanje. In ti aparati niso nič drugega, kot tako imenovane «bombe», ki nosijo ime po izotopu, s katerim so «napolnjene» in sicer so to kobaltna bomba, cezijeva bomba itd.

Beograjski strokovnjak dr. Petar Milutinović je mnenja, da je bilo že dosedanje jugoslovansko delo na tem področju na visoki ravni. Dr. Milutinović je rekel: «Na prvem sestanku strokovnjakov za uporabo radioaktivnih izotopov v zdravstvu se je iz posameznih poročil moglo jasno videti, da se novi načini zdravljenja z izotopi v Jugoslaviji uspešno uporabljajo. Doslej so umetni radioizotopi prišli posebno v poštev pri iskanju in zdravljenju obolenj ščitne žleze (Basedov), pri posameznih krvnih boleznih kot na primer pri levkemiji in policitemiji, pri površinskih tumorjih krvnih žil na koži in pri tumorjih na mehurju, na maternici in drugod. Od umetnih radioizotopov so bili največ v rabi jodov, kobaltov, fosforov, stroncijev, zlat in kromov radioizotop. Postopoma pa se števil izotopov veča. Iz rezultatov, ki so bili prikazani, izhaja, da so radioizotopi posebno koristni pri ugotavljanju diagnoze določenih bolezni, vtem ko so uspehi v zdravljenju v celoti nekoliko slabši. Prve izkušnje jugoslovanskih strokovnjakov dokazujejo, da je dosedanje delo na tem področju v Jugoslaviji na visoki stopnji.»

Dr. Zlatko Merkaš iz Beograda meni, da se uporaba izotopov v Jugoslaviji čedalje bolj naglo razvija. Dr. Merkaš dobesedno pravi: «Morda se je v eksperimentalni fazi uporabe jedrske energije za zdravljenje raka pričakovalo več in boljših rezultatov kot od zdravljenja s klasičnimi izvori žarkov, kot na primer od rentgenskih aparatov in radiuma. Toda od velikega števila umetnih radioizotopov se danes v svetu sistematično uporablja le omejeno število radioizotopov, ki so pokazali najboljše lastnosti. Sem prištevajo radioaktivni jod, kobalt, stroncij, zlato, fosfor, tantal, itrij in cezij.»

«Od leta 1957 se je na iniciativo in ob veliki pomoči Zvezne komisije za jedrsko energijo začela tudi pri nas široka uporaba umetnih radioizotopov v medicini, v diagnostiki in terapiji. V večjih medicinskih centrih so bili osnovani laboratoriji s potrebnimi napravami, dana so bila sredstva za šolanje strokovnih kadrov tako doma kot v tujini in omogočena je bila redna dobava radioizotopov za eksperimentalno in klinično dejavnost. Obvladali smo mnoge metode in si pridobili izkušnje za diagnostično uporabo radioaktivnih izotopov v klinični praksi, znanstveno-raziskovalno delo je krenilo s krepkimi koraki naprej, terapevtska uporaba za zdravljenje mnogih bolezni, posebno raka, pa se čedalje boli razvija.»

R. K.

Obisk delavnemu in podjetnemu Krmincu

Ne smete misliti, da se v Krminu govori slovenski samo v kmečkih hišah, govori se tudi v nekaterih delavnicah in trgovinah. Ko sem bil zadnjič tam, sem obiskal seveda tudi svojega prijatelja, krminskega trgovca. Sedel sem v prostoru, ki je v ozadju trgovine, tam je bil, prav na pragu med tem prostorom in trgovino, tudi neki gospod furlanske narodnosti, vplik trgovčev prijatelj in sploh prijatelj Slovencev. Prav v hipu, ko je tam stal in sta bila gospodar in gospodinja trenutno odsotna, je stopila v trgovino Slovenka, ki je naglas pozdravila z «Dober dan» Če Italijan v takem primeru odzdravi, odzdravi prav gotovo v italijanščini, menda zato, da takoj pokaže svojo vzvišenost. Gospodarjev prijatelj pa ni od tistih in se je prav moško odrezal s slovenskim «Dober dan». Ko sem v razgovoru z njim omenil neko osmico, me je gospodinja, ki se je medtem povrnila, začudeno vprašala, kaj da je to osmica? «Kaj vi tega ne veste — se je zasmejal gospod — saj že jaz vem, kaj je osmica, ki ne znam vašega jezika.»

Slovenski mizarski mojster v Krminu mi je povedal, da je tam 36 večjih ali manjših mizarskih delavnic, kar mi je potrdil še drug mizar. Koliko je med temi Slovencev, nisem mogel dognati. Vsekakor je med njimi določeno število potujčenih, kakor je na pr. mizarski mojster Sfiligoj, o katerem sem že enkrat pisal. Takrat sem tudi omenil, da živi v Krminu mnogo družin s primkom Sfiligoj, zadnjič pa sem doznal, da živi tam tudi kakih 25 slovenskih Mavričev, ki so večinoma kmetje. Zgoraj omenjeni slovenski mizar se je naučil mizarstva v Krminu; krminski mizarji slovijo daleč naokrog za zelo sposobne mojstre.

Vsa zadeva o krminskem mizarstvu me je še precej iznenadila. V začetku našega stoletja ni bilo nič slišati o krminskih mizarjih, znane so bile samo iz slame pletene kuhinjske stolice iz Marjana v Furlaniji, ki so se prodajale po vsem Primorskem in tudi v Dalmaciji, medtem ko je navadno pohištvo prihajalo iz Solkana, bolj fino pa, sicer v manjši meri, z Dunaja in iz Budimpešte. V Solkanu se je takrat vsa vas ukvarjala z izdelovanjem domačega pohištva v slogu «alla grecas», kakor so ga tedaj imenovali. Solkanski mizarji so imeli tudi svojo zadrugo s tovarno. Morda ima tudi krminsko mizarstvo svoj izvor iz Solkana?

Največja v Krminu je mizarska delavnica Slovenca Ivana Princiča. Ali to že ni več delavnica, ampak že tovarna in sicer najmoderneje opremljena tovarna, kar dokazuje že to, da samo 32 delavcev upravlja 36 strojev in sicer 14 velikih in 12 ročnih električnih strojev. Razen teh je naročenih, deloma v Italiji in deloma v Nemčiji, še 7 velikih modernih strojev. V vsej tovarni je samo še 6 mizarskih miz, ki se pa zelo redko rabijo. Ko sem bil v tovarni, so vse počivale. Čez nekaj let jih sploh ne bo več, ker bo vse delo popolnoma mehanizirano, delavci bodo le upravljali stroje in zlagali pohištvo.

Med stroji so me posebno zanimali stroji za likanje pohištva, za razne ploskve in za bolj tanke okrogle predmete, ki mnogo lepše in seveda mnogo hitreje likajo, nego zelo zamudno likanje na roko. Ko sem opazoval stroj no likanje večje plošče, je zbudila mojo pozornost zelo lepa intarzija v sredini plošče. Kot so mi pojasnili, pa to ni bila intarzija, ampak na roko od umetnika naslikan vzorec, pokrit s polituro, da se zdi kakor prava intarzija.

Sedanji gospodar gospod Ivan Princič je prevzel tovarno, toda mnogo manjšo in bolj primitivno, pred 26 leti od konzorcija, ki jo je ustanovil leta 1911 in jo vodil do leta 1925. Tovarna pa še ni dovršena in je še vedno v fazi napredka in razvoja. Razen že omenjenih naročenih novih strojev je že izdelan načrt za pokritje velikega dvorišča med obema vrstama delavnic, tako da bo potem pokritih 1300 kv. m površine.

Priznati moram, da me je Princičevo podjetje, glede na vladajočo gospodarsko krizo, zelo iznenadilo. Uspeh tega podjetja je posledica Princičeve organizatorske sposobnosti, ki je razvidna iz mehanične in serijske proizvodnje.

O mehanizaciji smo že govorili, serijska proizvodnja pa je mogoča, ker se tovarna omejuje na izdelavo enega samega tipa sobne opreme, ki se z nekaj variantami da usposobiti za več namenov, kakor soba za samca, za otroke, za pisarno in drugo. Princičeva tovarna prodaja trgovinam s pohištvom po vsej Severni Italiji in celo tja do Rima. Naročila je dobila tudi že iz Francije, pa jih do sedaj še ni mogla izvršiti, ker je preobložena z domačimi naročili.

DRAGO GODINA

Sobna oprema, ki se da uporabiti v več variantah

HOROSKOP ZA DANES

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Večje spremembe v vašem programu. Neka ženska vam bo sugerirala odlične ideje, tako da lahko pričakujete povoljnejši razvoj.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Dve osebi se zanimata za vas. Morda je to zanimanje zainteresirano, zato preverite iskrenost tolikšnega navdušenja.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Preveč ste nezaupljivi, posebno nasproti neki osebi, ki je dejansko iskrena do vas. Vse se bo prijetno razvilo.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Več razumevanja do oseb, do njihovih načrtov in težav. Ker cenijo vašo sposobnost, jih ne smete razočarati.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Zaskrbljenost bo značilna za vse dopoldanske ure. Naj vas to ne spravlja v slabo voljo, ker se bo dan zelo dobro končal.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Zaupanje v bodočnost in predvsem v lastno sposobnost vam bo odprlo vsaka vrata. Lotite se dela z vnemo.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Imeli boste obisk. Ne bo prav prijeten, ker se boste znašli z osebo, ki ne bo kazala nobene iskrenosti.

SKORPIJON (od 24. 10. do 21. 11.) Uporabite vso svojo voljo in vsako sredstvo, ki ga imate na razpolago, da vsilite svoje mnenje. Imate namreč povsem prav.

STRELEC (od 22. 11. do 21. 12.) Zanesite se na prijatelje, ki vas bodo potegnili iz dokaj nepriletne zagate. Drugič več previdnosti.

KOZOROG (od 22. 12. do 20. 1.) Vplivi, večinoma negativni, ki jih že dolgo prenašate, se bodo nadaljevali. Skušajte se jih rešiti. Bolje bo za vas.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) V vsem se vam bo mudilo in vendar bi morali danes ubrati pot skrajne previdnosti in umerjenosti.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Dan bo značilen po nepredvidenih dogodkih in močno se boste morali truditi, da bo ostalo vse v okviru meja, ki so najprimernejše.

— Hotel bi te le spomniti, dragi Jaka, da smo prišli sem zaradi zlata!

Goriško-beneški dnevnik

Mehanizacija v službi napredka

V Brdih nove površine specializiranih sadovnjakov

Na posestvu ni več mogoče pridelovati vsega, kar zemlja lahko rodi

V zadnjih letih se tudi kmetovalci goriških Brd v vedno večji meri zavedajo, da sodobno kmetijstvo ne sloni več na pridelovanju vsega, kar je za življenje potrebno, niti da je treba na posestvu pridelovati vse, kar zemlja lahko rodi. Pričeli so se oklepati misli, da je potrebna specializacija v kmetijstvu, ker je le tak način mogoče doseči boljše uspehe z manjšim trudom. Ta težnja se pozna v vinogradništvu, kjer se omejujejo na pridelovanje nekaterih, toda dobrih vin in v sadjarstvu, kjer se zadnje čase uveljavljajo v glavnem breskve in hruške. Naj k temu dodamo še živinorejo, ki daje prevsem meso. Navedli smo tri glavne panoge, na katerih sloni gospodarstvo briških kmetovalcev.

Preorali so velike površine starih vinogradov in sadovnjakov; preorali so tudi več travnikov in jih zasadili z vinsko trto ali z mladim sadnim drevjem. Ta dela so v teku že več let in so bila z velikim uspehom opravljena tako na Oslavju kakor tudi v Steverjanu. Pri tem so jim v veliko pomoč močni buldožerji, ki teren najprej zravnajo in potem še preorjejo meter globoko. S stroji opravijo v nekaj dneh delo, za katero bi pred uvajanjem mehanizacije v kmetijstvo potrebovali tudi po več let.

—«»—

S seje pokrajinskega sveta

Resolucija o ustanovitvi avtonomne dežele

Kakor smo poročali v naši nedeljski številki, so na sobotni seji pokrajinskega sveta sprejeli resolucijo, v kateri so vsi svetovalci soglasno izrazili zahtevo, da se dežela čimprej ustanovi. Razpravljali so o gradnji pokrajinske sejne dvorane in sklenili, da se zgradi še manjši prostor, v katerem bi se lahko sestajali pokrajinski svetovalci.

Prihodnja seja bo v soboto. Se pred sejo pa bodo v muzeju na Kornu obdarili vse otroke pokrajinskih uslužbencev.

—«»—

Dovoljen lov

Predsednik pokrajinske uprave je določil, da je dovoljen lov plovcev (palmipedi) in močvirnikov (trampolieri) od 16. decembra letos do 18. aprila 1960. Lov je dovoljen samo na naravnih in umetnih vodnih gladinah, ob rekah in potokih, na močvirjih in v dolinah. Izvzeta je vodna kokoška (folaga) in divja raca, na katero se lov konča 28. februarja 1960. 16. decembra, to je jutri, se prične tudi lov na sloko (beccaccia).

—«»—

Prometna nesreča na Placuti

Na Placuti, in sicer pred Delavsko zadrugo je včeraj ob 13.10 prišlo do prometne nesreče. Avtomobil omenjenih zadrug fiat 600, katerega je vozil 25-letni Luigi Sbriz iz Trsta, je nameraval obrniti proti mestu; tedaj se je vanj zaletel 24-letni Gino Carli, ki je prihajal iz Ul. Seminario. Pri padcu se je motorist udaril v desno nogo, zato so ga prepeljali z rešilnim avtom v civilno bolnišnico. Poleg številnih udarcev si je motorist verjetno zlomil piščal desne noge, zato so ga pridržali na opazovanju v bolnišnici. Če ne bo komplikacij bo ozdravel v 10 dneh. Na kraj nesreče je prišla cestna policija.

—«»—

Z glavo udarila ob železen lestenec

Včeraj se je na priporočilo zdravnika zatekla v bolnišnico 39-letna Luigia Alfonsina, postrežnica pri družini Vram v Ul. Roma. Ženska je 10. tega meseca čistila na lestvi železni lestenec in je z glavo udarila vanj. Takoj ni čutila bolečin, včeraj pa je morala v bolnišnico. Zdravniki so ji ugotovili poškodbo lobanje. Pridržali so jo na opazovanju.

Minil je veseli Andrejev sejem

Travnik je prazen, gneče ni več... - Za praznike bo občinska uprava namestila pisane žarnice na drevesih ob korzu

Gorica je z današnjim dnem postala spet takšna kakršno smo navajeni gledati vseh ostalih 51 tednov v letu. Minil je teden veselja, zabav, minil je toliko pričakovani Andrejev sejem, ki vsako leto poživi majhno provincialno mestece, kakršno je Gorica. Travnik je spet tako običajen, gneče ni več. Če smo se za en teden navadili hoditi po cesti namesto po pločniku, se bomo morali navaditi na stara pravila, da so ceste za voznike, pločniki pa za pešce.

Odšli so vsi lastniki zabavišč skupno s svojimi potujočimi bivališči, ki so jih za teden dni zapeljali v manj prometne ulice; nanje bo ostal samo prijeten spomin.

Da bi monotonija ne postala predolga, bo občinska uprava za prihodnje praznike okrasila Verdijev korzo s tisoči barvanih svetilk, ki jih bodo v obliki slavolokov razpeli čez cesto. Žarnice bodo namestili tudi med vejevje dreves ob korzu.

—«»—

Z motorjem sta trčila

V nedeljo popoldne sta v Pevmi na ovinku ceste, ki pelje v St. Maver, trčila dva skuterista, 44-letni delavec Valentin Mikluž iz Ločnika je prihajal okoli 17. ure z Oslavja, 35-letni Remigij Velišček iz Steverjana pa je prihajal po cesti, ki pelje v St. Maver. Na omenjenem križišču je prišlo do trčenja. Očividci so jima takoj prišli na pomoč; poklicali so tudi rešilni avto Zelenega križa, ki je Veliščka prepeljal v civilno bolnišnico, kjer so ga zaradi številnih udarcev in pretresa možganov pridržali na zdravljenju. Če ne bo komplikacij bo ozdravel v osmih dneh.

Prvenstvo diletantov 2. kategorije

Sovodnje-Panzano 3:1

Izvrsten vratar Šuligoj - Ekipa je na četrtem mestu na lestvici

Izidi 6. nedelje:
Sovodnje - Panzano 3:1
Sagrado - Podgora 2:1
Hausbrandt - S. Marco 1:4
Moraro - Villesse 2:2
S. Canciano - Romana 1:1
Caprivese - Lucinico 2:1
S. Lorenzo - Farra 1:1

LESTVICA

S. Canciano	6	5	1	0	20	2	11
Romana	6	3	3	0	13	5	9
S. Marco	6	3	2	1	11	8	8
Sovodnje	6	3	1	2	11	8	7
S. Lorenzo	6	2	2	2	8	9	6
Lucinico	6	3	0	3	11	14	6
Caprivese	4	2	1	1	8	8	5
Hausbrandt	5	1	3	1	8	10	5
Podgora	6	1	3	2	12	11	5
Farra	6	1	3	2	7	8	5
Sagrado	6	1	3	2	7	10	5
Moraro	6	1	2	3	11	18	4
Panzano	5	1	0	4	5	9	2
Villesse	6	0	2	4	5	18	2

Tekme 20. decembra 1959:
Lucinico - Sovodnje
Panzano - Sagrado
S. Marco - Podgora
Villesse - Hausbrandt
S. Canciano - S. Lorenzo
Farra - Romana
Caprivese - Moraro

Najvažnejša tekma prvenstva diletantov II. kategorije med S. Cancianom in Romano se je zaključila z neodločenim rezultatom, ker so domači zastreljali 11-metrovko. Rdečečrni cancianovci so s tem izgubili prvo točko v tem prvenstvu in dovolili Romani, da je zmanjšala razliko na samo dve točki. Neodločen rezultat je nedvomno koristil Sovodnjam, ki so na domačem terenu premagale trdoživega Panzana in se tako za eno točko približale vodeči trojici, S. Marco se je prejšnjo nedeljo ustavil na svojem pohodu, predvčerajšnjim pa je nadoknadil zamujeno z zmago nad nepremagljivim Hausbrandtom. Zagraj je okusil sladkost prve zmage; z majhno razliko je premagal Podgorce. Z enakim rezultatom je Caprivese odpravila Ločnik. Tekmi S. Lorenzo - Farra in Moraro - Villesse sta se zaključili z neodločenim rezultatom.

SOVODNJE — PANZANO 3:1

Rezultat nikakor ne izraža pravega razmerja sil. Zdi se, se, da je poraz Panzana preveč očiten. Tudi dejstvo, da so gostje zabili edini gol z 11-metrovko nekaj minut pred koncem tekme, ne meče v slabo luč požrtvovalne ekipe Panzana, ki je ves II. polčas napadala in bila v veliki meri gospodar sovodenjske polovice igrišča. Gostje so prisilili sovodenjsko obrambo, da se je na vso moč branila. Največ zaslug za zmago je imel mali vratar Šuligoj, ki je svoj prostor branil z neverjetno učinkovitimi in lepimi skoki.

V prvem polčasu sta prišli najbolj do izraza obrambi obeh ekip. Sovodnje, ki so igrale brez Oblak.. in Vižintina I., so se pokazale nevarnejše v napadu. V 32. minuti je hitri srednji napadalec Anselmi spretno izkoristil Ferfoljev predložek in z nekaj metrov razdalje potresel nasprotnikovo mrežo. Ves preostali del I. polčasa je bilo še več napadov z ene kakor druge strani, toda golov ni bilo. Domači so bili nekoliko v premoči.

Se preden je potekla I. minuta II. polčasa je levi krilec Vižintin III. zelo točno podal Plesničarju, ki je povečal naskok. Po tem golu so domači dobili še več vere v svoje sile. Dve minuti kasneje, ko je bil ves sovodenjski napad pred nasprotnikovimi vrati, je Anselmi sam preigral štiri nasprotnike ter zelo prisebno streljal v vrata. Po tolikšnem nastopu so domači zaigrali počasneje. Nasprotnik je to izkoristil in se dobesedno usidral v domači polovici igrišča tako da so imeli Podgornik in njegovi tovariši polne roke dela. Kadar branilci niso mogli več, je pravočasno in pogumno posredoval Šuligoj. Enkrat mu je prišla na pomoč celo vratnica. Svojega svetišča pa ni mogel braniti do kraja, ker je sodnik zaradi roke Petejana I., prisodil 11-metrovko, ki so jo nasprotniki uresničili. Se preden se je žoga vrnila na sredino igrišča, je sodnik Melinato iz Zagraja odžvižgal konec in poslal igralce v slačilnice.

Ekipi sta nastopili v naslednji postavi: Panzano: Petronio, Candotti, Plet, Delponte, Petracco, Virgo, Del Medico, De Fanti, Fumolo, Pelos in Avian. Sovodnje: Suligoj, Hmeljak, Vižintin II., Perlc, Podgornik, Petejan I., Plesničar, Ferfolja, Anselmi, Petejan II., Vižintin III.

V ladjedelnici CRDA v Tržiču

Preložena splavitev petrolejske ladje

47 tisoč-tonsko ladjo bodo splavili 9. januarja

Splavitev 47.000-tonske petrolejske ladje na turbinski pogon v tržiški ladjedelnici, ki je bila predvidena za to nedeljo, so preložili na 9. januar 1960.

To je zadnja ladja, ki se gradi v tržiški ladjedelnici. Videti je, da bodo do spomladi dogradili vse ladje, ki so jih že splavili, tako da pol leta ne bodo imeli nobenega dela, če medtem ne pridejo nova naročila.

V soboto so suspendirani delavci demonstrirali po tržiških ulicah, potem ko so dobili svojo skromno plačo. Po mestnih ulicah se je razvila mogočna povorka, v kateri je sodelovalo okoli 2000 suspendiranih. S seboj so nosili napise, v katerih so zahtevali povratek na delo.

Na Trgu republike je bilo sindikalno zborovanje, na katerem je govoril predstavnik Delavske zbornice Zuliani.

—«»—

V jezik se je ugriznila

V nedeljo okoli 21.30 se je na avtomobilčkih, ki so bili na Travniku, pri močnem sunku ugriznila v jezik 5-letna Nives Drion iz Ul. Garibaldi št. 10. Deklico, ki se je vozila v družbi prijateljev, so prepeljali z rešilnim avtom v civilno bolnišnico. Zaradi globoke rane na jeziku se bo morala zdraviti v bolnišnici osem dni.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes je čez dan in ponoči odprta lekarna Pontoni - Bassi, Raštel št. 26, tel. 33-49.

—«»—

TEMPERATURA VČERAJ

Najvišja temperatura 9,4 stopinje ob 12.40, najnižja 6 stopinj ob 5. uri. Vlage 62 odstotkov.

—«»—

Kino v Gorici

CORSO. 17.00: «Cordura», G. Cooper, R. Haywort, V. Heflin, cinemascope v barvah.
VERDI. 17.00: «Ura "0"», D. Andrews, L. Darnel.
VITTORIA. 17.15: «Valencia», S. Montiel, v barvah.
CENTRALE. 17.00: «Sin Ali Babe», T. Curtis, P. Laurie, v barvah.
MODERNO. 17.00: «Ljubimci puščave», C. Sevilla, R. Montalban.

Silvestrovanje v Gorici leta 1959

Eno leto delovanja občinske uprave v javnem poročilu župana dr. Franzila

Župan ni še popolnoma razčistil vprašanja «posebnih uprav», imenovanja predstavnikov opozicije v upravne svete javnih ustanov in ni nakazal nobene perspektive za izboljšanje gospodarstva mesta

Tržaški župan dr. Franzil je v nedeljo v kinodvorani «Grattacielo» podal občinstvu, predvsem pa članom Krščanske demokracije, poročilo o letu dni delovanja sedanje občinske uprave. Sam je v uvodu priznal, da se v tem prvem letu ni uresničila četrtina programa njegove stranke, kot bi se morala, ter opravičil to pomanjkljivost z dejstvom, da je sedanji občinski odbor sledil komisarski upravi. Prosil je zato občane, «naj bodo prizanesljivi do tega, kar so lahko upravljavci pokazali po 12 mesecih».

Ne bi bili objektivni, če ne bi priznali sedanjemu županu in upravi v primerjavi s prejšnjim županom in upravo precejšnjega napredka bodisi zaradi bolj demokratičnega ravnanja bodisi zaradi opustitve prazne retorike. Pri kritiki delovanja občinske uprave tudi ne gre za to, da bi se zadrževali pri tem, kaj je bilo v okviru sedanjih sredstev storjenega ali opuščenega, čeprav bi se dali izdatki v podrobnostih za določene postavke tudi bolje uporabiti, to je, da bi se lahko nekateri izdatki, ki niso nujni odložili, drugi, nujni, pa povečali, marveč tem je treba usmeriti kritiko bolj za splošno politiko vladajoče stranke v Trstu, zlasti pa na gospodarsko politiko vlade do našega mesta. Ravno zato se ob tej priliki ponovno spominjamo, da je župan oziroma njegova stranka, odklonila odhod delegacije v Rim, ki bi zastopala vse struje in sloje, ne pa v bistvu samo stranki odbora in vodilne gospodarske kroge. Ta kritika je še toliko bolj upravičena, ker do sedaj še nismo videli nobenih sadov potovanja te ožje delegacije v Rim.

V županovem poročilu tudi nismo opazili popolnega razčiščenja vprašanja «posebnih uprav», vprašanja imenovanja predstavnikov opozicije v vse upravne svete, kjer je občina zastopana itd. Prav tako pa ni župan nakazal pravih perspektiv, ki bi zagotovile občini večje dohodke za kritje vedno večjih potreb, kajti le splošen gospodarski napredek bo spravil tudi občinski proračun iz začaranega kroga. Končno naj še omenimo, da se je iz poročila videlo, da je občina premalo storila za napredek podeželja, kar očita upravi, čeprav demagoško, celo skrajna desnica.

V začetku je župan omenil razne nove komisije, ki so pomagale lajšati delo občinskega odbora in sveta in v katerih so zastopane vse stranke. Zlasti koristna in učinkovita je komisija voditeljev skupin v občinskem svetu, ki pospešuje delo sveta. Med temi komisijami so opravile koristno delo tudi zdravstvena komisija, komisija za ustanovitev občinske potrošne ustanove itd. Čeprav ima Trst svoje zastopnike v poslanski zbornici, se občinski svet ni mogel izogniti obravnavanju splošnih socialnih, gospodarskih in političnih vprašanj, ki se tičejo našega mesta. Tako je sprejel razne resolucije glede pomorstva, podjetij IRI, ljudskih stanovanj, centra za gospodarski razvoj, avtonomne dežele itd.

Občinski odbor je imel 100 sej, na katerih je sprejel 3000 sklepov, občinski svet pa je imel 56 sej ter odobril 364 sklepov. Kar se tiče proračuna za leto 1959, ga je nadzorna oblast odobrila šele v septembru, proračun za leto 1960 pa je odbor pripravil že v oktobru in upati je, da se bo razpravljanje o njem končalo še pred koncem leta. Glede proračuna je treba poudariti, da se ne sme povečati davčni pritisk ter da je zato potrebna državna integracija za kritje primanjkljaja. Državni prispevek pa ne vsebuje samo vsote, določenem v proračunu, marveč tudi okrog 600 milijonor lir v finančnem načrtu za javna dela in 100 milijonov za občinska dela SELAD, tako da prekaša dve milijardi.

Stevilo občinskih uslužbencev je bilo 30. novembra 2784, lani pa 2821, kar pomeni, da se je znižalo za 37. Občinska uprava je medtem zaposlila 36 delavcev v oddelku za mestno čistočo. Na anagrafski urad pride okrog 3000 ljudi na dan. V enem letu so izdali 220.000 raznih potrdil in spričeval in 55.000 osebnih izkaznic.

Izvršenih javnih del ali javnih del v teku je za 563 milijonov, v kratkem bodo pričeli javna dela v vrednosti 182 milijonov, v pripravi so načrti za 598 milijonov lir raznih del, v pričakovanju finansiranja pa je 859 milijonov lir javnih del. Razširili so občinsko palačo, zgradili nove občinske garaže, obnovili mestno klavnico, popravili razne ceste, obnovili kanalizacijo in cestišče v Ul. Giulia 6 mesecev pred rokom, zgradili telovadnico v šoli pri Sv. Ivanu, razširili gasilski dom itd. Za razna dela v naseljih San Sergio, INA-Casa na Kjadinu in INA-Casa v Barkovljah-Bovedo, je predvidenih izdatkov za milijardo in pol lir. Odbor je pripravil tudi nov regulacijski načrt, ki se ne bo tikal samo mesta kot načrt iz leta 1934, marveč vso občino.

Kmalu bodo začeli graditi 4 šole za skupni izdatek 424 milijonov lir, pripravljajo pa načrte za gradnjo šol v znesku 525 milijonov. Občina namerava najeti tudi 1 milijardo posojila za gradnjo ljudskih hiš.

Za plačilo vzdrževalnin v bolnišnicah je občina potrošila 446 milijonov, od katerih jih je 86 naknadno izterjala. Občina je poskrbela za cepljenje otrok proti poliomielitisu s 25 tisoč dozami cepiva.

Na koncu svojega poročila se je župan zahvalil za sodelovanje v občinskem svetu tudi opozicji. Zate... je odgovoril še na nekaj vprašanj, ki so mu jih postavili nekateri meščani v poslanih pismih.

Iz sodnih dvoran

Dva begunca roparja predana porotnemu sodišču

Potrjena oprostitev tajnika goriške federacije KPI

Obsojen Prosečan zaradi «sramotenja vojaških sil»

Novembra lani je bila Gorica polna lepakov z naslovom «Tudi Il Giorno proti oporiščem raketnih izstrelkov v Italiji». Pod naslovom je bilo omenjeno, da so vsi časopisi mnenja, da lahko oporišča v Alpah in Karniji pomenijo nevarnost za represalije in da je tudi demokrstijanski list «Il Giorno» pripomnil, da bi Rusija, če bi jo napadli z atomskimi izstrelki, odgovorila z uničenjem Evrope.

Goriska kvestura se je takoj razburila za vsebino lepakov, katero je označila za alarmistično. Zato je zaplenila tri lepake in kmalu zatem so prijavili sodišču tajnika goriške federacije KPI Silvina Poletta, češ da je z lepakom hotel motiti javni red. Pripomniti je treba, da je bila na lepaku tudi navedena vest, ki jo je dal osebno obrambni minister Segni, o skorajšnji ureditvi oporišč.

9. januarja letos je moral Poletto pred goriške sodnike, ki so ga kratkomalo oprostili, ker dejanje ni kaznivo.

Proti razsodbi je pravdništvo v Gorici vložilo priziv, a tržaški tožilec je proti vsakemu pričakovanju med včerajšnjo razpravo zahteval potrditev oprostitve, z utemeljitvijo, da je bila vest o ureditvi oporišč za raketne izstrelke splošno znana in so jo objavili vsi časopisi od skrajne desnice pa do levice in tudi inozemski tisk. Seveda so tržaški prizivni sodniki sprejeli njegov predlog in potrdili goriško oprostilno razsodbo.

Naj pripomnimo, da je bil pred kratkim oproščen iste obtožbe, to je objave «lažne, tendenciozne in pretirane» vesti tudi tajnik federacije KPI v Gradiški Ado Furlan.

Preds. - Nardi, tož. - Mayer, zapisn. - Vascon, obramba - odv. Marchi iz Pordenona.

* * *

Cudno, in vendar organi javne varnosti čutijo včasih potrebo, da dodajo k zapisniku tudi kako pripombo, za katero ni nobenih dokazov in bi bilo včasih bolj pametno, če bi izostala. Tako smo namreč včeraj izvedeli iz zapisnika in poročila openskih karabinjerjev, da je Mario Tavčer, 55 let star možakar s Proseka, «divji antiitalijan». Tavčer je res obtožen sramotenja vojaških sil češ, da je opljuval nekega vojaka in mu vrgel v obraz, da «se mu studi on in njegova uniforma». Res je tudi, da je bil Tavčer neštetokrat obsojen, vendar nikoli iz političnih razlogov, zaradi česar karabinjerji nimajo in ne bi smeli nikoli nekoga ožigosati s protiitalijanom, kar pri nas že v naprej pomeni obsodba.

Pa preidimo k dogodku: 25. oktobra lani, naj bi Tavčer na Opčinah opljuval vojaka Oronza Muscogiuria iz okolice Brindisija, ki je bil v družbi vojaka Giuseppa Milazza. Vrhu tega mu je izrekel besede, ki so vojaka uzalile. Zato sta hotela Tavčerja pridržati in ga izročiti karabinjerjem. Tavčer pa jima je usel v neko delavnico na Narodni cesti, a ker se vojaka nista hotela oddaljiti, je končno le prišel na cesto in se vlegel na tla, da bi ga vojaka ne odpeljala. Muscogiurio in Milazzo sta moža izpustila in to na priporočilo drugega vojaka, ki je privozil mimo z jeepom, ki so ga kasneje identificirali za Sergija Valentinija iz Rima.

Končno je moral Tavčer le h karabinjerjem in tu je tajil dejanje, pa čeprav je pripomnil, da je okaral vojaka, ker sta nadlegovala dekle iz Sežane. Njemu seveda ni nihče verjel, verjeli pa so vojakoma, ki sta včeraj prišla iz Brindisija oziroma iz Catanzara samo zato, da bi potrdila prvotne izjave. Jasno je, da je tudi pripomba, da je mož «divji antiitalijan» precej pripomogla k obsodbi na poldrugo leto zapora, kot je zanj zahteval tožilec.

Preds. - Rossi, tož. - De Franco, zapisn. - Magliacca, obramba - odv. Filograna.

* * *

Državno pravdništvo je pred dnevi zaključilo preiskavo o roparskem napadu, ki sta ga begunca Drago Vičič in Ljerko Patrun izvršila 5. novembra letos v skodo priletne lastnice tobakarne na Korzu Italija Xenie Ciccarelli por. Venier v veži stavbe v Ul. Gatteri, kjer stanuje.

Dogodek je dovolj svež, da bi ga popolnoma obnovili. Omenimo naj samo, da sta begunca dolgo premišljevala, eden je celo prišel iz Neaplja v Trst z zamislijo o ropu. Ko sta bila prepricana, da je zadeva dovolj zrela, sta prileti ženski sledila do doma, in medtem ko je Patrun ostal na straži pred vrati, je Vičič stopil v vezo, iztrgal torbico, jo izročil Patrunu, ki je zbežal, sam pa je pretepel žensko in jo prisilil k molku.

Venierjeva je morala v bolnišnico, Patruna so kmalu po ropu aretirali, ko se je vracal v begunsko taborišče, Vičič pa je padel policiji v roke v jutranjih uran.

Sedaj je sodna preiskava končana in oba roparja so prijavili porotnemu sodišču, ki ju bo sodilo verjetno že med spomladanskim zasedanjem. Zagovarjati se bosta morala zaradi ropa in povzročitve resnih telesnih poškodb.

Kazenskemu sodišču pa so prijavili zaradi poskusnega ropa in povzročitve lažjih telesnih poškodb 36-letnega Marija Cusmicha iz Ul. Alfieri, ki je 28. novembra ponoči udaril po glavi lastnika bara «Astoria» v Ul. sv. Frančiška Giovannija Bianchinija. Cusmich je Bianchiniju sledil vse do doma v Koronejski ulici 9, in ko je mislil, da ga nihče ne vidi, je moža udaril z dletom po glavi.

Bianchini je takoj odgovoril, s čimer je spravil napadalca v beg. Napadenec je tekel za njim in na srečo je na cesti srečal karabinjerja, ki je nato Cusmicha prehitel in ga aretiral.

IZ PULJA

Nova ladja za «Splošno plovbo»

V nedeljo so v puljski ladjedelnici splavili čezoceansko ladjo «Trbovlje» za pomorsko družbo «Splošna plovba» iz Pirana. Prihodnje poletje se bo popolnoma opremljena in urejena pridružila skupno s čezoceanko «Korotan», ki so jo splavili v juniju, trgovinski mornarici piranske pomorske družbe.

Letos je «Splošna plovba» precej pomnožila svoje ladjevje. Razen nove 16.076-tonske ladje «Piran», je pridobila še čezoceanke «Bled», «Bohinj» in «Bovec», ki imajo vsaka nad 8.000 ton nosilnosti. Pred kratkim se je tem velikim plovnim enotam pridružila se 21.000-tonska «Goranka», ki so jo zgradili v puljski ladjedelnici «Uljanik». Nosilnost trgovske mornarice «Splošne plovbe» se je dvignila za 53.100 ton, tako da znaša nosilnost vseh njenih 14 ladij skupno 112.000 ton. Konec prihodnjega leta pa se bo nosilnost trgovske mornarice «Splošne plovbe» povzpela na 175.000 ton.

Medtem ko upravljajo večje in manjše čezoceanke razne pomorske tovorne transporte, bodo «Bled», «Bohinj» in «Bovec» v začetku prihodnjega leta začele vzdrževati redno tovorno-potniško progo Koper-New York.

Kako in s čim se vozijo Tržačani

Največ potnikov v mestu prepeljejo filobusi Acegata

Število potnikov na železnicah se stalno znižuje - Letos septembra je bilo v tržaški pokrajini 18.269 osebnih avtomobilov in 18.806 motociklov

Kako se vozijo Tržačani? Koliko potnikov prepeljejo železnica, mestni tramvaji, filobusi, avtobusi in končno koliko je avtomobilov? Uradne statistike odgovarjajo tudi na ta zanimiva vprašanja, ki si jih večkrat zastavljamo.

Značilno je, da se promet po železnici znižuje. Tako so na tržaški postaji izdali 1954. leta 703.839 voznih listkov, lansko leto pa 689.090 voznih listkov. Sorazmerno se je znižalo tudi število tedenskih in mesečnih voznih kart, katerih je bilo 1954. leta 8.517 odnosno 9.235, lani pa 5.742 odnosno 5.637. Za letos še niso znani podrobnejši podatki, vendar kaže, da se bo skupno število izdanih voznih listkov še nadalje znižalo, saj so prodali julija 59.462 voznih listkov, avgusta 77.776 in septembra 73.230.

Zanimivo je, da se inkaso v istem razdobju ni znižal, temveč celo povečal, saj je znašal 1954. leta 708 milijonov lir, lani pa 995 milijonov lir.

Do takega razvoja je prišlo po vsej verjetnosti predvsem zaradi znatnega povečanja števila osebnih avtomobilov in motorjev, s katerimi se sedaj ljudje vozijo na delo iz okoliških vasi, medtem ko so se še pred nekaj leti v večjem številu vozili z železnico. Skratka, lahko ugotovimo, da se število voženj na dolge proge ni bistveno znižalo (o čemer govori povečani inkaso, do katerega pa je prišlo tudi zaradi nekaj višjih cen voznih listkov), bistveno pa je padlo število voženj na krajše proge in je tu železnico zamenjal avtomobil.

Število osebnih avtomobilov se je v istem razdobju podvojilo, saj je bilo 1954. leta 9.094 osebnih avtomobilov, ob zaključku lanskega leta 17.051 in septembra letos 18.269. Skupno število motornih vozil je seveda mnogo višje in je doseglo letos septembra 41.671 Od tega je bilo (v oklepaju podatek za 1954. leto): 207 avtobusov (178), 2.933 tovornih avtomobilov (2.362), 388 prikolic (294), 18.806 motorjev vseh vrst (11.509) in 1.068 tovornih motornih triciklov (665).

Povečanje števila oseb. avtomobilov je vplivalo tudi na promet mestnega prevoznega podjetja ACEGAT, saj se je skupno število prepeljanih potnikov gibalo v zadnjih letih takole:

Leto	Število potnikov
1938	53.022.930
1952	85.228.855
1953	86.338.833
1954	90.123.425
1955	96.467.958
1956	102.334.620
1957	86.980.194
1958	90.211.421

Najbolj se je znižalo število potnikov prepeljanih s tramvajem, kar je razumljivo, saj je bilo 1938. leta 10 tramvajskih prog, na katerih je vozilo 99 vozov s 57 prikolicami, sedaj pa so še 4 proge, 33 vozov in 17 prikolic. Pred vojno je tramvaj prepeljal 47 milijonov potnikov, lani pa 27.171.123.

Znatno so se povečali prevozi z avtobusi ACEGAT, ki so bili pred vojno 1938. leta le štirje, sedaj pa jih je 27 na šestih progah in so lani prepeljali 12.337.130 potnikov (1938. leta 2.443.645 potnikov).

Največji vzpon pa je seveda doživel promet s trolejbusi, s katerimi so pred vojno vzdrževali dve progi in je na njih dnevno povprečno vozilo po pet trolejbusov. Lani je bilo že deset prog, na katerih je vozilo 64 trolejbusov, ki so prepeljali 50.703.168 potnikov.

Openski tramvaj, ki je sicer že star, je še vedno zelo priljubljeno prevozno sredstvo, ker je udoben, povrh pa so se v zadnjih letih Opčine zelo razširile, tako da se tudi število potnikov stalno zvišuje in so lani prepeljali skupno 3.795.604 potnike, 1957. leta 3.487.893, 1956. leta 3 milijone 218.339, 1955. leta 2 milijona 920.031 in 1954. leta 2 milijona 773.583 potnikov.

Vzpon je stalen in je openski tramvaj v primerjavi s predvojnim stanjem prepeljal več kot dvojno število potnikov, katerih je bilo 1938. leta 1.543.363.

Iz uradnih podatkov je torej razvidno, da se je v zadnjih letih bistveno spremenila struktura prevozov. Tudi pri nas prodira moderna doba, ko avtomobil in motocikel izpodrivata železnico in tramvaj. Vendar pa s tem ni rečeno, da bodo v predvidenem času železnica, tramvaj, trolejbus in avtobus izginili, saj govore podatki drugih naprednejših dežel, da se sčasoma razmerja urede in stabilizirajo, ker bodo vedno obstajale številne kategorije ljudi, ki se morajo iz raznih razlogov posluževati javnih prometnih sredstev.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

VPRAŠANJE: Pred dnevi sem bil pri prijatelju na Opčinah, kjer sem po jugoslovanski televiziji gledal oddajo posvečeno spominu Pinka Tomažiča. Presenečen sem bil nad izredno čisto sliko, saj praktično ni bilo nobene razlike med njo in sliko italijanskega programa. Pred meseci sem za poskušnjo dal postaviti tudi na streho svoje hiše televizijsko anteno za jugoslovanski program, a brez praktičnega uspeha. Glas je bil sicer dober, slika pa obupna, saj so se videli le obrisi oseb, ki so nastopale v neki komediji. Rad bi vedel, če je kakšna možnost, da bi tudi jaz sprejemal jugoslovansko televizijsko oddajo?

ODGOVOR: *Citatelju P. R. moramo predvsem povedati, da je pozabil povedati nekaj bistvenega, namreč kje stanuje. Ni vseeno, če stanuje v mestu ali okolici, v središču mesta ali nekje v višjih predelih, na Krasu ali v Bregu. Toda ker bo to vprašanje zanimalo tudi mnogo drugih lastnikov televizijskih sprejemnikov, ga bomo posplošili in skušali nanj čim bolj izčrpno odgovoriti.*

Predvsem na vprašanje, kdo lahko sprejema jugoslovanski televizijski program?

Jugoslovanski program lahko sprejemajo z ustrezno anteno, ki mora biti usmerjena proti oddajniku na Nanosu, vsi oni, ki s svojimi očmi vidijo vrh Nanosa, ali ki jim razne ovire (hribi, hiše, gozdovi itd.) le za malenkost zakrivajo pogled na njegov vrh. V tržaški okolici lahko torej zelo dobro sprejemajo jugoslovanski program lastniki televizorjev na Opčinah, v Bazovici, na Proseku in Kontovelu, v Nabrežini in naprej vse do Gorice, kjer se sedaj vidi prav tako dobro kot v omenjenih vaseh.

Program jugoslovanske televizije bi lahko sprejemali tudi v višjih mestnih predelih, kot na primer pri Sv. Jakobu. Toda tu so že potrebni dobri televizorji in še boljše antene, vendar slika ne bo nikoli tako čista kot recimo na Opčinah.

V središču mesta je sprejemanje jugoslovanskega programa želo otežkočeno, čeprav ne nemogoče, medtem ko je izključeno v tako imenovanem «mrtvem kotu», ki obsega vse področje Barkovelj, Grete, Sv. Ivana, Skorklje itd. ter Brega sploh. Televizijski valovi se namreč širijo nekako tako kot človeški pogled in zato so vsa omenjena področja v že imenovanem mrtvem kotu.

Možno je sicer, da bi v določenem trenutku lahko kdo tudi v mrtvem kotu dobil sliko in glas jugoslovanske televizije, toda v tem primeru bi šlo za slučaj, odvisen od raznih okoliščin, predvsem od oblakov, od katerih se televizijski valovi lahko odbijejo.

Se dve besedi o televizorjih in antenah. Vsi televizorji, ki so sedaj v prometu in če le količkaj veljajo, lahko sprejemajo jugoslovanski program, in sicer na kanalu E (3a) — Mc/s 182,5 — 189,5. Nujno pa je, da imajo televizorji originalno anteno nalašč za ta kanal. Večja antena, boljši sprejem. Sicer pa je to stvar tehnikov in če bi hotel kdo nabaviti anteno, mu jo bodo tehniki tako postavili, da bo prav. Omenimo naj še, da se je oddaja z Nanosa v zadnjih mesecih neprimerno izboljšala.

In za zaključek še nekaj o jugoslovanskem televizijskem programu. Tudi še vse prihodnje leto bo jugoslovanska televizija oddajala eksperimentalni program, kar pomeni, da lastnikom televizorjev v Jugoslaviji ne bo treba plačati naročnine. Sedaj oddajajo tri je televizijski centri, in sicer Beograd, Zagreb in Ljubljana, štirikrat tedensko (ponedeljek, sreda, sobota in nedelja), z novim letom pa bodo uvedli še en dan, tako da bosta «prvi sta dneva» le v četrtek in petek. Program ni tako obsežen kot je italijanski, a ima vsekakor prav lepe in zanimive oddaje. Tu velja zlasti omeniti prenose dramskih in opernih del, baletov, športne prenose, zabavne oddaje itd.

Kdor ima pogoje za sprejem jugoslovanskega televizijskega programa se mu vsekakor splača, da porabi nekaj tisočakov lir za nakup nove antene. Marsikdaj bo zavrtel gumb z oznako kanalov ter izbiral med eno in drugo televizijsko oddajo.

—«»—

Uspeh razstave italijanske knjige v Kopru

Sedaj se bo razstava preselila na Reko

V Kopru je bila zaključena razstava italijanske knjige, ki je doživela izredno velik uspeh.

Razstava bo sedaj preseljena na Reko, kjer bo odprta od 17. do 23. t. m. Slavnostna otvoritev, kateri bo poleg italijanskega konzula v Kopru dr. Guida Zecchina prisostvovali tudi številni predstavniki oblasti, bo 17. t. m. ob 12. uri, in sicer v Galeriji moderne umetnosti v Ul. Dolac 2.

—«»—

V petek bo seja pokrajinskega sveta

V petek 18. t. m. ob 18. uri bo redna seja pokrajinskega sveta. Prejšnjemu dnevnemu redu so dodali 19 novih točk. Med drugim vsebujejo: imenovanje predstavnika pokrajine v upravni svet Delavskih zadrug, nakup 140 ton koksa za 500 ton premoga za umobolnico, nakup olivnega olja za umobolnico, prispevek za obdaritev otrok pokrajinskih uslužbencev za sv. tri kralje, prispevek za Italijansko zvezo za borbo proti raku itd.

Tudi na Koroškem je SPZ zborovala

Občni zbor Slovenske prosvetne zveze, osrednje kulturne organizacije koroških Slovencev, ki je v četrtek minulega tedna zasedal v Domu glasbe, je stal v znamenju pregleda razvoja dejavnosti SPZ in včlanjenih društev v preteklem prosvetnem letu. Kot tak je pokazal, da so Zveza in včlanjena društva svoje delo v zadnjih letih vidno poživila in da so se vrste prosvetnih delavcev močno pomladile. Istočasno pa je tudi nakazal nadaljnje naloge in potrebe dela v prosvetnih društvih in v njihovi Zvezi. Te naloge in pa potrebno usmeritev prosvetnega dela je predvsem vseboval od Upravnega odbora predloženi in od Nadzornega odbora pregledani Načrt dela Slovenske prosvetne zveze v prosvetnem letu 1950-60, s katerega vsebino so bili člani in delegati na občnem zboru podrobno seznanjeni. V tem načrtu so istočasno zapopadene smernice za delo v Slovenskih prosvetnih društvih. V živahni in pestri diskusiji je občni zbor pravilnost tega načrta potrdil in ga še s svoje strani izpopolnil z nadaljnjimi mislimi glede oblik prosvetnega dela in njegovih ciljev.

Občni zbor je začel predsednik Upravnega odbora SPZ, tov. dr. Franci Zwitter. Po običajnih formalnostih je občni zbor prešel na poročilo Upravnega odbora, ki ga je podal tajnik Blaž Singer in katerega glavno vsebino smo priobčili že v zadnji številki našega lista. Poročilo upravnega odbora je z blagajniškim poročilom izpopolnil blagajnik Vladimir Prušnik, ki je med drugim poudaril, da je bila SPZ letos v celoti odvisna od svojih lastnih dohodkov in od prostovoljnih prispevkov slovenskega prebivalstva. Kot osrednja kulturna organizacija koroških Slovencev razen 1.500 šil. subvencije na račun lanske proslave svoje 50 letnice obstoja letos od države in dežele ni dobila nobene dotacile ali subvencije, pač pa je morala plačati preko 24.000 šilingov davkov. Zato je ob koncu svojega poročila, ko se je društvom in številnim dobrotnikom zahvalil za njihove prispevke in jih prosil za nadaljnjo naklonjenost, pozval merodajne oblasti, da pri svojih subvencijah in dotacijah za kulturno rast in napredek prebivalstva dežele odstopilo od dvojnih mer in da upoštevajo Slovensko prosvetno zvezo enako, kakor upoštevajo nemške ljudskoprosvetne organizacije v deželi.

Poročilo Nadzornega odbora je podal njegov predsednik Janez Weiss ter na podlagi pregleda dela Upravnega odbora in blagajniškega poslovanja predlagal občnemu zboru, da vzame poročila na znanje in izreče Upravnemu odboru razrešnico, kar se je tudi zgodilo.

V zvezi s predloženim načrtom bodočega dela SPZ je spregovoril predsednik Upravnega odbora dr. Franci Zwitter. V svojem govoru je uvodoma poudaril, da morajo SPZ in društva v vsej prosvetni dejavnosti v prvi vrsti videti našega človeka, predvsem pa naš naraščaj in naše otroke. Šolska torba ali zagotovitev pouka našim otrokom v njihovi materinščini je zato prvenstvena skrb in briga prosvetnih društev in vseh njihovih članov. Sploh morajo društva skrbeti za to, da bo pri naših najmlajših v domu, na igrišču in na cesti vsepovsod spet zavladala materinščina. Zajeti je treba slehernega našega človeka, krepiti je treba njegovo samozavest in odpornost, da bo korajžen spregovoril v svoji materinščini pred oblastmi in sodišči, da bo borben, odporen in uporen. Tu se odpirajo široke možnosti sodelovanja predvsem našim intelektualcem. Prav je, da so v svojih vrstah našli pot in možnosti za nadaljnje svoje strokovno in splošno izpopolnjevanje, toda vse bolj kot oni potrebuje naše ljudstvo duhovne obnove. Prazne bodo fraze o «cvetu naroda», dokler ta cvet cveti samo zase in ne oplaja tudi široke njive, iz katere je izšel in kjer raste.

Ko je govornik potem prešel na delo nasprotnikov in omenil razna nemško nacionalna društva kot Südmarko, Heimatdienst, Kärntner Landsmannschaft in številne Dorfgemeinschaften, je nadaljeval:

Posebno pri pripravah letošnjega 40. letnico plebiscita se zdi, da je šla vsa težka doba zadnje vojne in nacistične strahovlade popolnoma brez vpliva mimo njih. Sicer je to po eni strani razumljivo, saj grozot niso občutili na lastni koži, marveč so povečini le sodelovali pri teptanju človečanskih pravic, toda po drugi strani človek ne more razumeti, da so tako popolnoma topi in gluhi za novi čas, ki kljub vsem razlikam stremi za koeksistenco in mirnim sožitjem med narodi. Tu pa se obnavljajo stare nacionalistične fraze in parole samo, da bi se preprečila pomiritev v deželi. 40. letnica glasovanja more imeti samo en pomen in namen: končno ustvariti pogoje, da bo naša dežela resnično pravična domovina obeh avtohtonih narodov.

Če pa danes po štiridesetih letih in po grozotah druge svetovne vojne še kričijo o nevarnosti za mejo, potem je to najlepši znak, da na Koroškem narodnostno vprašanje še ni pravilno rešeno, da torej dežela in država nista izpolnili slovesno danih obljub in mednarodno prevzetih dolžnosti v korist slovenskega koroškega ljudstva. In če bodo te dni slovesno pričeli z delom pri tako imenovani podjunski železnici in izpolnili eno obljubo, naglašamo, da s tem še nikakor niso izpolnjene prevzete obveznosti, kaj šele dane druge obljube. Zato tukaj s tega mesta terjamo končno izpolnitev obljub in prevzetih obveznosti, da bomo Koroški Slovenci enakopravni soudeleženi za vseh kulturnih ustanovah, kulturnih fondih, pospeševanjih itd. Ta zahteva ne vsebuje le priznanja popolne kulturne enakopravnosti, marveč hkrati tudi popravo celotne škode, prizadejane našemu ljudstvu na kulturnem in šolskem področju skozi zadnjih 40 let.

Zgodovina nas uči, da je najmočnejši garant za mirno mejo vedno še zadovoljno enakopravno ljudstvo na meji. Koroški Slovenci pa smo celo kljub javno priznanemu zapostavljanju naše zemlje in odrekanju pravic našemu ljudstvu večkrat bolj zvesto izpričali svojo lojalnost in zvestobo državi kakor tisti, ki toliko kričijo o «zvestobi domovini», ki pa so jo v najhujšem času izdali, ko smo se mi zanjo borili proti njenim zavojevalcem.

(«Slovenski vestnik», Celovec)

XII. REDNI LETNI OBČNI ZBOR SPZ

(Nadaljevanje s 3. strani)

pestriti svoje delovanje na najrazličnejše načine. Njihova folklorna skupina je sedemkrat nastopila v sodelovanju z drugimi društvi. Udeležili so se tudi nekaterih športnih prireditev. Pohvalo in priznanje pa moramo izreči za uspelo prireditev pri Piščancih, ki je letos druga zapovrstjo in kaže, da bo postala tradicionalna. Za pripravo te prireditve so pokazali mladinci izredno veliko resnosti, odgovornosti in požrtvovanja.

Ivan Cankar ima simpatične prostore, v katerih se v glavnem zbira mladina in znana otroška skupina, ki je po odhodu pevovodkinje Valetičeve in režiserske igralke E. Starčeve v zelo resnem momentu, da razpade. Društveni odbor in PZ morata najti vaditelja in pevovodjo. Društvo prireja stalne družabne popoldneve s plesom, priredili so zelo okusno in popolno organiziran Lila ples, eno predavanje, otroško prireditev, ki so jo ponovili v Kopru in Križu, sodelovali so na Prešernovi proslavi, organizirali izlet v Lipico in Koper. Tudi na športnem področju so imeli nekaj nastopov.

Prosvetno delo v *Barkovljah* se ne da primerjati z onim izpred leti. Novi odbor bo moral vložiti precej truda, da pomaga do svoje lastne podobe tudi temu našemu društvu.

Težkoče in napake

To je bilo v glavnih potezah delo v naših društvih od zadnjega občnega zbora Zveze. Od lanskega občnega zbora do danes je imel IO SPZ 25 rednih sej, glavni odbor je bil sklican samo na eno sejo, ki je glede na udeležbo precej nepopolna. Bilo je tudi več ožjih sej članov IO, ki so bili prevzeli določene naloge.

V začetku sezone smo na prvih sejah proučili težkoče, pomanjkljivosti, napake prosvetnega življenja in delovanja pri nas. Drži splošna ugotovitev, da je v društvih še vedno premalo družabnosti, predavanj, resnih in zabavnih kulturnih večerov, izletov. Zadnji občni zbor je uvidel in potrdil tako stanje in mnogo je bilo govora, kako temu odpomoči. Poleg pomanjkanja delovnega prosvetnega človeka, je važno vprašanje sredstev, ki so nujno potrebna za vsako sodobno delovanje in privabljanje ljudi v našo sredo. Razpisali smo društveno posojilo v znesku 150.000 lir, iz katerega naj bi si društva nabavila potrebne stvari, ki bi bile toliko časa last PZ, dokler jih društvo ne odplača. P.d. *Igo Gruden, Slovenec* in *V. Vodnik* so dobila novo mizo za ping-pong, *Barkovlje* in *Lonjer* pa nove gramofone z nekaj ploščami. Prav bi bilo, da bi si ta društva, pa tudi ostala skušala omisliti lastne rekvizite z najrazličnejšim nabiranjem sredstev. Zveza sama more dati na razpolago društvom kinoprojektor, magnetofon, gramofon, aparat za skioptične slike ter precej norega dramskega, zabavnega in notnega materiala.

Svet Svobod in prosvetnih društev Slovenije je povabil našo Zvezo na enotedenski tečaj za tajnike in predsednike p.d. Udeležilo se ga je šest mladih prosvetašev. Pri iskanju mladih ljudi za razne tečaje pričakujemo od društev večjo pomoč, kajti že danes imamo vidne praznine pri pevovodjih, režiserjih, tamburaških učiteljih, folklornih vaditeljih knjižničarjih — IO je na več svojih sejah pregledal možnost izrednih tečajev, katerih bi se udeležili v glavnem mladi ljudje, za katere je skoraj gotovo, da bodo po končanem tečaju nekaj dali od sebe. Za to iskanje primernih, sposobnih ljudi, ki imajo takorekoč žilico, nagnjenje za pevsko, dramsko ali drugo zvrst, morajo društva tesno in odgovorno sodelovati s SPZ. Kljub vsej dobri volji obeh strani se ekskurzija naših pevovodij ni vršila, vsaj ne tako kot je bilo prvotno zamišljeno. Na povabilo Sveta Svobod LRS so se nekateri pevovodje udeležili revije najboljših pevskih zborov v Kranju, kjer so se udeležili tudi strokovne razprave o modernem in sodobnem interpretiranju zborovskega petja in ostalih problemih pevskih zborov. Ob vrnitvi tov. Simonitija iz Arezza smo po predhodnem dogovoru s Svetom Svobod v Ljubljani priredili strokovni razgovor za naše pevovodje. Klub temu, da se je sestanek vršil v primernih urah in dneva, ni bilo zaželenega odziva.

Zveza je priredila Prešernovo proslavo na kateri so sodelovala skoro vsa naša društva z različnimi obilkami dela. Največ dela smo imeli z izpeljavo tekmovanja pevskih zborov v narodni pesmi. Mnenja smo, da je tekmovanje v glavnem dobro uspelo in da je bilo pozitivno, kajti dejstvo je, da je precej razgibalo delovanje, diskusije in zanimanje v vseh sodelujočih društvih. Pri taki stvari, ko je nekdo prvi, nato drugi in na koncu zadnji, sicer marsikdaj tvegamo, da namreč dobronamerna prireditev bolj škoduje kot pomaga razvoju. Na nekem prijetnem sestanku pevovodij po tekmovanju smo ugotovili, da so taki načini skupne zainteresiranosti več društev zelo privlačna zadeva, ki mora, pri pravilni obliki, samo uspeti. Zato naj ti v bodoče ne imeli več tekmovanja med zbori, kjer bo I. II. in zadnje mesto, ampak neke vrste revija z nagradami. Nagrade pri tekmovanju so znašale 75.000 lir v denarju in nad 120 najnovejših knjig, ki so jih dobila vsa sodelujoča društva in diplome.

Naš sklep, da omogočimo vsaj dvema društvoma letno gostovanje v matični domovini, smo letos kar dobro izvršili, seveda spet z vsestransko pomočjo Sveta zveze Svobod in prosvetnih društev LRS. «Valentin Vodnik» je v dvodnevni turneji v okviru 80. obletnice društva obiskal Kranj, kjer je nastopil s koncertom, Ljubljano s snemanjem na radiu in Novo mesto ter Dolenjske toplice. Pevski zbor pd «Prosek - Kontovel» je tudi gostoval dva dni, in sicer v Hrastniku, kjer je imel koncert, v Celju in Ljubljani. Obe gostovanji sta dobro uspeli in zadovoljili udeležence. Nadalje je PZ priredila enodnevni izlet društev «Slovenca» iz Boršta in «Lipe» iz Bazovice, ter podprla izlet pd «Lonjer - Katinara». V našem organizacijskem okviru je bil tudi športni tečaj v Rovinju in telovadna akademija naše telovadne sekcije na Stadionu.

Že na več prejšnjih občnih zborih smo se strinjali, da navežemo stike, predvsem z izleti z našo Benečijo. Zveza je v ta namen pozvala društva, da prirejajo svoje izlete tja in tudi sama organizirala uspel izlet, ki se ga je udeležilo 65 oseb. Tudi izlet na Koroško je bil dobro zaseden in je uspel. S sodelovanjem srednješolcev, tabornikov in goriških prosvetnih delavcev smo pripomogli k zelo uspelemu mladinskemu izletu v Anhovo, ki se ga je udeležilo 179 mladincev s Tržaškega in 32 z Goriškega. Glede usmeritve naših izletov smo pretresli željo nekaterih članov, da bi PZ prirejala pogoste izlete v Jugoslavijo, kot n. pr. v Zagreb, k Plitvičkim jezerom, v Opatijo itd. Kar zadeva prosvetnih društev in še posebno delujočih ansamblov, priporočamo nabavo potnega lista, ki ga sedaj ni tako težko dobiti. Strinjamo se s takimi izleti in upamo, da jih bomo tudi uresničili.

Končno smo letos dobili potrebno kompletno telovadno opremo za lahko atletiko, ki jo naša sekcija razvija v dvorani na Stadionu. Po ustanovitvi športnega društva «Bor» smo mnenja, da bi naša društva sicer obdržala svoje športne odseke, športna sekcija pa naj bi prišla pod okrilje športnega društva. Prav tako bo treba še nekoliko razčistiti odnose, dolžnosti in obveznosti športnikov, ki so člani društvenih odsekov in obenem člani «Bora». Dejstvo, da se da tudi z osnovno in srednješolsko mladino tja do 14. leta marsikaj narediti, nam kaže na kakšno zanimanje in odziv je naletelo meddruštveno tekmovanje v igri «med dvema ognjema», v katerem so Križani odnesli prvo mesto. Vsaka skupina je dobila v dar novo žogo. Če bi ta tik s to mladino stalno gojili, ji omogočili obiske in tekmovanja po društvih, bi se njihovo število in veselje do našega prosvetnega dela, četudi v začetku prav s športom, zelo izboljšalo.

Predlog Radiu Trst

Naše predloge in zahteve po izboljšanju prosvetnih prostorov smo prenesli na pristojna mesta in upamo, da bomo lahko čimprej videli rešitev vsaj za nekaj najnujnejših primerov. Tudi prostore zveze smo skušali nekoliko polepšati in napraviti nekoliko vabljivejše z napeljavo svetlih luči v čitalnici; večji stroški bi ne bili na mestu, ker se bomo v prihodnjem letu preselili v Ul. Geppa 9, in bomo raje tam uredili tako, kot je za današnji čas prav in primerno.

Poslali smo dopis Radiu Trst A, v katerem predlagamo, da se uvede oddaja za amaterje, od prosvetnih delavcev, prek športnikov, filatelistov, zbiralcev starega denarja, do radioamaterjev itd.; toda do danes še nismo dobili odgovora.

Organizirali smo tri gostovanja prosvetnih delavcev iz Jugoslavije: Pevski zbor «Lisinski» iz Zagreba, odličen pevski zbor «F. Prešeren» iz Kranja in koncert zabavnega orkestra Svobode iz Trbovelj. Vsi trije koncerti so bili zelo slabo obiskani. Prav bi bilo, da bi se društva obvezala za skrb, da se kaj takega v bodoče ne bo dogodilo.

Anketa o reprezentativnem pevskem zboru

V utrditev vezi med društvi na naši strani in v matični domovini smo povabili zabavni orkester rudarjev iz Trbovelj, ki nam je pokazal, kaj vse lahko zmore dobra volja in požrtvovanje.

Izvedli smo anketo in vprašali ljudi za mnenje ali je potreben v Trstu neki reprezentativen pevski zbor. Poslali smo sto anketnih pol; odgovorov je sicer malo, toda v glavnem so zelo pametni. Predvsem bi bila podobna anonimna posvetovanja koristna. Anketirani so za sestavo nekega mestnega zbora, ki bi glede na to, da je v mestu več možnosti glasovnega materiala, lahko postal reprezentativen; to mesto na naj bi si pridobil z enakopravnim prosvetnim delom kot ostali zbori. V tistem času se je obudil ponovno Komorni zbor, ki se je do danes že toliko spremenil, da poje v njem samo še 8 bivših komorašev. Zbor deluje na prostovoljni osnovi in bi bilo prav, če bi danes tudi o tem rekli besedo.

Delo za šolo

Odsek za šolstvo naše Zveze, ki ga z veliko prizadevnostjo in sposobnostjo vodi tov. Tončka, je bil sorazmerno najbolj aktiven odsek. In je prav, da je tako. Težišče dela je predvsem skrb za rast razvoj in utrditev slovenske šole in za vse probleme in težave, ki so z njo v zvezi. Sodelovali smo v osrednjem odboru za slovensko šolo, ki ga sestavljajo zastopniki vseh političnih skupin in osrednjih prosvetnih organizacij. To delo je zelo zahtevno, posebno če pade na ožjo skupino ljudi, ki se morajo zanimati za posredovanje pri šolskih oblasteh ob priliki raznih diskriminacij na škodo slovenske šole: otvoritev slovenskih vrtcev, zadeva neprimernega slovenskega učnega in strežnega osebja v slovenski šoli, sodelovanje v krajevnih odborih za slovensko šolo, zlasti v poletnem času; razvijanje propagande za vpis v slovenske šole. Mnogo dela nam je dalo podeželje, celo v krajih, ki imajo pretežno slovensko prebivalstvo, ki je premnogokrat nezavedno, hlapčevsko, rekdo, kdaj gospodarsko neodvisno, in iz vseh teh bojazni spravlja svoje otroke v laško šolo.

Precejšnje je bilo naše zanimanje za materialno pomoč našim šolam. Ob priliki 70-letnice obstoja slovenske šole v Trstu, smo obdarovali tri slovenske osnovne šole v mestu z nad 180 izbranimi slovenskimi mladinskimi knjigami, za šolske prireditve smo posojali različne rekvizite in revije za roditeljske sestanke na šolah.

Za zaključek naj povzamem nekaj misli. PZ in društva niso še dosegla tiste ravni, ko bi lahko rekli, da gredo stvari v redu, ko bi jih bilo treba le izpopolnjevati, nadomeščati z drugimi, boljšimi in novimi. Problem predavanj je še vedno tak kot je bil lani, predlanskim; dramatika isto; pevski zbori, njih repertoar in način nastopanja; družabnost; društveni prostori. Mogoče je prav današnji dan najbolj primeren za razpravo o tem, kako bi se dalo na kakršen koli način spremeniti naše društvene prostore v domače kotičke, kamor bodo ljudje radi zahajali. Mogoče je to izvedljivo z eno ali več izčrpnih društvenih sej, z nekoliko prostovoljnega dela. Če si letos postavimo ta cilj, bomo imeli priliko, da pritegnemo k sodelovanju najširši krog ljudi, ki bodo rade volje priskočili na pomoč, če jih bomo zaprosili v primerni in utemeljeni obliki.

Utrditi se mora povezava med zvezo in društvi; pravilo, da mora Zveza usmerjati društva ni tako sveto, da bi se društva zaradi tega izmikala pametnim predlogom, konstruktivnim zamislim. Pozdraviti je treba vsako pobudo, ki pride iz društev, tudi predlog za nov delovni odbor Zveze so sestavila društva in si s tem prevzela odgovornost za uspeh nadaljnjega dela. Vsekakor upamo, da bo odbor Zveze tesno povezan, bolj kot do sedaj, z vsakim našim društvom.

Naj se na koncu zahvalim vsem, ki so kakorkoli pripomogli k naši prosvetni dejavnosti, posebna zahvala pa naj gre Svetu zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije in osebno njegovemu predstavniku Vinku Trinkavsu, ki ima veliko simpatije in razumevanja do nas.

Želja nas vseh naj bo stremljenje k izboljšanju in iskanju novih priemov. Bodimo vztrajni, trdni, delavni: uspehi in zadoščenje ne bodo izostali.

Po krajšem odmoru se je razvila diskusija, v kateri je bil glavni poudarek na vprašanjih, kako poživiti dejavnost naših prosvetnih društev, zlasti pa kako pritegniti našo mladino k aktivnemu udejstvovanju na kulturno-prosvetnem področju.

Na začetku razprave so občni zbor pozdravili predstavniki Zveze Svobod in prosvetnih društev iz Slovenije, predstavnik iz Gorice tov. Milutin Černe in delegat prosvetnega društva «Ivan Trinko» iz Beneške Slovenije tov. Izidor Predan. Pozdravno brzojavko je poslala občnemu zboru tudi Slovenska prosvetna zveza iz Celovca.

V imenu SKGZ je občni zbor pozdravil tov. Jože Dekleva, ki je hkrati opozoril na vprašanje, ki bi moralo biti našim prosvetnim društvom stalno pred očmi, namreč skrb za narodnoobrambno delo, ki bi moralo biti osnovna značilnost celotne kulturno-prosvetne dejavnosti naših društev. Tov. dr. Dekleva je poudaril, da bi se zaradi tega prosvetna društva ne smela omejevati le na nekatere zvrsti prosvetne dejavnosti, da bi morala biti društva odprta vsem Slovencem, ne glede na politično pripadnost ali svetovnonazorske razlike. Opozoril je na veliko dejavnost duhovščine, ki razpolaga s precejšnjimi sredstvi in ki s svojo dejavnostjo teži za tem, da bi se poplitvila borba tukajšnjih Slovencev za njihove narodnostne pravice.

Nato je tov. Dekleva opozoril na pomanjkljivosti in odgovornost nas samih, če pristojne oblasti ne spoštujejo nekaterih obveznosti iz londonskega memoranduma in posebnega statuta, kajti pristojnih oblasti ne moremo dolžiti nespoštovanja v primerih, ko sami ne nastopamo kot Slovenci.

Kako pritegniti mladino

V nadaljnji razpravi so številni delegati prosvetnih društev govorili o težavah, na katere naletijo pri razvijanju kulturno-prosvetne dejavnosti, o pomanjkanju primerne dvorane, s katerim se bore nekatera prosvetna društva, o nezanimanju mladine za kulturno-prosvetno dejavnost, o potrebi, da bi k delovanju pritegnili ne samo člane društva, ampak tudi ostale vaščane, s tem v zvezi pa o potrebi, da bi prosvetno društvo postalo središče družabnega življenja na vasi.

Iz diskusije je bilo razvidno, da je vprašanje, kako pritegniti mladino h kulturno-prosvetnemu udejstvovanju sicer eno glavnih vprašanj, da pa gre tu tudi za vprašanje kadrov, t. j. strokovnih ljudi, ki bi bili prosvetnim društvom na razpolago za določene zvrsti takega udejstvovanja. Pri mladini pa gre tudi za to, da se premosti prepad, ki je nastal med mlajšo in starejšo generacijo prosvetnih delavcev, ker so se starejši delno umaknili, med mlajšimi pa še ni takih, ki bi si med sovrstniki pridobili zadostni vpliv in imeli organizacijske sposobnosti.

Pa tudi društvene prostore bo treba skušati napraviti čim bolj privlačne, da se bodo v njih ljudje radi sestajali in jih smatrali za svoj «drugi dom».

Na koncu je bilo še poudarjeno, da bi se naša društva ne smela zapirati sama vase, ampak da bi morala iti v širino in poiskati stike tudi z drugimi prosvetnimi organizacijami, da bi tako skupno delali za obrambo naših pravic.

Po poročilu verifikacijske komisije in nadzornega odbora, ki je predlagal razrešnico dosedanjemu odboru, je občni zbor potrdil nekatere spremembe v dosedanjih pravilih, ker so v nekaterih točkah zastarela. Nato je občni zbor izvolil nov izvršni odbor, ki ga sestavljajo:

predsednik: prof. dr. Andrej Budal; *I. podpredsednik:* Darko Švab, *II. podpredsednik:* Anton Kalc, *I. tajnik:* Edvin Švab, *II. tajnik:* Marjan Pertot; *blagajnik:* Silvana Malalan; *gospodar:* Niko Skamperle in odborniki: Cok Antonija, Pahor Drago, Race Boris, Vrabec Ubald, Sušteršič Josip, Kufersin Ivo, Germani Edi, Žerjal Bruno, Kovačič Sergij, Ukmar Ljuba, Pertot Jože, Jelinčič Zorko, Kocijančič Mirko in Tavčar Silvij.

Nadzorni odbor: Pertot Riko, prof. Kosovel Jože in Miro Presl, razsodišče pa dr. Ferluga Karel, dr. Kukanja Angel in Novak Ivan.

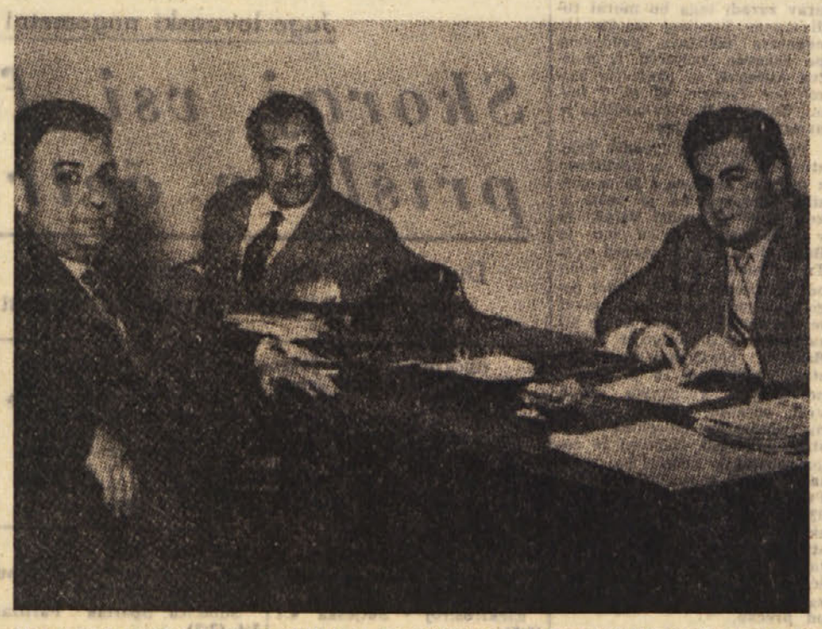

Med sedanjo vladno krizo na Siciliji so se večkrat sestali predstavniki raznih strank. Na sliki je na levi milazzovec Pignatone nato pa Corallo (PSI) ter Lauricella (tajnik PSI)

Chessmanu zavrnjen priziv

Vrhovno sodišče je že trinajstkrat pretreslo Chessmanov primer - Zadnji priziv je obsegal 325 strani, zavrnitev tega priziva pa samo 22 besed

WASHINGTON, 14. — Vrhovno sodišče ZDA je zavrnilo priziv, ki ga je vložil Caryl Chessman proti smrtni obsodbi, ki je bila proti njemu izrečena že pred več kot enajstimi leti.

Caryl Chessman, obtožen zločinov v Kaliforniji, bi moral biti usmrčen v plinski celici zapora S. Quintin 23. oktobra letos, toda vrhovno sodišče mu je dovolilo še eno odložitev smrtne kazni, da je tako lahko še enkrat pretreslo njegov primer.

Priziv je vložil 2. novembra George Davis, branilec Chessmana To. je bilo že trinajstič, da je vrhovno sodišče ponovno vzelo v pretres Chessmanov primer. Priziv je bil na 325 straneh. Izrek vrhovnega sodišča, ki zavrača priziv, pa obsega 22 besed. Preprosto navaja, da je priziv zavrnjen in da vrhovni sodnik ni sodeloval pri proučevanju in pri odločitvah glede izvedbe priziva.

Vrhovni sodnik Warren je bil svoj čas guverner Kalifornije.

Chessman je bil obsojen l. 1948 na osnovi 17 zločinov ugrabitve, ropa in poskusa nasilja. Razen tega sta mu bili prisojeni dve smrtni obsodbi zaradi poltenega nasilja do dveh mladih žensk, ki ju je ugrabil pod grožnjo z orožjem.

Medtem ko se je Chessman nahajal v celici smrti v zaporu Saint Quentin, je napisal dve knjigi, ki sta obedve doživeli velik literarni uspeh.

Dva dni prej kot je Caryl Chessman dosegel sedmo odgoditev smrtne kazni, je guverner Edmund Pat Brown odklonil prošnjo za pomilostitev. Guverner Brown, ki je sicer nasproten smrtni kazni, je izjavil, da so dokazi o Chessmanovi krivdi nepobitni in da se je Chessman obnašal arogantno in prezirljivo do družbe in zakonov.

Ko je L. Wirin, eden izmed branilcev Chessmana zvedel, da je bil priziv zavrnjen, je napovedal novo prošnjo na vrhovno sodišče ZDA, da se proces proti obsojencu ponovi. Prošnja se bo naslanjala na dejstvo, da je bil prepis stenografskih zapiskov procesa nepopoln, ker je pisar, ki je zapiske prepisal, umrl pred koncem procesa, tisti pa, ki ga je nadomestil, jih ni znal v redu prečitati. Dostavil je, da imajo branilci 25 dni časa, da na vrhovno sodišče vložijo prošnjo za revizijo procesa.

A. F. PRÉVOST (7.)

Manon Lescaut

Povedati moram, da je ta načrt čudovito godil mojemu nagnjenju. Toda na kraju tako srečne rešitve sem čutil, da mi srce hrepeni še po nečem in da bi bile moje želje popolnoma utešene v tej blaženi samoti šele tedaj, ko bi imel pri sebi Manon.

Odtlej me je Tiberge pogosto obiskoval, da bi me utrdil v načrtu, ki mi ga je bil navdihnil. Ob neki priložnosti sem vse zaupal očetu. Le-ta je izjavil, da misli prepustiti otrokom popolno svobodo pri izberi poklica. Naj si že kakor koli urejam svojo bodočnost, si izgovarja le pravico pomagati mi z nasveti. Res, s svojimi modrimi nasveti me ni mislil odvračati od mojih načrtov, pač pa me je hotel le razvneti, da bi se jih oklenil z večjim spoznanjem.

Začetek novega šolskega leta se je bližal. S Tibergeom sva se domenila, da greva skupaj v semenišče Saint-Sulpice, kjer bo on končal bogoslovje, jaz pa začel. Po svoji pridnosti, ki je zanjo vedel tudi škof, je Tiberge dosegel dokaj važno ugodnost, preden sva odrinila.

Oče je mislil, da sem se docela iznebil svoje strastne ljubezni, zato mi ni delal težav pri odhodu.

Tako sva prišla v Pariz. Zamenjal sem malteški križec z duhovsko haljo in dobil namesto imena viteza Grieuškega naziv abbéja.

Oprijel sem se učenja s tolikšno marljivostjo, da sem že v nekaj mesecih dosegel nenavadne uspehe. Za to sem uporabil tudi del noči, čez dan pa nisem hotel zamuditi niti trenutka. Prišel sem na glas, da so mi vsi vnaprej čestitali k dostojanstvu, ki ga bom gotovo dosegel. Še prositi mi ni bilo treba in že se je moje ime znašlo na seznamu nadarbin. Tudi pobožnosti nisem zanemarjal; posebno goreče sem opravljal vse vrste duhovnih vaj. Tiberge je bil ves blažen, ko je opazoval, kakšen uspeh je dosegel pri meni, in pogostoma je pretakal solze od veselja, ker sem se tako lepo spreobrnil.

Toda človeški sklepi so spremenljivi in temu se prav nič nisem čudil: rodi jih strast in prelamlja jih zopet strast. Če pomislim, kako sveti sklepi so me vodili v Saint-Sulpice in kakšno rajsko veselje je uživalo moje srce, ko sem jih izpolnjeval, če to pomislim, me je kar strah, da sem jih mogel s tako lahkoto prelomiti. Če že velja, da je božja pomoč prav tako močna kakor strast, pa naj mi kdo pove, kaj tako usodno vpliva na človeka, da na mah obrne hrbet svojim dolžnostim, niti malo se ne upira, še kesanje se ga ne poloti.

Mislil sem, da sem se že povsem otresel svojih ljubavnih strasti. Gotovo bi bil z večjim veseljem prebral stran iz del sv. Avguština ali pa se za četrt ure potopil v krščansko premišljevanje, kakor pa užival čutne naslade, pa če bi mi jih nazadnje nudila sama Manon. Toda, gorje! V enem samem hipu sem strmoglavil v prepad in padec je bil tem hujši, ker sem se na mah znašel v globini, iz katere sem se bil prej dvignil. Nova pregreha me je pogreznila na samo dno prepada.

Že leto in dan sem bil v Parizu, ne da bi bil zanimal, kaj je z Manon. Skraja sem se moral s silo odvračati od tega, pri čemer sta mi pomagala Tiberge s svojimi sveti in moj lastni preudarek. Zadnji meseci so potekali spokojno in že sem mislil, da je ljubko a nezvesto bitje za vekomaj pozabljeno.

Približal se je čas, ko sem moral imeti javno vajo v bogoslovju. Povabil sem več uglednih oseb, naj me počastijo s svojo navzočnostjo. S tem je moje ime zašlo v vse pariške četrti in gotovo je prišlo tudi na ušesa moji nezvesti ljubici. Najbrž ga ni zanesljivo spoznala za naslovom abbéja, vendar jo je gnala radovednost ali morebiti nekoliko kesanje, ker me je bila prevarila (nikoli nisem razvozlal, kaj jo je navedlo), da se je zanimala za to ime, ki je zvenelo kakor moje. Prišla je na Sorbono z nekaterimi drugimi gospemi. Udeležila se je mojega nastopa in me brez dvoma kaj lahko spoznala.

Niti slutil nisem, da je navzoča, saj veste, da so v teh prostorih posebni oddelki za ženske, pregrajeni z rešetkami.

Vračal sem se v Saint-Sulpice. Vse me je slavilo in obsipalo s pohvalo.

Bilo je nekako ob šestih zvečer, ko mi naznanijo že hip po mojem prihodu, da bi neka dama rada z menoj govorila Stekel sem v govorilnico.

O bog, kaj sem uzrl!

Manon!

Bila je ona, le da je to pot bila še ljubkejša in krasnejša kot kdaj prej.

Tedaj ji je bilo osemnajst let. Njena lepota je presegala človeško besedo, tako je bila zala, mila in prikupljiva. Posebljena ljubezen. Vsa njena pojava je bila en sam čar.

Obstal sem kot ukovan. Ni mi seglo v glavo, kaj jo je privedlo tjakaj, zato sem s povešenimi očmi in trepetaje pričakoval, da spregovori.

Vznemirjena je bila prav kakor jaz. Ko sem le molčal si je zastrla oči in skrila solze.

Boječe mi je priznala, da je za svojo nezvestobo že res zaslužila moj prezir, a da je bilo le prekruto, če sem jo kdaj zares imel rad, da se zanjo potem dve leti nisem zmenil; tudi to ji ni bilo manj trdo, da še tedaj nisem imel besede zanjo, ko sem jo vendar videl pred seboj.

Ne morem povedati, kako se mi je vse lomilo v duši ob njenih besedah.

Sedla. Obstal sem poleg nje, na pol obrnjen vstran, ker si je nisem upal naravnost pogledati. Ponovno sem se naprezal, da bi ji odgovoril, pa nisem imel dovolj moči.

Naposled sem z vso silo iztisnil iz sebe bolestni vzklik:

«O nezvesta, nezvesta Manon!»

V joku mi je ponavljala, da se ne more dovolj opravičiti zastran nezvestobe.

«Kaj torej hočeš?» sem znova vzkliknil.

«Umreti, če mi ne vrneš svojega srca, ker brez njega ne morem živeti,» je odvrnila.

«Zahtevaj torej, da ti dam svoje življenje, nezvesta, kakršna si,» sem povzel in še sam zaplakal, čeprav sem si na vso moč prizadeval, da bi požrl solze. «Življenje zahtevaj od mene, saj ti drugega ne morem dati, ker je moje srce že davno tvoje.»

Še nisem izustil zadnje besede, ko je vstala in me z vsem ognjem objela. Obsipala me je z neštetim vročim milovanjem, gostolela je vame z vsemi mogočimi imeni, ki jih samo ljubezen narekuje in razodeva z njimi najnežnejše utripe.

Na vse te izlive sem ji le z nekako pobitostjo odgovarjal. Kakšen prepad pa je bil med mojim mirnim življenjem in vrtinčastim tokom, ki se me je tedaj zopet polaščal! Presunilo me je, da sem ves trepetal, kakor se dogaja človeku, ki je sam sredi samotne pokrajine: zdi se mu, da je v povsem novem svetu, polašča se ga tajna groza in ga popusti šele, ko se dodobra razgleda okoli sebe.

Sedla sva drug k drugemu. Prijel sem jo za roke.

«Joj, Manon!» sem ji očital in otožno upiral vanjo oči, «nisem pričakoval, da boš s takim črnim izdajstvom poplačala mojo ljubezen. Kaj je lažjega kot varati srce, ki si ga imela v popolni oblasti in ki si je štelo v srečo edino to, da ti je moglo ugajati in ti služiti. Povej mi, ali si našla kje kakšno drugo srce tako nežno in vdano? Ne, ne! Narava ne dela takih src kot je moje. Povej mi vsaj, ali se ti je kdaj stožilo po meni! Kako naj se zanesem sedaj na to nepričakovano dobroto, ki te je privedla nocoj semkaj? Še predobro vidim, da si lepša, kot si bila kdaj poprej. Toda v imenu vseh bridkosti, ki sem jih prestal zate, lepa Manon, povej, ali boš poslej bolj zvesta!»

Ganljivo mi je pripovedovala, kako se kesa, in mi zatrjevala, celo prisegala, da bo zvesta. Ne morem povedati, kako me je vse to do dna pretreslo,

(Nadaljevanje sledi)

Šport Šport Šport Šport

Italijansko nogometno prvenstvo A in B lige

Juventus zopet krepko vodi in Fiorentina prehiteva ostale

V B ligi Torino ogroža vodilne po zmagi nad Triestino

A LIGA
Rezultati

*Alessandria-Napoli	1-1
*Atalanta-Roma	2-0
*Bari-Udinese	3-1
*Bologna-Lanerossi (odložena)	—
*Juventus-Inter	1-0
Fiorentina-*Lazio	5-0
*Milan-Palermo	0-0
*Padova-Genoa	2-1
Spal-*Sampdoria	2-0

LESTVICA

Juventus	11	8	1	2	31	10	17
Fiorentina	11	6	2	3	25	13	14
Milan	11	5	4	2	15	10	14
Inter	11	5	4	2	18	12	14
Bologna	10	5	3	2	16	9	13
Spal	11	4	5	2	14	10	13
Roma	11	4	4	3	14	12	12
Sampdoria	11	4	4	3	14	12	12
Atalanta	11	3	5	3	12	14	11
Lazio	11	3	5	3	10	16	11
Padova	11	4	2	5	12	17	10
Napoli	11	3	4	4	9	13	10
Alessandria	11	1	8	2	7	13	10
Udinese	11	2	4	5	10	16	8
Palermo	11	1	6	4	5	13	8
Bari	11	3	2	6	8	15	8
Lanerossi	10	2	3	5	9	14	7
Genoa	11	1	2	8	7	17	4

TEKME 20.XII.

Atalanta-Palermo, Fiorentina-Padova, Genoa-Alessandria, Lanerossi-Inter, Milan-Sampdoria, Napoli - Bari, Roma - Bologna, Spal-Lazio, Udinese-Juventus.

B LIGA
Rezultati

*Brescia-Parma	1-0
*Cagliari-Novara	0-0
*Catania-Sambenedettese	1-0
*Como-Taranto	1-1
*Marzotto-Lecco	0-0
*Messina-Venezia	0-0
*Mantova-Simmonza	1-1
*Reggiana-Modena (odložena)	—
Torino-*Triestina	1-0
*Verona-Catanzaro	2-2

LESTVICA

Lecco	12	7	4	1	22	12	18
Catania	12	6	5	1	20	9	17
Marzotto	12	5	6	1	16	8	16
Torino	12	5	5	2	18	7	15
Venezia	12	5	4	3	15	10	14
Reggiana	11	5	2	4	18	14	12
Modena	11	5	2	4	14	12	12
Catanzaro	12	4	4	4	13	13	12
Simmonza	12	3	6	3	14	15	12
Mantova	12	4	4	4	9	14	12
Messina	12	4	4	4	8	9	12
Brescia	12	2	7	3	5	7	11
Triestina	12	4	3	5	14	13	11
Como	12	3	5	4	12	15	11
Taranto	12	3	4	5	12	16	10
Verona	12	3	3	6	15	21	9
Cagliari	12	3	3	6	10	17	9
Parma	12	3	3	6	8	18	9
Sambened.	12	3	2	7	12	20	8
Novara	12	2	4	6	4	9	8

TEKME 20.XII.

Cagliari-Triestina, Catanzaro-Como, Lecco-Ozo Mantova, Modena-Catania, Parma - Messina, Reggiana - Verona, Sambenedettese-Taranto, Simmenthal Monza-Brescia, Torino-Marzotto, Venezia-Novara.

Športne stave

TOTOCALCIO

X 1 1 — 1 2 X 1 2 X 2 1 1 — X

Kvote: 13 točk — 17.137.000 lir, 12 točk — 565.000 lir. V Trstu sta samo dva dobitnika z 12 točkami.

TOTIP

2 2 1 X X 2 1 1 X 2 1 2

Kvote: 12 točk — 3.297.364 lir, 11 točk — 157.017 lir, 10 točk — 12.568 lir.

A LIGA

In spet smo tam kot pred tremi tedni. Zadostovalo je samo kolo, pravzapravsamo en gol in iluzije mnogih, ki so začele cveteti po dveh porazih Juventusa, so se razblinile v nič. Danes je Juventus spet absolutni gospodar prvenstva in vsi njegovi zasledovalci se bodo morali prej ali slej sprijazniti z dejstvom, da jim ne preostaja drugega kot borba med njimi samimi za čimbolj časten plasma za hrbtom črno-belih iz Turina. O tem se je lahko že prej prepričala Bologna kljub nepričakovanemu uspehu nad samim Juventusom, o tem sta se že uverila Milan in celo Fiorentina, kot zadnji pa je do tega spoznanja lahko prišel tudi Inter.

Enajstorica iz Milana ni bila kos odgovorni nalogi, pred katero je bila postavljena. Zavedala se je najbrž, da so vse oči uprte vanjo in prav to je zrahljalo njene sicer solidne živce. In namesto, da bi danes bila na vrhu dolge kolone se je morala vrniti v čredo, Juventusu samemu pa na stežaj odpreti vrata. Tekma sama je privabila sicer mnogo gledalcev, nudila pa ni nič takega kar bi opravičevalo njen odločilni pomen za nadaljnji razvoj prvenstva. Juventus je kmalu prevzel pobudo in njegova terenska premoč je rastla od minute do minute. Soliden v obrambi, kjer je Cervato popolnoma obvladal položaj, se je vsidral na sredini igrišča in od tam pošiljal v napad svoje kolose. Praktičnost te zasnove se je takoj pokazala in obramba Interja je imela polne roke dela, čeprav ni mogoče trditi, da bi Charles in tovariši mnogo streljali. Nasprotno, v prvih minutah je imel več posla Mattrel in če ne bi v 8' namesto njega prečka odbila silovit Lindskogov strel, bi lahko bil končni izid srečanja tudi drugačen. Ko pa je v 28' Charles s svojimi tankovskimi prsi prestregel Colombov center in porinil žogo v mrežo, je bila tekma praktično končana. Inter ni znal primerno reagirati. Izgubil je živce in postal je žrtev razigranih domačinov, ki pa tudi niso bili dovolj prodorni, da bi utrdili svojo prednost vsaj še z enim golom, ki bi pravilneje odražal razmerje sil na igrišču. V zaključni fazi je prišlo celo do incidentov. Izključena sta bila Bolchi in Sivori, zaradi poškodb pa so morali nekaj časa zapustiti igrišče Invernizzi, Corso in Firmani.

Po tekmi je kapetan Interja Angelillo izročil sodniku Lo Bellu pismeni pridržek o veljavnosti tekme, ker je Invernizzija nehote poškodoval sodnik sam z udarcem s piščalko po ustnicah.

Do velikih sprememb pa je prišlo tudi za Juventusovim hrbtom, čeprav moramo upoštevati, da je Bologna ostala zaradi preložitve srečanja z Lanerossijem na domačem terenu, s tekmo manj in da je zaradi tega njen trenutni položaj samo provizoričen z velikimi izgledi, da prehiti vse svoje direktne rivale razen seveda Juventusa, kateremu pa se lahko približa na dve točki.

Pomembnost omenjenih sprememb je predvsem v napredovanju Fiorentine, ki se je s petega pomaknila trenutno kar na drugo mesto pri enakem številu točk kot jih imata še Milan in Inter, vendar pa z boljšo razliko v golih.

«Vijoličasti» iz Florence so tokrat poskrbeli ne samo za lepo presenečenje, temveč tudi za rekdo visoki rezultat na škodo Lazia, katerega so sredi Rima odpravili nič manj kot s petimi goli razlike. O presenečenju ne moremo toliko govoriti zaradi Fiorentine same, kot predvsem zaradi Lazia, saj je ta komaj teden prej odpravil čvrsto Sampdorio kar s 3-1, potem ko je ta likvidirala Bologno neposredno po njeni zmagi nad Juventusom.

Če je Inter doživel zasluženi poraz, pa tudi drugi milanski predstavnik ni izpolnil pričakovanja in izkoristil ugodne priložnosti, da se povzpne nad ostale konkurente. Na domačem igrišču je moral namreč prepustiti točko skromnemu Palermu predvsem zaradi odlično razpoloženega vratarja Anzolina, zaradi verižne obrambe gostov in pa zaradi nerazpoloženosti lastnih napadalcev.

S tem smo nekako odpravili «velike», nismo pa še načeli največjih presenečenj kola, ki jih predstavljata poraza Rome v Bergamu in predvsem Sampdorie na lastnih tleh proti Spalu.

Zmaga Spala na «Marassiju» je bila popolnoma zaslužena in je plod taktično dobro zasnovane igre. V prvem polčasu so gostje igrali zaprto, v drugem pa so pod vodstvom Masseija prevzeli pobudo in z igro preko kril dvakrat prebili obrambo domačih po zaslugi Morbella. Glavna napaka Sampdorie je bila v tem, da je vztrajala pri igri skozi sredino, delno pa tudi v slabem dnevu Ocwirka in s tem celotnega napada.

Roma je v Bergamu igrala preveč izdelano in premalo prodorno. Atalanta je dosegla vodstvo v 28' s krasnim golom Maschia, ki je bil najboljši mož na igrišču, v drugem polčasu pa je diktirala oster tempo in v 11 utrdila svojo prednost z golom Nove. Potem se je zaprla v obrambo in spričo slabe igre gostujočega napada zlahka ohranila rezultat.

Na dnu lestvice se položaj bistveno ni spremenil in trenutna lestvica niti ne odraža prave slike, ker ima Lanerossi tekmo manj. Toda to velja samo teoretično, ker je le malo verjetno, da bi mogli tkalci iz Vicenze izvleči iz tekme z Bologno kaj več kot časten poraz. Genoa je zaradi zasluženega čeprav tesnega poraza v Padovi, kjer je edini gol zanjo dosegel lebutant Bresolin (bivši član Triestine), ostala na zadnjem mestu sedaj že z usodnim zaostankom treh točk; Palermo je primesel nepričakovano točko iz Milana, Bari pa si je izdatno popravil kosti z zasluženo domačo zmago nad Udinese, katere položaj začenja polagoma postajati kritičen.

Udinese je v Bariju igrala dobro in ko je v začetku drugega polčasa izenačila, se je že zdelo, da ji bo uspelo izbojevati vsaj pol plena, kar bi že bilo nekaj. Toda Bari je v nadaljevanju uredil svoje vrste in dosegel še dva gola po De Robertisu in Erbi, ki sta bila najnevarnejša in tudi najboljša napadalca domačih.

Normalen je neodločen izid med Alessandrio in Napolijem v Bergamu, ne glede na to, da je sodnik razveljavil kar dva gola Napolitancev zaradi dozdevnih offsidov.

B LIGA

V B ligi ni prišlo do revolucionarnih sprememb.

Ključna tekma 12. kola med Leccom in Marzottom se je končala neodločeno in Lecco je lahko tako kljub zmagi Catanie nad Sambenedettese (že prejšnjo nedeljo) obdržal točko naskoka v vodstvu. Srečanje v Valdagnu je bilo borbeno in uravnovešeno. Marzotto je nastopil okrnjen, Lecco pa je moral ves drugi polčas igrati praktično z igralcem manj zaradi poškodbe srednjega napadalca Bonacchija.

Druga najvažnejša tekma je bila v Trstu med Triestino in Torinom. Zmaga je po izenačeni igri pripadla Torinu, ki se je na lestvici pomaknil krepko naprej, tako da sedaj že direktno ogroža trojico pred njim vključno z Leccom. Venezia je obdržala svoj položaj z zunanjim remijem v Messini in bo svoje mesto skoraj gotovo obdržala tudi po odigranju odgodene tekme med Reggiano in Modeno (zaradi neuporabnega terena), ker bi je Reggiana tudi v primeru zmage ne mogla preskočiti zaradi slabšega razmerja v golih.

Izidi 12. kola so v celoti pokazali močno sterilnost napadalnih vrst. Kar tri tekme so se končale brez golov, dve sta se končali z rezultatom 1:1, tri z najtesnejšim izidom 1:0 in le v Veroni so padli štirje goli pri neodločenem rezultatu.

Posledica tega je seveda stagnacija prvenstva, pri čemer pa je vendarle treba ugotoviti, da tesnim razlikam na vrhu odgovarja velika nejasnost na dnu, kjer je med 12. Brescio in 13. Triestino ter med zadnjo Novaro samo 3 točke razlike.

Najobčutljivejši padec je doživela Triestina, v ostalem pa so se direktna srečanja med prebivalci spodnjega doma končala neodločeno kot na primer med Comom in Tarantom ter med Novaro in Cagliarijem.

Brabham - najboljši pilot

Avstralec Jack Brabham je z uvrstitvijo na četrto mesto v dirki za veliko nagrado ZDA v Sebringu, ki je bila zadnja za svetovno prvenstvo pilotov, osvojil naslov svetovnega prvaka pilotov formule 1 za 1. 1959. Pot do naslova je bila zanj v finalu naravnost dramatična. Cilj v Sebringu je namreč dosegel tako, da je avto porival več kot četrt milje in se na ciljni črti zgrudil od izčrpanosti

Po borbeni, živahni in pretežno uravnovešeni igri

Tesna, toda zaslužena zmaga Torina nad Triestino v Trstu

Edini gol za goste je dosegel Virgili 9' pred koncem

STRELEC: v 36' drugega polčasa Virgili (Torino).
TRIESTINA: Bandini; Frigeri, Brach, Szoke, Varglien, Radice; Auber, Taccola, Secchi, Magistrelli, Fortunato.
TORINO: Soldan; Grava, Cancian; Bearzot, Lancioni, Bonifaci; Crippa, Ferrini, Virgili, Moschino, Santelli.
SODNIK: Cariani iz Rima. KOTI: 8:7 za Torino.
GLEDALCEV: 7000. Vetrovno, teren prožen.

Sloves Torina je privabil na igrišče precej več gledalcev kot zadnja srečanja, in če izvzamemo poraz Triestine, lahko trdimo, da se je izplačalo zmrzovati na stopniščih in tribunah. Igra, ki sta jo nudila oba bivša člana A lige, je bila namreč vseskozi borbena in živahna, polna tudi tehnično dovršenih potez in dramatičnih trenutkov zdaj pred vrati gostov zdaj pred vrati domačinov. Vendar pa je kljub navidezni terenski uravnovešenosti izstopala konkretnejša igra fizično in tehnično močnejših gostov, zaradi česar je treba priznati, da je njihova zmaga v bistvu pravična, čeprav bi neodločen izid tudi ne delal krivice nikomur.

Triestina je srečanje izgubila predvsem zaradi slabe igre obeh zvez Taccole in Magistrellija, zaradi česar je trpela povezava med krilsko vrsto in napadalnimi konicami, ki so jih oziroma ki bi jih morali predstavljati Secchi, Auber in Fortunato. Pravimo morali, ker je edino res nevarno osi Triestine predstavljal dejansko samo Fortunato, medtem ko se je Secchi zaradi preobremenjenosti prehitro izčrpal. Auber pa sploh ni prišel do izraza. O Fortunatu je treba spregovoriti posebej. Njegovi streli na vrata so bili res nekaj izrednega in če bi v vratih Torina ne branil odlično razpoloženi Soldan, bi prav gotovo vsaj dva od njih obtičala v mreži. Odlikovali so ga hitrost, spretno odkrivanje in odmerjeni streli, predvsem pa skrajna požrtvovalnost in korektnost, včasih morda celo prenaivna spričo trde in ostre igre nasprotnikov.

Za ostala sektorja domačega moštva ni mogoče trditi, da ne bi napravila svoje dolžnosti. Krilska vrsta je bila na običajni višini, raje celo nekoliko na višji, v glavnem po zaslugi neumornega Radiceja. V obrambi je bil izvrsten Bandini, ki je nekajkrat posredoval v velikem slogu, za prejeti gol pa ne nosi nobene krivde.

V tem, v čemer je bila glavna hiba Triestine, pa je bila nasprotno glavna moč Torina. Njegovi zvezi Ferrini in Moschino sta delovali brezhibno kot dobro namazan stroj, tako da sta Virgili in Santelli dobila uporabne žoge tako rekoč na krožniku in le njuni precejšnji nespretnosti se je zahvaliti, da nista realizirala več ugodnih priložnosti. Zelo dobro je igrala tudi krilska vrsta, posebno Bonifaci in isto velja za obrambo, le s pripombo, da bi sodnik lahko nekoliko strože nastopil proti trdi in često nedovoljeni igri Grave, Canciana in predvsem Lancionija.

O zasluženosti zmage Torina ni mogoče dvomiti in prav zaradi tega bo moral tudi trener Trevisan upoštevati nekatere izkušnje, predvsem pa začasno izključiti iz moštva Auberja, ki preživlja krizo, ter Taccolo, ki ni v formi. Dvojica Mantovani-Puia je namreč pripravljena.

Prve napade je izvedla Triestina in že v 2' je Fortunato z močnim strelom z 25 m prisilil Soldana, da je rešil v kot. V 5' je prodrl Virgili in v zadnjem trenutku mu je Bandini snel žogo izpred nog. Tri minute kasneje je eden od branilcev Torina podal žogo lastnemu vratarju. Pritekel je Fortunato, vendar pa je bil za trenutek prepozen. V 13' je Bandini prestregel polvisok strel Virgilija. V 18' je ponovno streljal Fortunato mimo vrat, minuto kasneje pa je na predložek Moschina spet streljal Virgili. Bandini je žogo zaustavil, Frigeri pa jo je takoj vrnil v polje. V 27' je Ferrini streljal mimo vrat. V 32' je Virgili prodrl v kazenski prostor in s 15 m silovito streljal. Bandini se je žoge dotaknil s pestjo, kar je zadoščalo, da jo je dvignil samo za las, tako da se je odbila od prečke.

Tudi drugi polčas se je začel z napadi Triestine. V 3' je Auber streljal čez prečko, nato je po osebni akciji prodrl Magistrelli, podal pred vrata, kjer sta bila Secchi in Taccola nepripravljena. V 6' je Moschino zaposlil Bandinija. V 10' je Lancioni zaustavil akcijo Secchija v 12' pa je Auber nespretno zgrešil idealen Fortunatov predložek. V 16' je Ferrini zrušil Magistrellija na robu kazenskega prostora, v 18' je Moschino zatresel prečko in samo minuto kasneje za las čez njo.

Sledilo je 5 minut domačih, ki so močno, vendar neorganizirano napadali, nato pa je prevzel pobudo Torino in obramba domačih je imela polne roke dela. V tej fazi se je odlikoval Varglien kot čuvar Virgilija, ki pa kljub temu ni mogel preprečiti, da ne bi ravno njegov nasprotnik v 36' dosegel edini gol dneva.

Reakcija Triestine je bila močna. V 37' je Fortunato zaposlil Soldana v 39' je Taccola preigral vratarja in Grava je v zadnjem trenutku razčistil kritični položaj. Isti napadalec Triestine je 2 minuti pred koncem zamudil še eno priložnost in potem konec.

Tako je Virgili dosegel v 36' drugega polčasa zmagoviti gol za Torino v nedeljski tekmi na tržaškem občinskem stadionu

Italijansko košarkarsko prvenstvo

Zmaga Stock nad Lancom toda komaj v podaljšku

Visok poraz ženske vrste Stock v Vidmu

Italijansko košarkarsko prvenstvo Prve serije poteka v znamenju zagrizenih borb na dnu lestvice, kjer je vrsta Santagostino iz Bologne praktično že izgubljena, Gira pa na robu katastrofe. Z zmagami v 12. oz. v prvem povratnem kolu, so si Stock in Reyer, predvsem pa Livorno znatno popravili izglede na rešitev. V vodstvu sta slej ko prej Simmenthal in Virtus, za njima pa zija velika praznina, ne samo v točkah, pač pa tudi v kvaliteti igre.

Rezultati: *Stock - Lanco (po podaljšku) 68:67, Reyer - *Santagostino 61:52, *Livorno - Stella Azzurra 69:49, Simmenthal - *Petrarca 65:53, Oransoda Virtus - *Gira 91:57, *Ignis - Fonte Levissima 112:72.

Lestvica:

Simmenthal	12	12	0	799	617	24
Virtus	12	11	1	941	717	23
Ignis Varese	12	7	5	858	789	19
Stella Azz.	12	7	5	741	774	19
Fonte Lev.	12	6	6	742	760	18
Lanco Pes.	12	6	6	799	787	18
Petrarca	12	6	6	680	683	18
Livorno	12	5	7	735	777	17
Stock	12	4	8	666	765	16
Reyer	12	4	8	685	773	16
Gira	12	3	9	661	757	15
Santagostino	12	1	11	635	797	13

Srečanje med Stockom in Lancom iz Pesara, je bilo razburljivo in dramatično do skrajnosti. Odlično moštvo gostov je takoj prevzelo igro v svoje roke in po zaslugi Cescuttija in Bertinija dosegalo koš za košem, tako da se je polčas zaključil z dvema košema v njihovo korist. V prvih minutah drugega polčasa so še povečali svoj pritisk in kmalu povečali vodstvo na 13 točk. Zdelo se je, da domači niso sposobni reagirati, toda to je bil le varljivi zunanji videz, kajti prav tedaj so nekateri nasprotnikovi igralci morali zaradi osebnih prekrškov zapustiti igrišče in položaj na igrišču se je v trenutku spremenil. Dotlej komaj opazni Gavagnin se je spremenil v izvrstnega realizatorja in domači so kmalu izenačili na 49:49, nato pa celo prešli v vodstvo. Ko so zmago imeli praktično že v žepu, je Cescutti v zadnjem trenutku realiziral tri koše in izenačil na 60:60 tik pred zaključnim žvižgom. V podaljšku 5' so Tržačani obdržali ritem in zmagali s tesno razliko enega samega koša. Vrsta Stock je nastopila v naslednji sestavi:

Dazzara, Ruprecht 3, Cavazzon 14, Natali 8, Mejak 8, Zaccaria, Magrini, Steffe 8, Bianco, Gavagnin 27.

V ženski A seriji je bilo v ospredju pozornosti srečanje med vodilno vrsto iz Vidma in tržaško vrsto Stock. Videmčanke so kljub odporu Tržačank pospravile visoko zmago in razlika 29 točk zgovorno dokazuje kako velika je bila premoč domačink. Tržačanke so taktično pogrešile, ker so igrale defenzivno, namesto da bi z ofenzivno igro vezale nekatere nasprotnice in s tem omilile poraz.

Rezultati: *Omsa - Fiat 24:20, OZO - *Standa 71:60, *Udinese - Stock 66:37, *Fontana - L. Mantova 36:29, *Talmone-Montecatini 53:39.

Lestvica:

Udinese	8	8	0	373	198	16
Stock	8	6	2	363	330	14
Fontana	8	5	3	299	310	13
Ozo Milano	8	5	3	320	348	13
Standa	8	4	4	425	373	12
Fiat	8	4	4	306	284	12
Omsa	7	3	4	201	266	10
Talmone	7	2	5	300	347	9
Montecatini	8	2	5	260	290	9
Lubiam	8	0	8	253	355	8

V moški A seriji so v vseh srečanjih zmagali favoriti in med njimi tudi tržaški Don Bosco, ki je na svojem terenu premagal Treviso sicer tesno, toda povsem zasluženo.

Rezultati: *Don Bosco - Treviso 51:46, *Fides Roseto - D'Alessandro 67:46, *Goriziana - Safog Gorizia 77:71, Udinese - *Stamura 41:32.

Lestvica:

Udinese	6	6	0	348	253	12
Goriziana	6	5	1	378	312	11
Don Bosco	6	4	2	361	353	10
Safog Gorizia	6	3	3	394	384	9
Fides Roseto	6	2	4	341	372	8
D'Alessandro	6	2	4	330	339	8
Treviso	6	1	5	287	367	7
Stamura	6	1	5	256	325	7

Mednarodni nogomet

Francija - Avstrija 5:2

PARIZ, 14. — V četrtfinalu nogometnega tekmovanja za pokal evropskih narodov je včeraj Francija premagala Avstrijo s 5:2 (3:1). Srečanju na stadionu Colombes je prisostvovalo 60.000 gledalcev. Reprezentanci sta nastopili v naslednjih postavah:

Francija: Lamia, Wendlich, Marche; Penverne, Jonquet, Ferrier; Heutte, Muller, Kopa, Fontaine, Vincent.

Avstrija: Schmied; Halla, Nickerl; Hanappi, Stotz, Koller; Korac, Senekowitsch, Nemec, Pichler, Hoefer.

Sodnik: Asensi (Španija).

Gole so dosegli: v prvem polčasu v 6' in v 18' Fontaine (F.), v 28' Vincent (F.), v 39' Hoefer (A.); v drugem polčasu v 20' Pichler (A.), v 25' Fontaine (F.), v 36' Vincent (F.).

Francozi so v prvem polčasu prevladovali in z odlično igro dosegli tri gole. V drugem polčasu pa so prevzeli pobudo Avstrijci in bili v prvih 30' mnogo boljši, vendar pa zaradi nepreciznosti napadalcev niso izkoristili vseh priložnosti. Konec je spet pripadal Francozom, med katerimi se je kot realizator odlikoval Fontaine. Novinci v obeh moštvih se niso posebno izkazali.

* * *

TOKIO, 14. — V kvalifikacijski tekmi za olimpijski turnir je reprezentanca Južne Koreje na stadionu Borakuen pred komaj 4000 gledalci premagala Japonsko z 2:1. Povrtna tekma bo 20. decembra.

* * *

BAGDAD, 14. — V kvalifikacijskem srečanju za olimpijski turnir je Turčija premagala Irak s 3:2 (1:1).

* * *

GUAYAQUIL, 14. — V srečanjih za «izredno» južnoameriško prvenstvo je Urugvaj premagal Brazilijo s 3:0, Ekvador in Argentina pa sta igrala neodločeno 1:1.

VESTI IZ RINGOV

MEXICO CITY, 14. — Svetovni prvak petelinje kategorije Jose Becerra je premagal po točkah v 10 rundah Američana Franka Durana. Ker so vsi izvedenci pričakovali Becerrovo zmago s K.O. jih je izid nekoliko presenetil. Becerra je sicer zrušil Durana za 8" v 7. rundi, potem pa se je moral krepko boriti, da je obdržal zmago po točkah. Menijo, da je imel Becerra do svojega gluhonemega nasprotnika obzir, ker še vedno ni prebolel moralne depresije po smrti Walterja Ingrama, katerega je premagal s K.O.

* * *

BUENOS AIRES, 14. — Svetovni prvak srednjelahke kategorije Don Jordan je včeraj izgubil s K. O. v dvoboju z argentinskim prvakom Federicom Thompsonom. Svetovni prvak je bil zrušen v prvi minuti četrte runde.

Dvoboj ni veljal za naslov.

* * *

SYDNEY, 14. — Avstralec Johnny Jarrett je premagal zaradi odstopa po 9. rundi Italijana Neda Stampija. Jarrett je zrušil Italijana dvakrat na blazino in je prevladoval v vseh devetih rundah.

* * *

RIM, 14. — Finale mednarodnega turnirja v welters kategoriji bo v Rimu 26. decembra v organizaciji Zappulle. Borila se bosta Francoz Schepplers in Italijan Giacomo Nervi.

* * *

PARIZ, 14. — Bivši svetovni prvak petelinje kategorije Alphonse Halimi je danes zvečer premagal po točkah v 10 rundah rojaka Roberta Meunierja. To je bil prvi nastop Halimija odkar je izgubil naslov proti Mehikancu Becerri.

To in ono

○ ZAGREB, 14. — V povratni uradni tekmi v rokometu je Jugoslavija premagala Romunijo s 17:6 in se s tem oddolžila gostom za poraz v Ljubljani. Ženska vrsta Romunije pa je tudi v povratnem srečanju potrdila svojo visoko kvaliteto in premagala jugoslovansko vrsto z 8:4.

○ LUGANO, 14. — V judo rokoborbi je Italija premagala Svico z 10:8. Za Italijo so zmagali Barioli, Deloso, Baciannini in Nicola Tempesto, neodločeno sta se borila Fiocchi in De Angeli, izgubili pa so Panacia, Calabrese in Ernesto Tempesta.

○ STUDTGARD, 14. — Glasnik nemške avtomobilske hiše Porsch je izjavil, da je preuranjena vest o prestopu angleškega pilota Stirlinga Mossa k njej. Pogajanja so sicer v teku, vendar pa še ni bilo sklenjeno nič dokončnega.

○ VENEZUELA, 14. — Teniško tekmovanje za «Pokal Mitre» je osvojila Venezuela z zmago nad Brazilijo z 2:1.

○ AMBRI, 14. — V povratnem srečanju v hokeju na ledu je Italija premagala Švico s 6:3 (2:2, 3:0, 1:1). V prvi tekmi, ki je bila v petek v Milanu, je zmagala Švica s 4:2 (0:1, 3:0, 1:2).

○ DORTMUND, 14. — Diletantska boksarska reprezentanca SZ je premagala reprezentanco Vzhodne Nemčije s 14:6.

○ PARIZ, 14. — Sporazumno z mednarodno teniško zvezo bo francoska teniška zveza uvedla za tekmovanje za pokal Elberta Caneta, ki bo od 15. do 20. dec., novo pravilo. Obstajalo bo v tem, da bo 60 cm za zadnjo črto s plavo barvo označena še ena črta, od katere bodo izvajali servise.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

Jugoslovanski nogometni pokal

Skoraj vsi favoriti prišli v četrtfinale

Dinamo in Partizan zmagala šele v podaljških. Od prvoligašev samo Budučnost izločena

BEOGRAD, 14. — Včeraj je bila na sporedu osmina finala nogometnih tekem za jugoslovanski pokal. To tekmovanje, ki je v Jugoslaviji v povojnih letih že tradicionalno, je bilo zares množično. Udeležilo se ga je nič manj kot 1600 moštev po sistemu direktnega izločanja. Do zaključnih borb so seveda prišli v glavnem predvideni favoriti, presenečenja pa so se začela v zaključni fazi in med prvimi velikimi premaganci je bila Crvena zvezda in še štirje drugi člani I. zvezne lige.

Rezultati v osmini finala:

Zagreb: **Dinamo - Trešnjevka 3:2 (2:2, 0:2)**

Elektrostroj - Sutjeska 4:1 (2:0)

Beograd: **Beograd - Lokomotiva 1:0 (1:0)**

Titograd: **Budučnost - Železničar 0:1**

Split: **Hajduk - Novi Sad 4:2 (3:0)**

Mostar: **Velež - Radnički (Krag.) 8:1 (4:0)**

Novi Sad: **Vojvodina - Radnički (Niš) 7:2 (5:0)**

Subotica: **Spartak - Partizan 3:4 (2:2)**

Žreb v osmini finala ni bil naklonjen drugorazrednim enajstoricam. Med 16 udeleženci je bilo 7 članov I. lige in 9 članov II. lige in vseh sedem predstavnikov I. lige se je sestalo z drugoligaši, samo Sutjeska in Elektrostroj sta se pomerila kot enaka z enakim, le da je Elektrostroj imel prednost domačega terena. Kljub temu pa favoritom ni povsod godilo lahko. Tako je Dinamo odpravil Trešnjevko šele po podaljšku, čeprav je nastopil skoraj kompleten. Trešnjevka je vodila že z 2:0 in Dinamo je izenačil šele v 80' igre ter nato po Pasiču v 108' dosegel zmagoviti gol. Enako tesno je Beograd premagal Lokomotivo z golom, ki ga je že v 30' prvega polčasa dosegel mladi napadalec Skoblar. Partizan ki je gostoval v Subotici, je spotil sedem srajc, da je ugnal Spartaka in to šele v podaljšku, ker se je v rednem času tekma končala neodločeno 2:2. Še najslabše pa se je godilo Budučnosti. Tudi Hajduk je moral napeti vse svoje sile, da je premagal moštvo Novega Sada, v ostalih srečanjih prvoligašev pa so bili rezultati znatno višji. Velež je nasul kragujevskemu Radničkemu kar 8 golov, Vojvodina pa Radničkemu iz Niša samo enega manj, pri čemer je bil Veselinović najboljši realizator in najboljši igralec na terenu sploh.

V prihodnjih dneh bo izvedeno zebanje za četrtfinale, potem pa se bodo nekatera moštva podala v inozemstvo in prvi med njimi bo Hajduk, ki bo še ta mesec odpoval v Izrael, Nemčijo in na Ciper.

Vukas je spet gonilna sila splitskega Hajduka

MALA STATISTIKA

Gledalci in inkaso na tekmah 10. kola

MILAN, 14. — Na tekmah 10. kola nogometnega prvenstva A lige je bilo skupno 162.592 gledalcev, kosmati inkaso pa je znašal 173.063.570 lir. V odgovarjajočem kolu lanske sezone je bilo samo 160.199 gledalcev, kosmati inkaso pa je dosegel 150.519.280 lir.

Največ gledalcev (53.368) in najvišji kosmati inkaso (68.329.700 lir) je bil na tekmi Napoli - Juventus, v odgovarjajočem kolu lanskega prvenstva pa je bilo največ gledalcev (44.622) in najvišji kosmati inkaso (53.812.550) na tekmi Milan - Fiorentina.

Medmoštveni namiznoteniški turnir športnega združenja «Bor»

Križ-Škedenj 0:9, Prosek-Škamperle 8:8

V nedeljo je bilo na vrsti prvo kolo namiznoteniškega turnirja športnega združenja «Bor», ki je prineslo tudi prvo presenečenje. Pričakovati je bilo namreč lahke zmage favoritov, toda Prosečani, ki so veljali za take, so se morali proti moštvu Škamperla, ki je nastopilo brez Grbca, zadovoljiti z delitvijo točk. Turnir je tako pridobil na privlačnosti, ker so kandidati za prvo mesto sedaj kar trije in sicer Škedenj, ki je pospravil visoko zmago nad Krizem, ter Prosek in Škamperle.

Škamperlovci so s svojim uspehom na Proseku pokazali, da imajo v svojih vrstah precej dobrih in mnogo obetajočih igralcev, kar lahko samo z veseljem pozdravimo. Pa tudi Križani so kljub visokemu porazu lepo napredovali in z vestnim treniranjem ter popravljanjem napak v napadu in v obrambi ter s pogostejšim nastopanjem, bodo lahko dosegali še zelo lepe rezultate, kar dokazujeta tudi zadovoljiva rezultata Tenceja in Strngovška proti Germaniju in Sosiču.

KRIZ — SKEDENJ 0:9

**REZULTATI: Košuta - Patrizio 0:2 (12:21, 12:21), Tence - Germani 1:2 (24:22, 16:21, 12:21), K. Strngovšek - Hrevatin 0:2 (12:21, 10:21), E. Strngovšek - Sosič 1:2 (21:16, 15:21, 11:21), Košuta - Germani 0:2 (9:21, 15:21), Tence - Patrizio 0:2 (7:21, 10:21), E. Strngovšek - Hrevatin 0:2 (